

NR. 2 2020 100. ÅRGANG

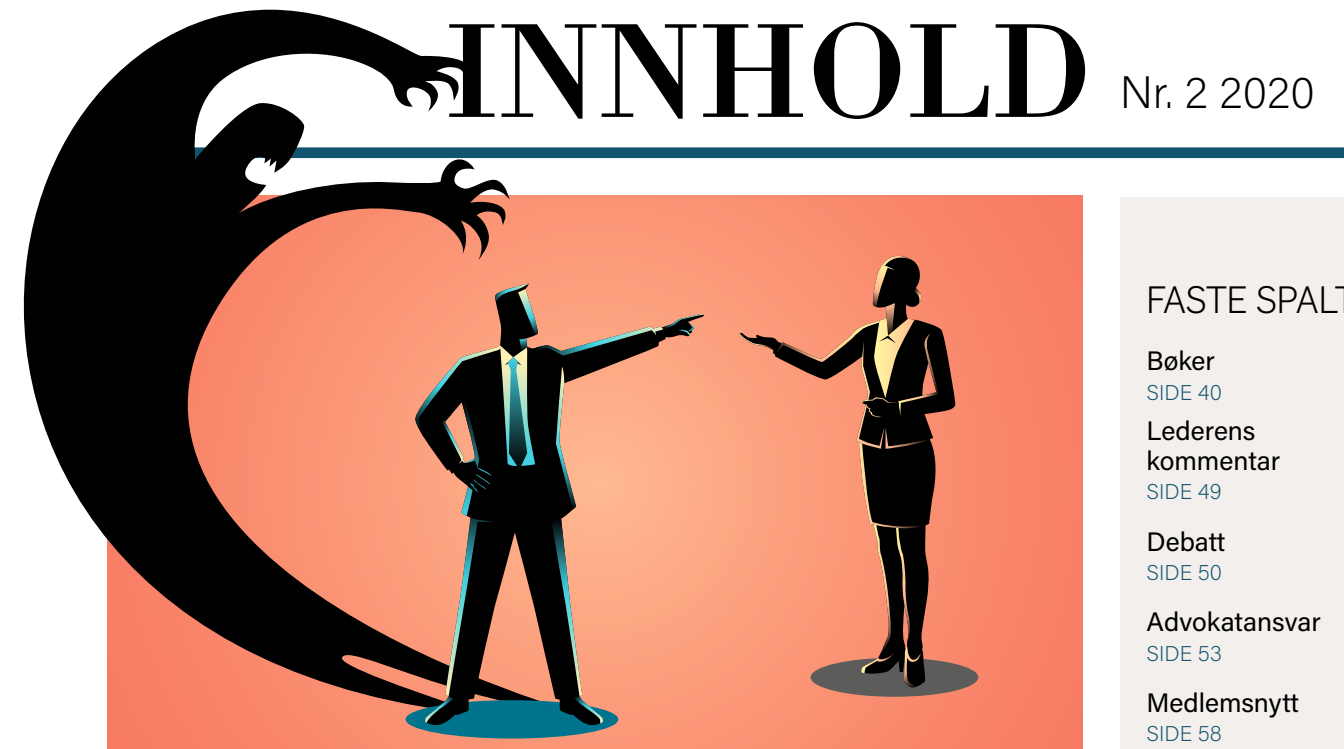
**ER DU BLITT
VALSET OVER
I RETTEN I DAG?**

Nye bøker på Juridika

På Juridika finner du Universitetsforlagets jusstidsskrifter, fagbøker og ajourførte lovkommentarer samlet på ett sted.

Juridika
en tjeneste fra Universitetsforlaget

FASTE SPALTER:

Bøker
SIDE 40

Lederens
kommentar
SIDE 49

Debatt
SIDE 50

Advokatansvar
SIDE 53

Medlemsnytt
SIDE 58

Nytt om navn
SIDE 60

Sosiale medier
SIDE 67

VERBAL OVERKJØRING OG UTÅLMODIGE DOMMERE

Problematferd i rettssalen er et tilbakevendende tema blant advokater, selv om det var verre før. Ubehagelige møter mellom aktører forekommer fortsatt. Hersketeknikk og «mansplaining» kan slå knallhardt tilbake, advarer advokat Halvard Helle.

TEMA SIDE 14

Snart kan du bli anmeldt
Advokat Erling Løken Andersen har utviklet et nettsted der tidligere klienter anonymt kan skrive anmeldelser av advokater, og gi dem poeng.

SIDE 10

De unge er flinkest
– Unge forretningsadvokater er mye flinkere enn oss i generasjonen over, sier Wiersholms MP, Morten Goller, Advokatundersøkelsens suverene vinner.

SIDE 30

Snap-advokaten
Inspirert av Helsesista har advokat Ingrid Lauvås startet Advokatsnap, der hun formidler lover og regler til unge. Hun har tusenvis av følgere.

SIDE 55

SAGT I DETTE BLADET

– Industrien er avhengig av å ha leverandører av juridiske tjenester som forstår alle de ulike aspektene av et havvind-prosjekt.

Håkon Sandbekk, advokat i Selmer,
SIDE 8

– Det er masse pragmatiske grunner for at internadvokater skal ha taushetsplikt, men rent prinsipielt holder det ikke.

Morten Kinander, BI-professor og leder av Skatterådgiverutvalget, SIDE 12

– Han var i en helt egen klasse, så der ønsker jeg egentlig ikke å gjøre en sammenligning. Han er utvilsomt ett av mine største forbilder.

Nils Christian Nordhus, advokat, om sin berømte onkel Alf, SIDE 46

I-PACE

TRUST ME, I'M A JAGUAR.

SE JAGUAR I-PACE PÅ INSIGNIA.NO

Som medlem av advokatforeningen har du rett på gunstig rammeavtale på en av markedets mest prisbelønte biler.

Den helelektriske nullutslippsmodellen Jaguar I-PACE har gjort internasjonal suksess etter å ha fått hele 55 utmerkelser og gull i 3 kategorier i World Car Awards - som første bil i verden.

Nå gjenstår det bare å vinne hjertet til nok en eier av suksessbilen. Etter å ha representert bil-eliten i over 90 år, har Jaguar med I-PACE modellen skapt en kompromissløs kombinasjon av ytelse, komfort og stilren design. Opplev den mektige følelsen av å sitte bak rattet og kjenn på kjøreegenskapene som imponerer like mye på kaldt vinterføre som på solrike sommerdager.

Rammeavtalen gjelder alle Jaguar og Land Rover modeller. Kontakt Insignia for mer informasjon.

Rekkevidde 415 - 470 km. Tallene gjelder for de nye WLTP kjøresykklustestene. Forbruk opp til 24,8 kWh/100km for kombinert kjøring etter WLTP. CO2 utslipp 0 g/km.

REDAKTØR

Nina Schmidt
nina@advokatbladet.no
Mobil: 915 59 602

JOURNALIST

Henrik Skjevestad
henrik@advokatbladet.no
Mobil: 482 28 776

JOURNALIST

Thea N. Dahl
thea@advokatbladet.no
Mobil: 482 58 420

REDAKSJONSRAÐ

Halvard Helle (leder)
Ina Lindahl-Nyrud
Emanuel Feinberg
Silje Christine Hellesen
Ragnhild Lunner

Advokatbladet betinger seg rett til å arkivere og utgi stoff i elektronisk form. Redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere og forkorte innlegg.

SEKRETARIATET

Den Norske Advokatforening
Kr. Augustsgate 9,
0164 Oslo
post@advokatforeningen.no
www.advokatforeningen.no
Telefon: 22 03 50 50

Merete Smith,
generalsekretær,
ms@advokatforeningen.no
Baard Amundsen,
kommunikasjonssjef,
ba@advokatforeningen.no

GRAFISK FORMGIVER

Mediamania.no

TRYKKERI

07 Media - 07.no
Telefon: 63 86 44 00

TIPS REDAKSJONEN

tips@advokatbladet.no
Kr. Augustsgate 9,
0164 Oslo

Verdien av tillit

Saken om bedrageridømte Affzal Ghauris rolle i Advokatfirmaet Rogstad har aktualisert spørsmålet om det bør stilles vandelskrav til dem som skal lede et advokatfirma.

Vegg i vegg med Advokatbladet og Advokatforeningen holder Advokatfirmaet Rogstad til — et strafferettsfirma som fra oppstarten i 2014 har vokst til å bli ett av landets største, med 25 advokater, fem advokatfullmektiger og to juridiske medarbeidere. Enkelte av advokatene i firmaet har tidligere mistet advokatbevillingen, men fått den tilbake.

Firmaets administrative leder er Affzal Ghauri, en jurist og økonom som i 2015 ble dømt til to og et halvt års fengsel for sin rolle i det som ble omtalt som den største bank- og boligsvindelen i norsk historie da den ble rullet opp.

VG har skrevet om advokatfirmaet Rogstad i en serie artikler. Ifølge VG er Affzal Ghauri den reelle eieren av advokatfirmaet, mens hans kone, advokat Sidra Bhatti, er oppført som hovedeier. Overfor VG nekter Ghauri å ha noe med advokatvirksomheten å gjøre.

Ifølge Tilsynsrådet for advokatvirksomhet, fyller den formelle eierstrukturen domstolovens krav.

Ghauri ble i 2015 dømt for tolv tilfeller av bedrageri. Ifølge dommen ble en rekke personer — mange av dem nyankomne innvandrere - lurt til å kjøpe boliger til overpris. For at disse skulle få innvilget lån, ble lønnslipper, jobbkontrakter og verdivurderinger forfalsket, ifølge dommen.

«Tilbake satt en rekke innvandrersfamilier i økonomisk ruin, fordi de ikke klarte å betjene lånene», skriver VG. Også bankene gikk på milliontap.

Selv hevder Ghauri overfor avisen at han er uskyldig dømt. Styrelederen i Rogstad, advokat Steingrim Wolland, uttaler til VG at avisens opplysninger er feilaktige.

Til VG sier Ghauri at han ikke leder advokatdelen av advokatfirmaet, bare det administrative. Og forklarer at «hans store kontaktnettverk er en del av Advokatfirmaet Rogstads suksessoppskrift».

«Men jeg har et stort nettverk, det er

både kriminelle og vanlige mennesker. Det er folk som har forsikringssaker, folk som driver egne virksomheter, folk som sliter med barnevernet. Så det er alle mulige mennesker, det er hverken det ene eller den andre», sier Ghauri.

Tilsynsrådet for advokatvirksomhet har varslet tilsyn i advokatfirmaet Rogstad.

«Tilsynsrådet ser med bekymring på en utvikling der ikke-advokater eier og kontrollerer advokatselskaper, da slike eierstrukturer kan øke risikoen for at advokatvirksomheten kan misbrukes», uttalte Dag Eriksen, assisterende direktør i Tilsynsrådet, til Advokatbladet.

Også Advokatforeningen er bekymret.

Hovedstyret i Advokatforeningen mener at de formelle kravene til eierskap og styring i advokatfirmaene må bli strengere. Det bør stilles krav til både hederligandel og egnethet ikke bare til advokater, men også til dem som skal eie, lede eller sitte i styret i et advokatfirma, mener hovedstyret.

Slike krav stilles ikke i forslaget til ny advokatlov, som ligger til behandling i Justisdepartementet. Advokatforeningen mener at et slikt krav bør inn i loven. Tilsynsrådet mener at det må være opp til lovgiver å bestemme om kravet til ledere og styremedlemmer skal skjerpes.

Ghauri-saken handler ikke om at straffedømte ikke skal kunne få en ny sjanse, men om hvilken tillit som er nødvendig for å kunne drive advokatvirksomhet — og om hva som er sannheten om firmaets organisering. Det må Tilsynsrådet ved sitt varslede tilsyn komme til bunns i.

NINA SCHMIDT

REDAKTØR
nina@advokatbladet.no
mobil: 915 59 602

Slipper å sone for ubetalte bøter

Over ett hundre personer som av ulike grunner ikke har betalt bøkene sine, gjennomfører nå bøkjetjeneste framfor å sitte i fengsel. Høsten 2019 ble bøkjetjeneste, en ny form for samfunnsstraff, innført som et landsdekkende alternativ til fengsel for personer med ubetalte bøter. Det er friomsorgskontorene som står for den praktiske gjennomføringen. — Med bøkjetjenesten ønsker vi å gå bort fra gjeldsfengsel og den sosiale stigmatiseringen det fører med seg, sier assisterende direktør Jan-Erik Sandlie i KDI til Kriminalomsorgens nettsider.

NYTT OM FOLK

Nesten femti år etter at **Else Bugge Fougner** startet i Hjort, har hun nå meldt opphør av advokatvirksomheten. Med unntak av noen år som justisminister (H) i Syse-regjeringen og amanuensis ved UiO, har Fougner jobbet i Hjort siden 1972, som partner fra 1977. Hun ble Norges femte kvinnelige høyesterettsadvokat i 1975, omtales som en kvinnelig pionér i advokatbransjen, og har hatt en lang rekke styreverv.

Else Bugge Fougner

Pål W. Lorentzen hadde ved årsskiftet sin siste klient som advokat, og skal nå drive tankesmien Initiativ Vest. Målet er å gjøre Vestlandet til verdens viktigste havregion og å synliggjøre regionens nøkkelrolle i å løse klimautfordringene. Lorentzen har vært advokat siden 1971, og var mangeårig styreleder i Norsk Klimastiftelse, som han selv etablerte i 2010. Han stiftet Corpus Juris ved UiO og har også vært styreleder for Bergen filharmoniske orkester.

Pål W. Lorentzen

68.830

Den gjennomsnittlige månedslønnen for advokater og jurister har økt med 1970 kroner siden 2018, og ligger nå på 68.830 kroner, viser tall fra SSB. Snittet trekkes opp av mennene, som har en månedslønn på 74.520 kroner. Kvinnene tjener over 10.000 kroner mindre og har en månedslønn på 63.830 i snitt.

Åtte tusen jurister besøkte i år Legalweek i New York, som bød på tre etasjer med utstillere og hundrevis av foredrag. Foto: Ida Sofia Vaa

Programvare forutser dommer

Teknologiselskapet Blue J Legal utvikler programvare for skattejurister. På New Yorks Legalweek i begynnelsen av februar viste selskapet frem programmet Tax Foresight, som ved hjelp av maskinlæring kan forutsi sannsynligheten for utfallet i skattesaker gjennom et spørreskjema.

Basert på svarene kan programmet forutsi utfallet på bakgrunn av tidligere dommer i tilsvarende saker. Ved å leke seg med ulike svar i skjemaet, kan man samtidig se hva som skal til for å oppnå det resultatet klienten ønsker.

Ifølge Blue J Legal har programmet en treffsikkerhet på nitti prosent. Ulempen er at programmet foreløpig har et begrenset bruksområde.

VISSTE DU AT...

47 prosent av ankene over kjennelse eller beslutning i sivile saker ble nektet fremmet av Høyesteretts ankeutvalg i fjor. Det er en økning på over 19 prosent siden 2014, og en økning på drøye 46 prosent siden 2010, viser Høyesteretts årsrapport for 2019.

Peter Frølich (H). Foto: Hans Kristian Thorbjørnsen

Lover å heve fri rettshjelp-grensen

Inntektsgrensen for fri rettshjelp er ikke blitt oppjustert siden 2009. I mai kommer en rapport som kan få fortgang i arbeidet med nye regler.

Siden 2009 har inntektsgrensen for fri rettshjelp stått uendret på 246.000 kroner før skatt. Det betyr at selv uføretrygdede på minstesats faller utenfor ordningen. Nå lover Høyre å heve taket.

— Det er uholdbart at inntekts-

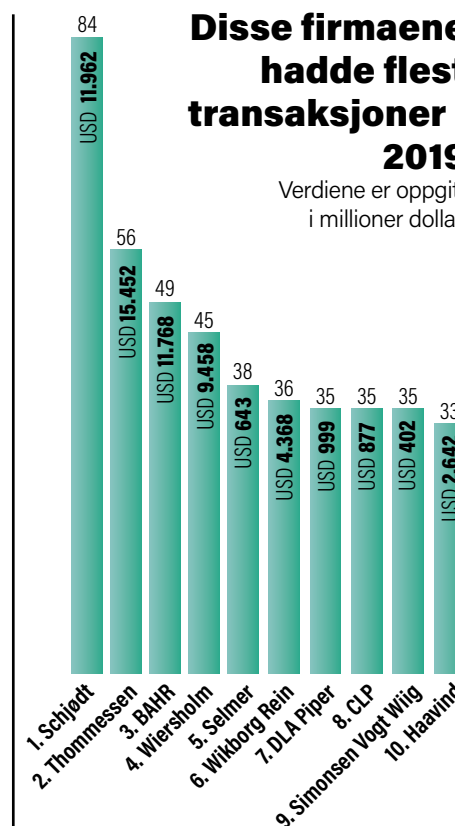
grensen for fri rettshjelp ikke har blitt oppjustert siden 2009. Det har tatt unødvendig lang tid å lage nye regler. Vi skal nå få fortgang i dette arbeidet, sier Peter Frølich, justispolitisk talsperson i Høyre, til Dagsavisen.

Da inntektsgrensen ble oppjustert med 16.000 kroner for elleve år siden hadde den ligget urørt siden 1997. I mai kommer rapporten fra det regjeringsoppnevnte Rettshjelpsutvalget. Da skal Høyre sørge for at den raskt havner på behandlingsbordet i Stortinget, forsikrer Frølich.

— Det har etter hvert blitt en kirkegård av NOU-er i departementene som blir liggende altfor lenge. Denne rapporten må bli prioritert, sier han til Dagsavisen.

Disse firmaene hadde flest transaksjoner i 2019

Verdiene er oppgitt i millioner dollar.

Kilde: Finansavisen JUS

Rett på NETT

- » Sjekk hvilke egenskaper advokatfirmaene jakter på
- » Mener utredere i domstolene har usynlig makt
- » Arne Seland beholder bevillingen etter seksualiserte twitter-meldinger
- » Barnevern i storkammer: – En merkedag i rettshistorien
- » BAHV-veteran Ole Lund (85) hyllet med ærespris

Les sakene på Advokatbladet.no nå!

Satser på havvind

Havvind vil kunne bli et stort, nytt marked for norsk advokatbransje, tror advokatfirmaet Selmer, som har rigget seg for å kunne bistå både norske og utenlandske klienter innenfor dette fagområdet. Kompetansen blant norske advokater er fortsatt begrenset, mener partner Håkon Sandbekk.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

– Potensialet er enormt, mener Håkon Sandbekk. Han tror at prosjekter i norsk sektor fullt ut vil bli regulert av norsk rett.

Statkraft uttalte nylig at havvind bør utvikles i andre markeder enn det norske. Her fra havvind-anlegget Egmond aan Zee utenfor kysten av Nederland, som produserer strøm til 100.000 husholdninger. Foto: Jokue Photography, Istock.

”
Industrien er avhengig av å ha leverandører av juridiske tjenester som forstår alle de ulike aspektene av et havvind-prosjekt.

Håkon Sandbekk (44) er partner i Selmer og spesialist innen fornybar energi og kraftmarkeder. Inntil 2017 jobbet han i Statkraft nettopp med fornybar energi og havvind, og var i flere år leder for Statkrafts juridiske enhet i Storbritannia.

Nå har han invitert Advokatbladet til en prat om advokaters rolle i norsk og internasjonal satsning på havvind – en energikilde som han mener vil bli en nødvendig del av den industrielle omstillingen i Norge, og som har potensial til å bli et stort, nytt marked for norske forretningsadvokater.

Debatten om havvind ble sparket i gang på ny etter at Norges vassdrags- og energidirektorat lanserte en nasjonal ramme for landbasert vind i april i 2019. Lokale konflikter blusset opp, og mange pekte på havvind som løsningen, forteller Sandbekk.

– Fremveksten av offshore vind som industri har så langt foregått utenfor Norge. Storbritannia, Tyskland, Danmark og Nederland er store på havvind, og er blant de største markedene. Derfor har norske advokatfirmaer lite erfaring på området, annet enn hvis de har bistått norske leverandører til prosjekter i utlandet, sier Sandbekk.

SKYTER FART I ÅR

– Regjeringen har sagt at to eller tre områder skal åpnes for såkalt forhåndsmelding. Det forventer vi at vil skje i løpet av første halvår i år, dette er i alle fall blitt signalisert. Dette betyr at det raskt vil etablere seg en del aktører som vil gå inn i havvind-markedet og skaffe seg tillatelser til å utvikle prosjekter i norsk sektor. Dette er vi midt oppe i nå, forteller Sandbekk.

Det er i hovedsak tre typer aktører som er aktuelle som

utviklere av prosjekter i det norske markedet, forklarer han: Equinor, utenlandske energikonserner, og norske, uavhengige prosjektutviklingsmiljøer.

– Etter at Statkraft solgte seg ut av havvind for et par år siden, er Equinor den eneste store norske aktøren på utviklersiden. Tyske, franske, spanske og nederlandske energikonserner har vært førende innenfor havvind i Nordsjøbassenget det siste tiåret. Vi tror at disse vil se på Norge som et attraktivt marked, gitt at gode rammevilkår kommer på plass, sier Sandbekk.

FRA LAND TIL HAVS

En tredje kategori han trekker frem, er norske, uavhengige utviklermiljøer som har jobbet med utviklingen av landbaserte vindprosjekter, og som nå ser et nytt marked i havvind.

– Norsk leverandørindustri ønsker å ta posisjoner, og enkelte norske kapitalmiljøer ser havvind som en interessant investeringsmulighet i hjemmemarkedet. Det er også norske banker som ønsker å putte lånekapital i dette, og strategiske samarbeid er etablert. Vi rådgir allerede flere typer aktører, og tror vi kan bidra til å skape industriell utvikling. Det morsomme med disse prosjektene er at de er så komplekse, og består av så mange fagområder, sier Sandbekk.

MÅ KUNNE FLYTE

Hvor stort havvind vil bli, avhenger av teknologiutviklingen, påpeker han.

– Mye av norskekysten har store havdyp og veldig krevende vindforhold. Skal du bygge storskala havvind fra Ut-sira og nordover må installasjonene være flytende, og kunne levere til et kontinentalt kraftmarked, eller det må utvikles

kommersiell teknologi for energilagring i stor målestokk. Pr. i dag finnes det ikke kommersielle, velprøvde løsninger for flytende havvind, forklarer han.

– Jeg tror at havvind kommer til å spille en stor rolle i det paradigmeskiftet som kommer, men ikke den eneste. Olje og gass kan skipes rundt på verdensmarkedene, mens strøm må forbrukes i øyeblikket. Hvis vi får mulighet til å lagre strømmen som produseres i et stort omfang, kan mulighetene bli store, sier han.

Som industri i Norge er havvind i støpeskjeen, og i et uklart, regulatorisk farvann, påpeker Sandbekk.

– Det har vært en høringsrunde til forskriften til have-nergiloven, der høringsfristen gikk ut i november i fjor. Men den foreslåtte forskriften lot en del spørsmål forbli ubesvarte, sier Sandbekk.

– Forskriften sier for eksempel ingen ting om tildelingsprosessen, om seleksjon av aktører, om hva som skjer hvis mange søker om det samme arealet, og om hvordan prioriteringen av aktørene som skal gis rett til et prosjekt skal foregå. Da er det viktig at bransjen evner å gå i dialog med Olje- og energidepartementet og politikere for å sikre rammevilkårene.

ENORME INVESTERINGER

Selmer jobber i samarbeid med sine klienter for å kunne ta eierskap til lovgiverprosessene som foregår, og aktørene er avhengig av rådgivere med bred kunnskap, poengterer Sandbekk.

I Storbritannia og Tyskland er havvind allerede et stort forretningsområde for advokater.

– En utfordring for advokatene er at prosjektene er så store og grenseoverskridende, med enorme investeringssummer, og har et sterkt innslag av EU-regler. Det er også et stort antall aktører; fra den tidlige utviklingsfasen til konsesjons-, utbyggings- og finansieringsfasen.

Skal du som advokat bistå i hele livssyklusen til et slikt prosjekt, er klientene dine avhengig av at du forstår prosjektet; hva som er risikoområder, verdidrivere, det overordnede rammeverket og hvordan prosjektene skal struktureres for å legge til rette for lånefinansiering, forklarer Sandbekk.

– Industrien er avhengig av å ha leverandører av juridiske tjenester som forstår alle de ulike aspektene av et havvind-prosjekt.

BYGGET KOMPETANSE

Ingen andre firmaer har like stor samlet kompetanse og erfaring på området som Selmer, spesielt etter fusjonen med Kyllingstad Kleveland for ett år siden, ifølge Sandbekk.

– Som nevnt har dette å gjøre med at prosjektene hittil har vært utenlandske, og i stor grad bistått av utenlandske advokater, eller inhouse-advokater i for eksempel Equinor, Statkraft og Kværner. Her i Selmer har vi nå et fornybarteam bestående av tolv advokater som er spesialister på alt som rører seg innenfor grønn teknologi, bærekraft og miljø, og et økonomisk analyse- og transaksjonsteam som er spesialisert på kraftbransjen.

– Vårt mål er å levere et totalt juridisk tjenestetilbud i nært samarbeid med andre konsulentmiljøer og tekniske og finansielle rådgivere. •

Nytt nettsted skal rangere advokater

Et nytt nettsted med oversikt over alle landets advokater er under etablering. Der skal tidligere klienter kunne skrive omtaler av advokater og rangere dem. – Jeg forventer vel å bli saksøkt, sier advokat og gründer Erling Løken Andersen.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

På nettstedet som har fått navnet Advokatguiden.no, vil alle landets advokater være oppført med informasjon om navn, arbeidssted, pris og kompetanseområder, og bilde om de ønsker.

– I tillegg vil klienter kunne rangere og anmelde hver enkelt advokat. Målet er å gjøre det enklere for forbrukerne å skaffe seg oversikt over bransjen og å sammenlikne advokatene, sier Erling Løken Andersen, advokat og innehaver av Omega Media, det norske IT-utviklingsselskapet som har utviklet Advokatguiden.

Med henvisning til EUs Open Data Directive, ba Andersen i november i fjor Tilsynsrådet for advokatvirksomhet om en komplett oversikt over alle advokater og retts hjelpere. Bare noen dager senere sa Tilsynsrådet ja til henvendelsen.

UKJENT TERRENG

Ifølge Andersen har ikke advokatbran-

sjen evnet å fornye måten klienter rekrutteres på.

– Advokatbransjen er et vanskelig terreng å utforske hvis man trenger en advokat, og de som står utenfor advokatverdenen har ikke noe forhold til det interne hierarkiet, hvor det finnes

”
Gjennom advokatenes egne firmasider er det umulig å få oversikt, og alle fremstår som like gode.

noen som er i toppen, et mellomstykke og de som retter seg mer generelt mot privatmarkedet og mindre klienter, sier Andersen til Advokatbladet.

En ny og bedre måte å finne advokat på er en nødvendighet, mener han.

– Gjennom advokatenes egne firmasider er det umulig å få oversikt, og alle fremstår som like gode. Få snakker om pris eller tidligere oppdrag. Advokatguiden ønsker å lage en enklere måte å sammenlikne advokater på – litt på samme måte som når man søker etter hotell.

– Med ekte rangeringer og anmeldelser. Det er det viktigste av alt, sier Andersen.

ANMELDELSER

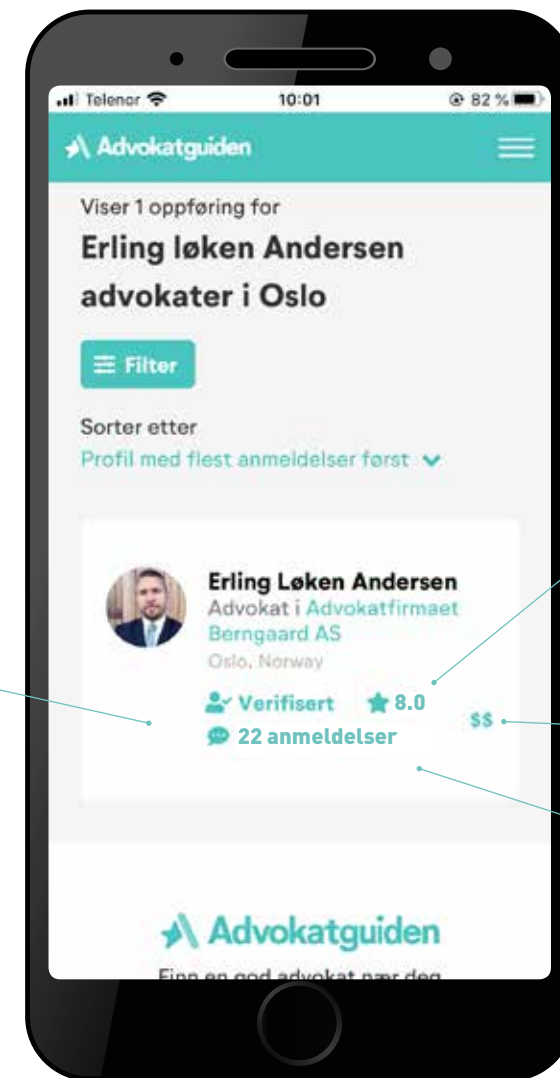
Andersen sier han er opptatt av å ivareta seriositeten, og at det er mange måter å gjøre dette på.

– På Eiendomsmeleguiden.no må meglerne selv invitere kundene til å legge inn anmeldelser. Det mener jeg er uheldig. På Legelisten.no kan hvem som helst kommentere anonymt. Det vil vi heller ikke.

Han forteller at dem som ønsker å anmelde og rangere en advokat, først må registrere seg med fullt navn. Før en anmeldelse blir publisert, må advokaten

Ambisjonen er å lansere Advokatguiden.no i løpet av mars, sier Erling Løken Andersen (38).

Informasjonen i profilen er hentet fra Tilsynsrådet.

SCORE
Basert på anmeldelser og poeng får du en gjennomsnittlig score.

PRIS
Hvor dyr/billig du er, vil også komme frem av profilen.

RANGERING
Du vil bli sammenlignet og rangert i forhold til dine kolleger.

ANMELDELSE OG POENG
Klienten kan skrive en anmeldelse og gi poeng fra 1–10 etter endt kundeforhold.

bekreftede at personen virkelig har vært hans eller hennes klient.

– Svarer advokaten ja, vil anmeldelsen bli postet på siden. Advokaten får ikke lese anmeldelsen før den er publisert, og vil ikke kunne redigere den. Alle anmeldelser vil likevel være anonymiserte, og det er kun advokaten som vil vite hvem anmelderen er. Anmeldelsene vil bli overvåket av moderatører som sletter sensitiv og taushetsbelagt informasjon, sier gründeren.

«Advokatenes taushetsplikt vil således være i behold. Nettsiden vil etterleve alle personvern hensyn i henhold til GDPR», skriver Andersen i sin henvendelse til Tilsynsrådet.

– Dette er nytt terreng, og jeg ønsker å finne en form som fungerer for alle. Kanskje må vi endre systemet etter hvert. Målet er å lage en tjeneste som oppleves troverdig, er seriøs og som gir forbrukeren god informasjon om advokatene.

FORVENTER SØKSMÅL

Selv er Andersen opprinnelig IT-grün-

der, og skapte nettsamfunnet Biip.no i 2005. Tre år senere ble det solgt til Egmont og TV 2 for 76 millioner kroner. I kjølvannet av salget fikk han en skattesmell på fem millioner kroner.

– Jeg fikk bistand fra et advokatfirma som ville ha 130.000 kroner for å skrive et brev. Det synes jeg var altfor dyrt, forteller Andersen.

Derfor startet han likegodt på jussen, fullførte på halvert tid, kjørte skattesaken selv, og vant. Nå er han advokat og jobber i advokatfirmaet Berngaard i Oslo. Advokatguiden.no har han skapt på fritiden ved siden av advokatvirksomheten.

– Jeg er ganske sikker på at mange advokater kommer til å reagere negativt på å bli rangert. Det ser vi i forbindelse med nettstedet Legelisten.no, hvor det har kommet flere søksmål om listens rettigheter til å publisere anmeldelser, altså avveiningen mellom ytringsfrihet og personvern. Den type diskusjoner forventer jeg her også.

På den andre siden vil forbrukerne

oppleve dette som udelt positivt, spår Andersen.

– Men jeg tror det kommer til å bli en del oppstyr, og jeg må nesten regne med å bli saksøkt. Da hjelper det å være advokat selv, sier han.

SØKER MEDEIERE

Foreløpig har utviklingen av advokatguiden kostet rundt én million kroner, som Andersen forteller er hentet fra egen lomme. Nå håper han å få inn noen advokatfirmaer på eiersiden.

– Dette er et kapitalintensivt prosjekt som vil kreve mye utvikling.

Ambisjonen er å kunne rulle ut en tilsvarende tjeneste i flere land etter hvert.

– Med Advokatguiden vil vi revolusjonere advokatbransjen. I dag er klientrekruttering i stor grad preget av tilfeldigheter og forbrukeren har få muligheter til faktisk å bli kjent med markedet. Hovedformålet er å fjerne tilfeldighetene og utarbeide lister over de beste advokatene innen de ulike fagfeltene. •

– Vanskelig å forsvare internadvokaters taushetsplikt

Dersom man ikke fratar internadvokatene deres sterke taushetsplikt, risikerer man at det gjøres innhogg i advokatenes taushetsplikt, mener lederen av utvalget som utredet skatterådgiveres opplysnings- og taushetsplikt.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Da Advokatforeningen nylig arrangerte seminar om taushetsplikt, var Morten Kinander, lederen av Skatterådgiverutvalget, en av innlederne. Han snakket først om advokaters rolle som skatterådgivere.

– Det er ingen grunn til å tro at advokater, på grunn av sin taushetsplikt, forhindrer store penger fra å gå til beskatning i Norge. Vi har intervjuet etater som Økokrim, og spurt om advokaters

Selskaper som trenger rådgivning beskyttet av sterk taushetsplikt, kan kjøpe den fra eksterne advokater, synes BI-professor Morten Kinander.

taushetsplikt er til hinder for å få opplysninger, og utvalgets inntrykk er at i disse sammenhengene, så er svaret nei. Advokater er ikke proppen i systemet, sa Kinander.

Likevel foreslår utvalget at det i norsk rett innføres opplysningsplikt for skatterådgivere om såkalte skattepakker.

– Vi kan ha ganske mye å hente på å utforme skattelovgivningen slik at man får lettere tilgang til informasjon om hva slags arrangementer som er under utvikling. Og dersom vi ikke implementerer slike regler, blir vi kastet ut av internasjonale skattefora.

MOTSTAND

Et mer kontroversielt tema er forslaget om at internadvokater ikke skal være omfattet av såkalt sterk taushetsplikt, fremholdt Kinander.

– Forslaget har møtt stor motstand. Men utvalget kunne ikke se gode nok argumenter for at internadvokaters sterke taushetsplikt er nødvendig for retten til konfidensiell bistand ut fra en rettsstatlig begrunnelse.

Det er ikke uten videre enkelt å si at internadvokater har rett til ikke å bli identifisert med klienten. Internadvokaten er klienten; det går ikke an å skille juridisk direktør i Kværner fra Kværner, fortsatte han.

– Kjernen i taushetsplikten er at den gjelder for fysiske personer i straffeprosessen, og for eksempel for presten og psykologen. Så er den utvidet til rådgivning utenfor straffeprosess. Hvis den også skal omfatte selskapene selv, uten prinsipielle tilpasninger, så mener jeg at det går for langt, sa Kinander.

– BARE Å KJØPE

– Det er masse pragmatiske grunner for at internadvokater skal ha taushetsplikt, men rent prinsipielt holder det ikke, fortsatte han.

– Hvis du må kunne snakke fritt, uten å risikere å måtte utlevere opplysninger til skattemyndighetene, Økokrim eller Arbeidstilsynet, så ringer du advokaten. Retten til eksternt, uavhengig bistand er veldig viktig, og har en funksjon, men den må være uavhengig for å være konfidensiell, sa Kinander.

– Betydningen av «the trusted adviser» er helt sentral, og i vårt forslag setter vi ned noen stopper, men strekker ikke strikken, for da risikerer man at man begynner å gjøre innhogg også i denne kjernen, sa han. •

Fra v. stipendiat Johannes Mella, Merete Smith og Berit Reiss-Andersen.

– Feil innfallsvinkel

– I den offentlige debatten argumenteres det om hvorfor taushetsplikten ikke skal respekteres, og det finnes en forventning om at om man bare fikk tilgang til advokatenes hemmeligheter, så ville man fått færre skatteunndragelser. Dette er helt feil innfallsvinkel. Dersom advokater får opplysningsplikt, så vil vi ikke motta informasjon, så enkelt er det, sa Berit Reiss-Andersen.

– Borgerne skal være beskyttet mot at staten blander seg bort i absolutt alt. At vi har et privat rom er veldig viktig, og et grunnleggende trekk ved sivilisasjonen, sa hun.

Urgammelt vern

Stipendiat Johannes Mella er halvannet år inne i sitt doktorgradsarbeid på advokaters taushetsplikt ved UiB, delfinansiert av Advokatforeningen. Han tok salen med på en historisk gjennomgang av advokaters taushetsplikt.

– Ved etableringen av verdens første advokatprofesjon fikk man også regler om vern av retten til rettslig, konfidensiell bistand. Dersom det var nødvendig i antikkens Roma, er det trolig også nødvendig i dagens norske rettsstat, sa Mella.

Prinsippet ble også vektlagt i middelalderen, og etter den franske revolusjonen.

– Min foreløpige konklusjon er at vern av taushetsplikten er essensielt og trolig er en nødvendig forutsetning for en fungerende rettsstat.

Kjettersk

– Det er fristende å være litt kjettersk overfor egen stand, men er ikke egentlig problemet at myndighetene, representert ved Økokrim, er ute etter de advokatene som gjennomfører eller foreslår rettsstridig skatteplanlegging? Vi bør ta den diskusjonen, og ikke bare bruke de store flaggordene. Vi taper den politiske diskusjonen hvis vi ikke prøver å forstå hva myndighetene har en legitim interesse av å finne ut, sa Per Hodneland, partner i Bing Hodneland.

– ET MISVISENDE BEGREP

– Taushetsplikten er i dag under et press både fra politisk hold, og i advokatens daglige virke.

Det sa Merete Smith, generalsekretær i Advokatforeningen, i sitt innledningsforedrag.

– Utveksling av informasjon blir i stadig større grad ansett som et samfunns gode, samtidig som taushetsplikten blir omtalt som et hinder for slik utveksling. Og mange mener at taushetsplikten står i veien for effektiv etterforskning og forvaltning, sa Smith.

Men uten taushetsplikten og advoka-

trollen slik vi kjenner den i dag, ville rettssystemet vårt sett ganske annerledes ut, påpekte hun.

Taushetsplikt er i grunnen et misvisende begrep, mener Smith.

– Det handler ikke om taushet, men om åpenhet. Klienten skal kunne være åpen overfor advokaten. Og det handler heller ikke om advokater, men om klienten, om klientens rett til fortrolig rådgivning.

Hun trakk til slutt frem spørsmål hun mener blir viktige fremover:

– I EMK stilles det krav om at inngrep i retten til fortrolig juridisk bistand skal skje på en måte som inneholder prosessuelle garantier for at inngrepet ikke blir større enn nødvendig. Er det da tilstrekkelig rettssikkerhetsmekanisme i at Tilsynsrådets tilsyn skjer uten at en tredjepart er til stede, spurte Smith.

– Og er det grunn til å debattere måten advokaters rapportering av mistenkelige transaksjoner til Økokrim foregår? Og ligningsmyndighetenes tilsyn hos advokater når de er opplysningspliktige?

ER DU BLITT VALSET OVER I RETTEN I DAG?

Erfarne advokater som verbalt overkjører de unge for å gjøre dem usikre. Advokater som er høye på seg selv, og dommere som er beruset av egen makt. Problematferd i retten forekommer fortsatt, og bør debatteres, mener både dommere og advokater.

TEKST: THEA N. DAHL og NINA SCHMIDT

Flere ganger har atferd i retten vært tema på Forsvarergruppens årlige høstseminar. Flere ganger har temaet vekket engasjement og vært gjenstand for debatt. Og flere ganger har rettens aktører, deriblant advokatene, vært gjenstand for kritikk.

— De gamle har mye å lære her, det er ikke alltid dere unge bør se opp til hvordan de eldre oppfører seg i retten, sa Inga Bejer Engh den gang hun var tingrettsdommer og gjestet seminaret i 2016.

Engh mente også at det er uprofesjonelt å tillatte dårlig stemning i retten.

— Tenk litt på at du i retten skal selge et budskap om tvil. Da må du ha troverdighet. Hvor ofte har du møtt selgere som er sinte og arrogante? Det funker ikke! Tenk på hvordan dere blir oppfattet; har du et snev av arroganse i måten du snakker på? Dere gir hverandre ros når dere har gode prosedyrer, men hvor gode er dere til å si «vet du hva, du må jobbe litt med eksaminasjonsteknikken din», spurte hun.

I 2019 var det tid for en ny påminnelse, med et foredrag av Bendik Falch-Koslung, advokat og styremedlem i Forsvarergruppen. Vis god folkeskikk, vær engasjert, men ikke bli sint, rådet han.

— Du kommer lengst med et godt forhold til øvrige aktører. Går du for langt utover ordinær folkeskikk, kan det både gå utover deg selv og fremtidige klienter. Det er det viktig å ha med seg.

BERUSENDE MAK

Advokatens opptreden i retten reguleres blant annet av pro-

sesslovgivningen, domstoloven og reglene for god advokat-skikk. Det samme gjelder dommere og deres retningslinjer for god dommerskikk.

— Vi har mange flinke dommere i domstolene som gjør en utmerket innsats. Jeg vet også at det kan være en prøvelse å administrere rettssaker med advokater som ikke har satt seg særlig godt inn i saken, eller som opptrer som apekatter og som kan være veldig høye på seg selv, sier Steinar Mageli, styreleder i advokatfirmaet Mageli.

Han ble selv innklaget til disiplinærsystemet etter å ha reist kritikk mot en dommer (se egen sak).

— Men det finnes dommere som kan være beruset av den makten de utøver. Makt korrumpere, og det er derfor viktig at dommerne er seg bevisst den maktfaktoren de representerer i møtet med det rettssøkende publikum, sier den erfarne advokaten.

SVIKTER MANGE STEDER

Dårlig dommeratferd er et ledelsesproblem, understreker han.

— Veldig mange av de holdningene man finner på en arbeidsplass, kan etter min mening føres tilbake til ledelsen. Slik er det også i en domstol. Ledelsen må være seg bevisst den makt dommerne utøver. Ledelsen av et embete kan ikke instruere dommerne i utøvelsen av dommergjerningen, men godt lederskap innebærer at det må settes fokus på den maktfaktoren dommerne representerer. Embetsledelsen ved mange domstoler er opptatt av disse forholdene, mens det etter min oppfatning svikter mange andre steder.

»

”

De gamle har mye å lære her, det er ikke alltid dere unge bør se opp til hvordan de eldre oppfører seg i retten.

INGA BEJER ENGH

”

Den erfarne advokaten kan gjerne bruke sin rutine og forsøke å gjøre den unge fullmektigen usikker i forbindelse med rettergangen.

MAGNUS BREKKE SVANBERG

Mageli er usikker på i hvilken grad evne til å utøve leder-
skap spiller inn ved utnevnelse av embetsledere.

— Vi bør uansett få en diskusjon om hvordan dommerne
oppfattes av viktige aktører i rettssalen, nemlig advokatene.
Selv om noe av kritikken kan oppfattes som usaklig, må man
likevel tåle et kritisk søkelys på egen opptreden, sier han.

FERSK VS. ERFAREN

Mye tyder på at opplevelsen av å bli utsatt for god eller dårlig
atferd i retten avhenger av hvorvidt man er en fersk eller
erfaren aktor.

— Det kan ofte være litt utfordrende for en ung fullmektig
å møte en erfarne advokat som motpart i retten. Den erfarne
advokaten kan gjerne bruke sin rutine og forsøke å gjøre den
unge fullmektigen usikker i forbindelse med rettergangen,
sier Magnus Brekke Svanberg, advokat i Furuholmen Die-
trichson og leder av Yngre advokater (YA) i Oslo krets.

— Heldigvis er gjerne fullmektigene bevisst på dette og
godt forberedt. Min erfaring er også at dommerne blir opp-
merksomme på eventuelle utfordringer og forsøker å styre
forhandlingene ut fra aktørenes forutsetninger, legger han
til.

De siste årene har YA arrangert kursene «De første retts-
sakene» og «Survival guide for advokatfullmektigen» for å
gjøre fullmektigenes første møter med rettssalen mest mulig
forutsigbare.

— Det forventes likevel av domstolen at fullmektigene er
godt forberedt og kan rettergangsreglene. Jeg har samtidig
inntrykk av at gjennomføringen stort sett går fint, men at det
selvfølgelig hender at noen får negative opplevelser. Dette
kan knytte seg både til en erfarne motpart eller den aktuelle
dommeren i saken, sier Svanberg.

TEATERSCENEN

Cathrine Hrasky har vært tingrettsdommer i Oslo siden 2017
og forteller at hun kun unntaksvis møter en profesjonell ak-
tør som går over atferdsstreken i retten.

— Jeg opplever sjelden dårlig oppførsel i retten. De fleste
forholder seg til de spilleregler vi har. Jeg opplever at de fles-
te er samkjørte og lojale med tanke på skrevne og uskrevne
regler for atferd i retten, sier Hrasky.

Ifølge lagdommer Per Racin Fosmark er det mye som skal
til før man tar formelle skritt og rapporterer inn dårlig opp-
førsel.

— I de aller fleste saker i lagmannsretten gjør advokatene
en ordentlig og solid jobb. Jeg har opplevd episoder hvor ad-
vokater beveger seg på grensen, men jeg har aldri kommet
dit hvor vi dommere har satt oss ned og diskutert om advo-
katens opptreden skal innrapporteres.

Skal man tro Alf Nordhus i den velkjente boka «Jeg tar sa-

ken», var rettssalen nærmest som en teaterscene å regne for
noen tiår tilbake. Det bekrefter også lagdommer Per Racin
Fosmark langt på vei.

— Det tror jeg kan være riktig. Da var også dommerne mye
mer autoritære. Det opplevde jeg selv mens jeg arbeidet som
advokat. Nå er den biten i det alt vesentlige borte, med noen
unntak selvsagt, forteller han.

— Nå er vi mer opptatt av å ha en hyggelig tone og vi prø-
ver å ha en skikkelig dialog med prosessfullmektigene. Vi
har jo en fellesinteresse om å oppnå et best mulig resultat.

Samtidig påpeker Fosmark at dommere har en plikt til å
administrere, og at de til tider må sette ned foten for si at
nok er nok.

— Det er viktig at man med jevne mellomrom diskuterer
nettopp atferd i retten, og sørger for at man holder det fram-
me i bevisstheten.

HØFLIG, MEN FRYKTLØS

I Gulating lagmannsrett veileder for ankeforhandlinger i
straffesaker fra 2018 beskriver domstolen enkelt hvilke for-
ventninger den har til de øvrige aktørene

«Møt forberedt og presis. Møt alle med respekt, og vær
klar og fast, men ikke firkantet. Vær vennlig, men ikke sym-
patiserende. Bidra til at alle kan være trygge i sine respekti-
ve roller og gjøre sitt beste. Forutsigbarhet gjør det enklere
for alle. Forviss deg om at alle kan høre og følge med — og
at de gjør det. Grip inn når det trengs, men avbryt ikke uten
at det er behov for det.»

Regler for god advokatskikk understreker at en advokat
skal opptre korrekt i forhold til prosesslovgivningen.

«Advokaten skal vise retten respekt og høflighet, men
samtidig forsvare sin klients interesser ærlig, uten frykt og
uten hensyn til egne interesser eller konsekvenser for seg
eller andre. Advokaten har både rett og plikt til å utøve kri-
tikk av retten i en sømmelig form.» •

»

Advokat Steinar Mageli ble klaget inn for disiplinærsystemet etter at han hadde rettet kritikk mot en dommer for å være negativt innstilt mot ham og hans advokatfirma.

TEKST: NINA SCHMIDT
FOTO: LISE ÅSERUD, NTB SCANPIX

– Mange advokater er redde for å ta grep som kan utsette dem for personlig ubehag

Jeg la hodet på hoggestabben, men følte at om noen skulle gjøre det, så måtte det bli meg. Jeg har ganske bred erfaring, først hos Regjeringsadvokaten og så i privat virksomhet, og oppfatter ikke meg selv som en rabulist eller en tulling. Jeg er opptatt av å opptre saklig. Men først og fremst følte jeg et ansvar overfor mine klienter, sier Steinar Mageli.

Han er innehaver av advokatfirmaet Mageli, et advokatfirma med 21 advokater og kontorer på Hamar, i Lillestrøm og i Oslo. Mageli har prosedert saker for domstolene i over tretti år, og har hatt møterett for Høyesterett siden 1994.

I 2015, etter lang tids overveielser, skrev Mageli en e-post som fikk ubehagelige følger for ham.

– I en e-post til den aktuelle dommeren med kopi til domstolslederen, uttrykte jeg bekymring over dommerens atferd overfor meg og firmaet, og ba om et møte for å diskutere problemet. Det fikk jeg ikke. I stedet ble jeg klaget inn til disiplinærutvalget, forteller Steinar Mageli.

TØRRE Å MEDDELE URO

Han mente at dommeren hadde et horn i siden både til ham og firmaet.

– Jeg var bekymret for at hans personlige oppfatning av meg kunne prege domsresultatet. Det var en uggen følelse, og handlet om måten han behandlet vitnene og meg selv på. Dessuten dukket han opp som dommer i svært mange saker jeg hadde for domstolen. Man skulle tro at jeg lider av forfølgelsesvanvidd, men det gjør jeg altså ikke.

I klagesaken for disiplinærutvalget, utdypet Mageli kritikken.

«Skal advokaten sitte stille og håpe på at engstelsen og uroen forsvinner, eller skal man tørre å meddele sin uro og bekymring selv om man vet at det vil utløse sterke reaksjoner? I tillegg kommer det forhold at det med den respekten man har for norske domstoler, ligger det innebygd en automatisk motvilje mot å tenke kritisk om norske dommere; – er det virkelig slik at dommer A har en adferd som bryter så radikalt med hva man gjennom mange års erfaring med norske dommere ellers har opplevd», spurte Mageli.

SETTER SKRANKER

Og videre: «Dette var det dilemmaet jeg sto ovenfor i fjor da jeg nok engang hadde dommer A som administrator i en sivil sak. Det mest behagelige

”

Jeg var bekymret for at hans personlige oppfatning av meg kunne prege domsresultatet. Det var en uggen følelse.

for meg som person hadde vært ikke å foreta meg noe. Som privatperson lever jeg godt med en dommer som er lite begeistret for meg som prosessfullmektig. Som advokat gjør jeg det ikke, fordi det vil sette skranker for mine muligheter til å ivareta interessene til mine klienter. Det er mine klienter som i så fall vil være skadelidende».

Ifølge Mageli hadde han opplevd at klienter hadde gitt uttrykk for overraskelse over at administrator fremsto som åpenbart negativ til ham som advokat.

I klagen beskrev han dommeren som blant annet «egenrådig, lite lydhør og med et betydelig behov for selvhverdelse og egenmarkering».

Både dommeren og domstollederen avfeide Magelis kritikk i klagesaken.

«A stiller seg helt uforstående til din karakteristikk av hans angivelige holdning til deg og den bekymring du skal ha. Han har til meg gitt uttrykk for at han ikke har noe imot verken deg eller advokatfirmaet som han selv mener er et godt advokatfirma med gjennomgående dyktige medarbeidere. (...) Jeg kjenner for øvrig ikke til noe som helst forhold som skulle tilsi at det er noe i det du påstår», skriver domstollederen.

FRITT SPILLEROM

Disiplinærutvalget viste til ytringsfriheten, og frifant Mageli enstemmig:

«Advokaten kunne gis et ganske fritt spillerom til hva han ønsker å ta opp, i hvilken form det skjer og med de formuleringer han anser hensiktsmessig. Disiplinærutvalget kan ikke se at advokaten har fremsatt usannheter eller formuleringer av ærekrenkende art slik dette er forstått i rettspraksis», heter det i avgjørelsen.

Domstollederen anket avgjørelsen til Disiplinærnemnden, men også der ble Mageli enstemmig frifunnet.

– Jeg er litt overrasket over at mange dommere er livredde for å bli evaluert, og få tilbakemelding på hvordan aktørene i rettsalen oppfatter dommeren og hans eller hennes måte å lede forhandlingen og behandle advokaten og vitnene på.

Mange advokater er tilbakeholdne med å fremme habilitetsinnsigelser mot dommere av frykt for å bli rammet selv i neste omgang, fremholder Mageli.

– Mange advokater er redde for å ta grep som kan utsette dem selv for personlig ubehag. Men det er advokatenes oppgave, fra tid til annen, å gjøre det som er nødvendig for å ivareta klientens interesser, selv om det medfører ubehag, sier Mageli. •

«Helt urimelig og uriktig»

Dommeren sier til Advokatbladet at han siden 2015 ikke har møtt Mageli i retten, og understreker at klagen mot Mageli ble fremsatt av domstollederen, og ikke av ham selv.

– Klagen er heller ikke fremsatt på vegne av meg, men ble vel fremsatt fordi advokatens utsagn – etter hvert som de kom i stadig nye versjoner – rammet domstollederen som leder og en rekke andre dommere ved domstolen, sier dommeren.

I et brev til Domstoladministrasjonen gir dommeren sitt syn på saken.

«Saken har nå pågått i mer enn et halvt år, og sjøl om jeg forsøker å heve meg over det jeg oppfatter som helt urimelige og uriktige anklager, kan jeg ikke underslå at jeg til tider har vært både lei meg og sint. Jeg har i hele min tid som dommer forsøkt å være grundig med både faktum og juss, samt være hyggelig og omgjengelig overfor parter, advokater og kolleger, og synes derfor ikke at jeg fortjener skyllebøttene fra advokat Mageli. Saken tar energi», skriver dommeren.

I brevet peker han på flere forhold han mener har betydning:

Feil faktum; at han aldri har vært meget kritisk til Mageli, heller tvert om. At han i sine ti år som dommer har administrert fire saker der Mageli var prosessfullmektig, uten at han kan huske at det har vært ubehageligheter.

At de fire avgjørelsene har vært i disfavør av Magelis klienter, men at resultatet har stått seg, og sist at «Mageli oppnår delvis det han urettmessig krever»; en situasjon «der jeg finner det uheldig om jeg skal være dommer i saker der advokat Mageli er prosessfullmektig».

Disiplinærnemnden mener at Mageli har brukt «til dels sterke karakteristikk», men påpeker at han har gjort dette for å «forklare sin bekymring». «Disiplinærnemnden er her enig med disiplinærutvalget i at noen av advokatens formuleringer kan fremstå som både noe uoverveide og kanskje litt uheldige, men kan ikke se at det er fremsatt usannheter eller formuleringer av ærekrenkende art slik dette er forstått i rettspraksis.»

- Upassende at en dommer blir sint

Unge advokater opplever å bli utsatt for hersketeknikker, dårlig humør og utålmodighet fra dommerbordet.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

Det forteller advokat Bendik Falch-Koslung i Advokatfirmaet Mette Yvonne Larsen & Co. Han er også styremedlem i Forsvarergruppen. Falch-Koslung er stort sett å finne i en rettssal mellom mandag og fredag. Han har flere ganger vært vitne til det man enkelt kan kalle for dårlig oppførsel i retten. For eksempel i form av utålmodige og oppfarende dommere som styrer prosessen for hardt — spesielt mot unge, uerfarne aktører.

— Noen ganger er det helt legitimt at dommeren kritiserer advokatene, eksempelvis hvis man lager masse styr rundt noe som er helt irrelevant. Man har for eksempel eldre forsvarere som hver gang drar de samme triksene, typisk «ikke på førti år har jeg sett en dårligere etterforskning».

— Tidvis er det greit at dommeren tar kontroll, men det er en balansegang — særlig når det går utover de ferske aktørene. Noen ganger bærer styringen preg av hersketeknikker. Det skjer også en god del ganger at dommere blir sinte, og det mener jeg er upassende under enhver omstendighet, sier Falch-Koslung.

VERST FRA DOMMERHOLD

— Hva med advokatene imellom — er det overbærenhet med de unge som ikke har fått jobben helt under huden ennå?

— Ja, eller; jeg prøver hvert fall ikke å benytte meg av det. Selv om det sikkert er noen som mener det ikke stemmer. Kanskje ikke så mye i retten, men i forhandlingsmøter og tilsvarende kan det nok skje at det blir litt maktbruk for å tjene klientens interesser, erkjenner Falch-Koslung.

— Men det blir litt annerledes — dommeren skal være nøytral uten agenda. Det er ikke bra og lite kollegialt når advokater er sånn mot hverandre, men det blir enda verre hvis dommeren utnytter at noen aktører er ferske. Dommeren har ingen legitim begrunnelse, mens advokatene kan gjøre det som en del av taktikken.

Den erfarne forsvarsadvokaten mener for hard dommerstyring går utover både fornærmedes og tiltaltes tillit til prosessen.

— Det blir en balansegang for advokaten mellom å få klienten til å få rom til å si mest mulig, men uten å irritere dommeren mer enn nødvendig. Ofte føler man at man ikke klarer å oppnå noen av delene.

— For den tiltalte er det ofte vanskeligere å slå seg til ro med dommen hvis man ikke føler man har fått fortelle sin side av

Bendik Falch-Koslung mener at utviklingen går riktig vei – færre dommere opptrer kritikkverdig, sier han.

historien. Litt tålmodighet og rom til å snakke ut, under litt styring selvsagt, tror jeg er veldig viktig. Jeg tror også det sparer oss for en del anker fordi man opplever at man faktisk har blitt hørt. Noen har så fryktelig dårlig tid og det synes jeg er en uting. Det er ikke vits å sette verdensrekord i avvikling.

HØY KLAGETERSKEL

Til tross for flere kritikkverdige opplevelser innenfor rettssalens fire vegger, opplever Falch-Koslung at det er høy terskel for å klage en dommer inn til Tilsynsutvalget for dommere.

— Bevismessig er det veldig komplisert. Partene kjemper om dommerens gunst. Kanskje har man dommeren med seg og det går din vei, men vedkommende er ufin mot motparten. Da er det ikke i din klients interesse at man støtter motparten mot dommeren, sier han.

— Samtidig er dilemmaet at det kan gå utover en selv neste gang. Det blir dermed spillerom for den typen opptreden. Jeg tror det kan forklare hvorfor det er få klager på dommere også, og jeg tror det heller er noe som snakkes om utenfor rettssalen.

På samme tid legger ikke Falch-Koslung skjul på at det blir stadig færre og færre av dommerne som opptre kritikkverdig.

— Jeg tror det handler om at spesielt tingrettene har blitt et mer attraktivt arbeidssted, som i større grad tiltrekker seg veldig kompetente jurister. Gjennomsnittsnivået på oppførsel har gått opp. Det er inntrykket mitt.

KULTURAVHENGIG

Falch-Koslung mener opptreden ofte er et resultat av kultur, og at denne gjerne varierer fra domstol til domstol.

— Under en rettsak jeg hadde utenfor Oslo for noen år

siden, opplevde jeg at motpartens advokat løp inn og ut bak rettens bord, og hentet juridisk litteratur på rettens bibliotek mens saken pågikk. Da følte jeg meg helt på bortebane. Det ville jeg aldri funnet på å gjøre.

Han tror at det spesielt på mindre steder fort kan oppstå kulturer hvor sterke personligheter styrer mye.

— Det er for så vidt også et argument i en debatt om ny domstolstruktur.

SKJORTELIBERAL

— Jeg har hørt et rykte om at du synes det er greit med lyseblå skjorte i tingretten?

— Jeg mener det er en uskreven regel om at man i lagmannsretten og Høyesterett bruker hvit skjorte, mens man i tingretten kan ha andre farger. Jeg har ofte andre farger i førsteinstans.

— Hvilke forskjeller er det på kleskoden for menn og kvinner?

— Det er nok kanskje litt strammere for menn. Jeg har for eksempel sett noen som møter uten slips i fengslingsmøter og det ville aldri jeg gjort. Jeg har alltid slips i retten. Under rettsmegling er det ikke sikkert, men i et rettsmøte har jeg slips — selv om det ikke er hovedforhandling.

I tillegg til sin liberale skjorteholdning i førsteinstans, er Bendik Falch-Koslung kjent for å gå i shorts hele sommerhalvåret. Dermed blir det mye skifting på kontoret.

— Jeg råder også klienten en god del om hva de skal ha på seg, hva de skal si og hvordan de skal opptre. Noen dommere lar seg ikke påvirke så mye av det, mens jeg opplever at andre påvirkes mye. Derfor gir jeg ofte råd om at man skal kle seg som om man skal møte foreldrene til kjæresten sin for første gang. •

Klagetips

TILSYNSUTVALGET FOR DOMMERE

Dette kan du klage på:

- Urimelig lang saksbehandlingstid.
- Unødvendig sterke ord og uttrykk.
- Oppførsel overfor parter og/eller andre aktører.
- Forlikspres.
- Forhåndsstandpunkt.
- Dårlig forberedelser.

HUSK! Opplever du upassende uttalelser i retten? Be om å få dem protokollert, slik at de er dokumentert til en eventuell klage.

HUSK! Det skal være rom for å gi berettiget kritikk til dommeren uten å opprette en formell klagesak, slår Disiplinærnemnden fast i en avgjørelse (DNM-205-2016).

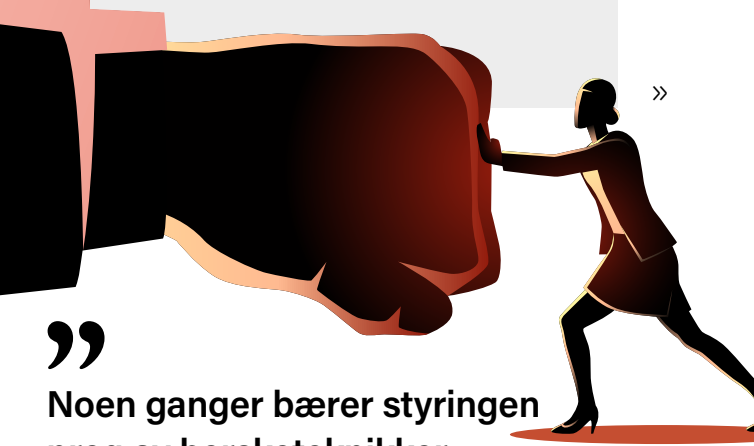
«Tilsynsutvalget for dommere har som oppgave å sanksjonere dårlig dommerutførelse og normere god dommeradferd, men en advokat eller annen bruker av retten må ha adgang til å framføre kritikk og besværelser uten at dette tar form av en formell klagesak.»

ADVOKATKLAGEORDNINGEN

Dette sier RGA om advokaters opptreden i retten:

- Opptre i tråd med god prosesskikk.
- Vis respekt og vær høflig.
- Forsvar klientens interesser ærlig, uten frykt og uten hensyn til egne interesser, eller konsekvenser for seg eller andre.
- Kritikk i retten må gis på en sømmelig måte.

Kilder: RGA, Advokatklageordningen.no, Tilsynsutvalget for dommere

” Noen ganger bærer styringen preg av hersketeknikker.

1982 klager på god dommerskikk

Dommere som hisser seg opp, slår neven i bordet, latterliggjør prosessfullmektiger og fremstår forutinntatte. Nesten hvert år mottar Tilsynsutvalget for dommere over hundre klager på dommeres opptreden i retten.

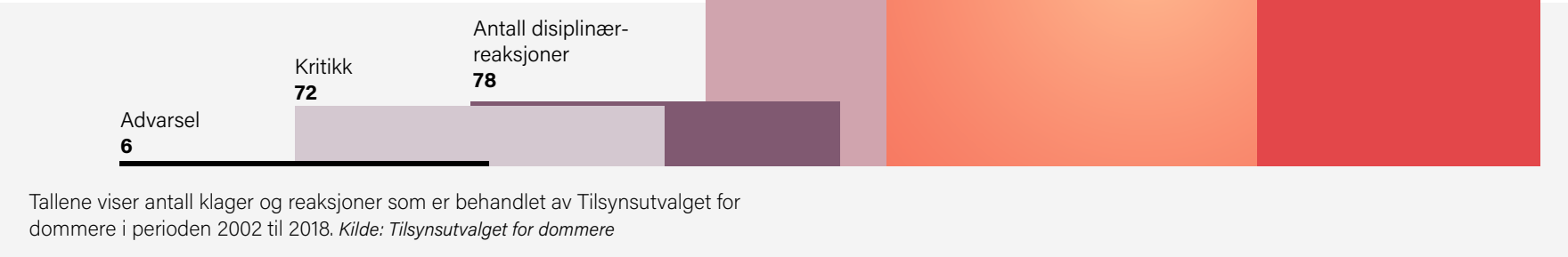
TEKST: THEA N. DAHL

Siden dommeres disiplinærorgan, Tilsynsutvalget for dommere, ble opprettet i 2002 og fram til 2018 har det mottatt 1851 klager. Av disse ble det fattet totalt 1787 vedtak — hvorav 918 avvisningsvedtak. Siden en klage kan inneholde flere forhold, er det fattet flere vedtak enn antallet behandlede klager. Til sammen har 751 klager blitt realitetsbehandlet, og det er blitt gitt 78 disiplinærreaksjoner. I 72 av tilfellene fikk dommeren kritikk, mens det ble gitt advarsel i seks saker. Sist i 2014. I fjor fikk Tilsynsutvalget inn 130 saker, fordelt på 122 fra alminnelige domstoler og åtte fra jordskifteretten. 113 av klagene kom fra partene, mens de resterende enten kom fra prosessfullmektiger, vitner, sakkyndige eller andre. Totalt 80 klager ble avvist, og det ble gitt kritikk i fire tilfeller for atferd i strid med god dommerskikk. Nesten 670 av klagene mottatt siden 2002 handler om dommerens atferd, mens drøye 160 dreier seg om sen saks-

327 rettergangsbøter

De siste sju årene er det blitt gitt 327 rettergangsbøter, men ingen har oversikt over hvem som har fått dem, eller for hva. Rettergangsstraff kan gis av dommeren om man eksempelvis uteblir fra et rettsmøte uten gyldig grunn, kommer med upassende uttalelser, eller unnlater å følge påbud fra retten.

Kilde: Politidirektoratet

behandling. Ifølge tall fra Tilsynsutvalget er dette de to hovedårsakene til at dommere klages inn.

HISSET SEG OPP OG SLO NEVEN I BORDET
Høsten 2018 mottok Tilsynsutvalget en dommerklage fra et skjønnnsmedlem i etterkant av en skjønnssavgjørelse om erverv av veirett. Ifølge klageren hisset dommeren seg opp under både skjønnskonferansen og avhjemlingen, slo neven i bordet og respekterte ikke klagers synspunkter. Dette ble bekreftet av det andre skjønnnsmedlemmet, og dommeren selv erkjente at han hadde slått neven i bordet. Dermed ble han ilagt kritikk. Utvalget var også enig i at dommeren ikke hadde vist respekt for klagers synspunkter, og at det ikke er forenlig med god dommerskikk hverken å hisse seg opp, slå neven i bordet eller fremstå utålmodig. I avgjørelsen skriver utvalget at «rettens leder har et særlig ansvar for å tilse at skjønnnsmedlemmer blir behandlet med respekt og har full anledning til å stemme i samsvar med sitt syn.»

LATTERLIGGJORDE PROSESSFULLMEKTIG
I 2017 fikk Tilsynsutvalget inn en klage hvor dommeren skal ha vært irritert og forutinntatt, samt at han skal ha latterliggjort, avbrutt og irettesatt prosessfullmektigen til klager i en sak om erstatning for feil hos takstmann. Dommeren skal også ha avbrutt det sakkyndige vitnet «så mange ganger at han til slutt ikke følte seg berettiget til å si noe mer i saken.»

Både prosessfullmektigen, det sakkyndige vitnet og motpartens prosessfullmektig bekrefter klagerens påstander. I sin vurdering påpeker utvalget at en dommer kan, og til tider skal, stille parter og vitner vanskelige spørsmål, men at innklagede her har gått for langt. Utvalget mener dommerens opptreden ga partene «berettiget grunn til å trekke dommerens upartiskhet i tvil». Dermed fikk han kritikk for brudd på god dommerskikk.

KALTE PROSESSFULLMEKTIGENE «KVERULANTER»
I fjor behandlet Tilsynsutvalget en klage hvor en dommer i et økonomisk oppgjør skal ha kalt prosessfullmektigene i saken for «to kverulanter», og anbefalt partene å forhandle frem en løsning uten prosessfullmektigene til stede. Tilsynsutvalget «vektla i sin vurdering at karakteristikken var rettet mot begge prosessfullmektigene, og at den andre ikke oppfattet karakteristikken som krenkende. Videre vektla utvalget at karakteristikken var ment humoristisk, og ble fremsatt som en oppfordring til partene om å drøfte en minnelig løsning på tomannshånd», heter det i avgjørelsen. I tillegg skal dommeren ha beklaget karakteristikken umiddelbart. Dommeren fikk ingen disiplinærreaksjon, men utvalget uttalte likevel at «dommere generelt sett bør unngå bruk av negative karakteristikker av parter og/eller profesjonelle aktører, og at humor i rettsmøter bør benyttes med en viss varsomhet og følsomhet.» •

– Ubehagelig for meg og den tiltalte

Nylig opplevde den unge advokaten å bli irettesatt av dommeren for åpen rett. Hun beskriver stemningen i retten som krass, og forteller at hennes tidligere ustraffede klient følte seg forhånds dømt.

Det var en spesiell straffesak, forteller advokaten, som ønsker å være anonym. Hun var oppnevnt som medforsvarer i saken, og hennes kollega var hovedforsvarer. – Før beramming ga kollegaen min beskjed om at hun ikke hadde mulighet til selv å være til stede under hele hovedforhandlingen. Det ble derfor på forhånd avklart at vi begge skulle møte. Dette fremgikk både av berammingsbrev og e-poster. Likevel ble jeg konfrontert i åpen rett av dommeren på dag to. Dommeren var tydelig irritert over at hovedforsvarer ikke var tilstede, og ga uttrykk for at dette ikke hadde blitt avtalt med domstolen på forhånd, forteller advokaten. Senere samme ettermiddag fikk de nøstet opp i at dommeren hadde tatt feil, men dommeren ba ikke om unnskyldning, hverken for at hun hadde tatt feil, eller for irettesettelsen. – Det var en ubehagelig opplevelse som jeg synes ble dårlig håndtert, særlig av hensyn til tiltalte som ble veldig usikker av dommerens konfrontasjon. Det var en sak der det generelt var

dårlig stemning, og jeg opplevde at den krasse tonen fortsatte gjennom hele saken.

- UHELDIG
Ifølge advokaten, som jevnlig prosederer i både tingretten og fylkesnemnden, ga også dommeren uttrykk for egne meninger om forsvarers anførsler underveis. – Det synes jeg er uheldig, og noe man burde spare til domsavgjørelsen. Resultatet ble dessverre også i tråd med det dommeren hadde gitt uttrykk for. Advokaten understreker at hun ikke reagerer på å bli konfrontert eller bedt om å utdype en anførsel, men at det handler om måten det blir gjort på. – Dette var tiltaltes første sak i retten, og hun opplevde den ikke som en rettferdig og objektiv prosess. Å få vanskelige spørsmål fra aktor må man regne med, men han tolket den krasse holdningen fra dommerbordet som at dommeren allerede hadde dømt ham. Det er selvsagt ikke gitt at resultatet ville blitt annerledes med en annen dommer, men prosessen fram til dommen falt var ikke tillitvekkende, sier advokaten.

– Aldri avbryt motparten i retten

Unngå kroppslige fakter, ikke bli følelsesmessig engasjert, og oppfør deg ordentlig.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

Rådene kommer fra Christian Reusch, Ola Ø. Nisja og Kaare Shetelig som i fjor stod bak utgivelsen «Ærede rett – Kræsjkurs i sakførsel».

Boken tar for seg skrevne og uskrevne regler for den som skal gå i retten, og gir blant annet forslag til rettsaksvettregler advokater bør etterleve.

Blant annet mener de at snus ikke er greit i retten. Heller ikke mobilen bør benyttes.

«Ønsker man å drikke noe, bør det være fra rettens karafler drikket av rettens glass/plastkrus. Man skal ikke drikke kaffe eller brus i retten», heter det i boken.

HVIT SKJORTE

De tre mener mannlige advokater bør ha på seg hvit skjorte under hovedforhandlingene.

– En advokat jeg møtte i retten stilte med rosa skjorte en dag, og med turkis skjorte en annen dag. Men feil skjortefarge er sjelden en stor problemstilling. Derimot opplever jeg det som en

større utfordring dersom en advokat kommer med unødige avbrytelser, mener Shetelig, som også leder Advokatforeningens lovutvalg for forvaltningsrett.

Kvinner står ifølge advokatene noe friere i klesveien, så lenge antrekket er pent.

Shetelig peker på viktigheten av å velge sine kamper – et punkt han selv opplever som utfordrende å følge.

– Jeg har sett dommere få haglskurer med anførsler, hvorav flere er uholdbare. Da kan advokaten miste troverdighet, og risikerer å utstråle at han ikke har nødvendig tro på anførselene, også de som kan være holdbare. Du må være litt modig, og skjære saken ned til det viktigste. De advokatene som klarer å fokusere på det de skal vinne saken på, opparbeider seg også troverdighet hos dommeren, sier Shetelig.

De tre mener advokater ikke selv bør ta ordet, men kun tale når dommeren gir advokaten ordet – selv ikke hvis man er svært uenig det som kommer frem.

Kun i noen få tilfeller, der motparten utlegger det du har gjort gjeldede klart uriktig, kan det være ok å bryte inn, mener forfatterne.

HØYESTERETT-TABBE

Christian Reusch forteller at han en eneste gang har valgt å avbryte en annen advokat under en sak i Høyesterett. Det gjør han neppe igjen.

– Jeg hadde holdt mitt innlegg som ankenotat. Da det var motpartens tur snakket han om helt andre ting enn det som var tatt opp i det skriftlige. Da tillot jeg meg å strekke hånden i været, og påpeke at jeg synes det var litt påfallende. Da jeg hørte med førstvoterende etter at dommen var avsagt, svarte han slik: «Man avbryter ikke i Høyesterett».

Ola Ø. Nisja peker på «sinte» prosesskriv som en annen fallgrube.

– Det finnes eksempler på folk som skriver mye mer aggressivt enn det de er muntlig. Hvorfor det blir slik har jeg ikke et veldig godt svar på, men det er ikke spesielt konstruktivt, og bedrer heller ikke klimaet, sier Nisja.

– Jeg tror heller ikke slik aggressivitet imponerer dommeren særlig, legger han til.

– SKJÆR NED SAKEN

De tre erfarne advokatene mener det er særlig ett punkt mange advokater kan forbedre når de går i retten: Forberedelsene.

– Jeg føler egentlig aldri at jeg er godt nok forberedt. Den dagen du tenker du er ferdig forberedt, og ikke har noen følelse av nervøsitet, er det kanskje på tide å finne seg noe annet å gjøre. Da er du ikke nok på hugget, sier Christian Reusch, som tidligere jobbet hos Regjeringsadvokaten.

I boken oppfordrer de advokater som skal prosedere i retten til å konsentrere seg om punktene det er uenighet om. •

”

En advokat jeg møtte i retten stilte med rosa skjorte en dag, og med turkis skjorte en annen dag.

Opptreden i retten

I boken vies et kapittel til opptreden i retten. Her er kortversjonen:

OPPTRE HØFLIG: Håndhils på motparten, unngå å bruke fornavn på part, motpart eller vitner. Motpartens prosessfullmektig tiltaltes med etternavn og tittel, selv om han eller hun er din bestevenn.

ÆRBØDIGHET OVERFOR RETTEN: Man reiser seg når dommeren kommer og går, og kler seg pent. «Det er forventet at mannlige advokater stiller med en pen skjorte, slips og dress eller en pen jakke og bukse i alle rettsmøter.» Også kvinnelige advokater oppfordres til å bruke hvit bluse under hovedforhandling.

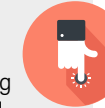
MAT OG DRIKKE I RETTSSALEN: «Du skal ikke spise under rettsmøtet. (...) En pastill må imidlertid være greit.»

AVBRYTELSE: «En advokat tar ikke ordet underveis i en rettsak, men taler når dommeren gir advokaten ordet». Visse unntak finnes.

PRESS FRA DOMMERBORDET: «Advokaten må merke seg press fra dommeren. (...) Så lenge advokaten opptre saklig og ordentlig og kan begrunne sine valg overfor dommeren, vil det sjelden eller aldri få negative konsekvenser for avgjørelsen i saken at advokaten holder på sitt opplegg og motstår press om å endre det.»

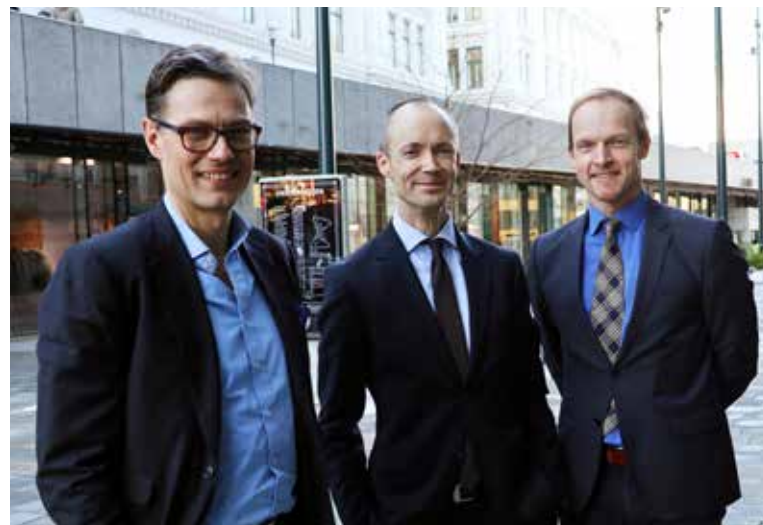
TILTALFORMER:

Tingretten: Ærede rett.
Lagmannsretten: Ærede lagmannsrett.

Høyesterett: Høyst ærverdige rett, rikets øverste dommere.

»

Kaare Shetelig og Ola Ø. Nisja, begge fra Wikborg Rein, og Christian Reusch fra Simonsen Vogt Wiig er i gang med en oppfølger til boken «Ærede rett – denne gang om småkravprosessene – en sakstype mange yngre advokater håndterer som sine første saker.

”

Du bør ikke tro at motstanderen har dårlige argumenter fordi de er unge, ikke har så mye erfaring, eller jobber i et ukjent firma.

HALVARD HELLE

– Bør aldri undervurdere motstanderen

– Å drive med hersketeknikker og «mansplaining» slår ofte knallhardt tilbake på egen sak og egen klient, sier den erfarne forsvarsadvokaten Halvard Helle i Schjødt.

TEKST: NINA SCHMIDT

Helle var fast forsvarer i Høyesterett inntil årsskiftet, og har lang erfaring som prosedyreadvokat. Han mener at bruk av hersketeknikker i retten var et nokså utbredt fenomen for 20-25 år siden, men at dette forekommer langt sjeldnere i dag.

– Jeg erfarte det selv mange ganger på forskjellig vis i starten av min karriere. I dag er det juridiske miljøet mye større, bredere og mer profesjonelt. Og dersom partene ikke opptrer korrekt mot hverandre, bør en oppmerksom dommer reagere, sier Helle.

For en erfaren advokat, er det viktig å være ekstra oppmerksom og nøye dersom motpartens advokat er ung eller uerfaren, mener han.

KAN GÅ PÅ EN SMELL

– Du bør ikke tro at motstanderen har dårlige argumenter fordi de er unge, ikke har så mye erfaring, eller jobber i et ukjent firma. Man må aldri glemme at den unge og uerfarne motpar-

ten på den andre siden – før du vet ordet av det – er en anerkjent advokat, eller så møter du ham eller henne som tingrettsdommer eller lagdommer i en helt annen setting. Det gjelder å tenke langsiktig, sier Helle.

Advokater bør opptre på akkurat samme måte overfor alle motparter i retten, enten de er erfarne eller ikke, mener han.

– Det aller viktigste er å ikke undervurdere motstanderen. Jeg vet om mange erfarne advokater som har gått på en smell fordi de ikke har forstått hvilken motstand de har fått før det er for sent. •

Å bruke hersketeknikker i retten er veldig «yesterday», mener Halvard Helle. Foto: Robert Eik

– En del erfarne advokater og dommere kan oppleves krevende

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD

Frida Wirak er forsvarer og bistandsadvokat, og har i flere år jobbet i Gatejuristen og i Barnas jurist. Hun fikk i 2017 Gatejuristens frivillighetspris for sitt arbeid.

Frida Wirak er blant initiativtagerne til Yngre forsvarere – et nytt forum for unge advokater og fullmektiger innen strafferett.

– Vi ønsker å skape et felleskap for unge strafferettsadvokater, og et forum der man kan diskutere og ta opp ulike problemstillinger og faglige temaer, og også skape en sosial arena, sier Frida Wirak, som er advokatfullmektig i Matrix advokater i Oslo.

Gruppen var i ferd med å etablere seg med styre og leder da Advokatbladet gikk i trykken.

Blant unge strafferettsadvokater er kollegial oppførsel i retten et aktuelt tema, forteller Wirak.

– Jeg kjenner til flere unge advokatfullmektiger som har hatt ubehagelige møter med eldre aktører i retten, og som synes det er krevende å møte en del erfarne advokater og dommere, sier hun.

– Temaet fortjener søkelys og debatt, også fordi unge kan føle seg usikre på hva som egentlig er greit, sier hun.

Som fullmektig går hun i retten flere ganger i måneden i tillegg til at hun møter dommere i fengslingsmøter.

– Det er nokså stor variasjon i opptreden, både blant motparter og dommere, sier Wirak.

BER OM TILBAKEMELDING

Hun synes det er positivt når dommere i retten tar seg tid til å gi en skikkelig tilbakemelding etter sakene.

– Flere dommere er svært positive til at man spør om tilbakemelding etter gjennomført rettsmøte, tar seg tid til å gi dette og behandler oss unge som enhver annen advokat. Det er sånn det skal være, understreker Wirak.

Hun legger til at mange fullmektiger jobber i små firmaer, og opplever dermed en følelse av å stå alene i jobben. •

”

Jeg kjenner til flere unge advokatfullmektiger som har hatt ubehagelige møter med eldre aktører i retten.

FRIDA WIRAK

VINNERE: Audun Moen (t.v.) fra DnB fikk prisen som årets internadvokat, og gratulerer BAHR-partner Anne Sofie Bjørkholt som vant i kategorien fast eiendom. I midten Leif Petter Madsen.

PRISER, HEDER OG FEST!

Finansavisen kåret nylig Norges beste forretningsadvokater. Her er et knippe av dem.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD FOTO: GEIR EGIL SKOG

54 prosent svarte

- I år ble 108 advokatfirmaer bedt om å besvare undersøkelsen. 58 svarte (53,7 prosent).
- Firmaene bes liste opp de tre advokatene og det firmaet de mener var best innen hver kategori i fjor.
- I tillegg ble de bedt om å oppgi to «up & coming»-advokater.
- De store poengforskjellene skyldes at noen firmaer ikke oppgir kandidater i alle kategoriene.

NYKOMMER: Oddbjørn Slinning i SANDS vant for første gang i kategorien shipping.

KONKURRANSETOPP: Siri Teigum fra Thommessen vant nok en gang kategorien konkurranserett.

OPPRYKK: Svein Gerhard Simonnæs (t.v.) fra BAHR er ny kategorivinner i oppkjøp og fusjoner. Her med konferansier Jørn Lier Horst og Finansavisens Oliver Orskaug.

POENG-HOPP: Eldens Anders Brosveet vant for andre gang i kategorien økonomiske straffesaker, i år med 100 poeng.

HEDERSPRIS: – Jeg er rørt, og synes det er veldig morsomt. Å få en slik pris gir et fint tilbakeblikk på livet mitt som advokat, sa tidligere BAHR-partner Ole Lund.

KJEDEDRIFT-SPECIALISTEN: Kjetil Vågen fra CLP har vunnet kategorien Varehandel hvert år siden den ble innført i 2018 – så også i år.

POENG-FALL: Frode Innjord i Hjort vant i sivilrettslig prosedyre, selv om han fikk 28 færre poeng enn i fjor.

! Poeng-toppen

1. Morten Goller, Wiersholm, 244
2. Lars Berge Andersen, SANDS, 157
3. Richard Sjøqvist, BAHR, 150
4. Hans Cappelen Arnesen, Thommessen, 141
5. Siri Teigum, Thommessen, 138
6. Rune Opdahl, Wiersholm, 135
7. Jan Fougner, Wiersholm, 118
8. Johnny Johansen, Haavind, 117
9. Kjetil Vågen, CLP, 111
10. Jens Brede, Kvale, 110

Kilde: Finansavisen JUS

- De nye unge er mye flinkere enn oss

Wiersholms poengkonge Morten Goller er både konkurrentenes mest ettertraktede og vinner av kategorien offentlige anskaffelser. Selv mener han fremtidens toppadvokater er langt dyktigere enn dagens.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD FOTO: GEIR EGIL SKOG

Morten Goller med Oda H. Ekre til venstre og Rune Opdahl til høyre.

Jeg synes det er spesielt hyggelig at vi får flest poeng blant firmaene. I tillegg til hovedkategoriene vi vant, har vi også vinnere i up & coming-kategoriene med Oda H. Ekre på offentlige anskaffelser, Gunhild Dugstad på M&A og Svein-Helge Hanken i Internasjonal advokat-kategorien. Det viser at vi har den rette tilveksten av advokater.

— Vi har et fantastisk lag av advokater som kommer opp, de er mye flinkere enn oss i generasjonen over, sier Morten Goller, managing partner i Wiersholm.

Wiersholm fikk flest poeng i firma-totalen, noe Goller mener skyldes firmaets fokus på fag og utvikling av forretningsjussen.

— Når det dukker opp nye fagområder av betydning for klientene, dedikerer vi store ressurser til disse. Eksempelvis har Rune Opdahl vært sentral i å gjøre personvern til et fagområde, sier Goller.

Nevnte Opdahl vant for første gang kategorien personvern.

— Denne prisen er definitivt teamarbeid. At jeg mottar en pris oppleves sånn sett litt urettferdig, det er andre i mitt team som er minst like dyktige, sier Opdahl.

TRE KVINNER PÅ TOPP

I kategorien fast eiendom vant BAHR-partner Anne Sofie Bjørkholt for andre år på rad, med Ingrid K. Høstmælingen fra Wikborg Rein på andreplass og Line Ravlo-Losvik fra DLA Pipers på tredje.

— Jeg opplever det som et gjennombrudd at vi er tre kvinner på topp i eiendom. Gode advokater kommer i alle fasoner, sier Bjørkholt.

Bjørkholt og Siri Teigum, som vant kategorien konkurranserett, var de eneste kvinnelige kategorivinnerne av i alt 27 vinnere. •

Ny nummer 1 i entreprise

Etter fire andreplasser på rad bak Nils-Henrik Pettersson, kan Haavinds Johnny Johansen i år smykke seg med tittelen som landets fremste advokat innen fagfeltet entreprise.

FOTO: GEIR EGIL SKOG

Johansen fikk 89 poeng i kategorien entreprise, mens Pettersson måtte ta til takke med andreplass og 81 poeng.

Johansen leder Haavinds entrepriseavdeling, og har vært i firmaet siden 2002.

— Jeg oppfatter dette som en stor seier og anerkjennelse for hele vårt entreprisemiljø. Entreprisetvister er ofte komplekse og omfattende, og det er derfor viktig å ha et solid lag i ryggen. Det har jeg i Haavind, sier Johansen.

I fire år på rad har han ligget på andreplass bak Nils-Henrik Pettersson fra Glittertind.

Advokatfirmaet Glittertind har kommentert nedrykket på Facebook med først å takke alle som har stemt på dem. Og så:

Johnny Johansen i Haavind.

«Nils-Henrik Pettersson er selvfølgelig dypt deprimeret over å ha blitt vippet ned fra førsteplassen i kategorien Entreprise, men trøster seg med at Johnny Johansen er en kjempesvinn. Gratulerer til alle!» •

ERLEND WESSEL CARLSEN var frem til utgangen av 2016 redaksjonssjef for Finansavisen Jus, og hadde ansvaret for Advokatundersøkelsen fra 2008 til 2016. Han har vært kommentator i Advokatbladet siden 2017.

And the winner is ...?

Absolutt alle vant i Finansavisens advokatundersøkelse, skal man tro selskapenes egne oppsummeringer. Men hvem vant egentlig?

KOMMENTAR: ERLEND WESSEL CARLSEN

For halvannet år siden skrev jeg om prisgaloppen i advokatbransjen, der jeg pekte på at det er så mange priser og utmerkelser at så å si alle firmaer og advokater vinner en eller annen pris i løpet av et år. Nå står vi overfor en ny prisutfordring.

Finansavisens advokatundersøkelse kårer Norges beste advokater i 27 ulike kategorier, hvor de fleste av disse kategoriene også har en kåring av beste firma og beste «up and coming». Når dette så skal analyseres av de kommunikasjonsansvarlige i førti ulike bedrifter, er det mange seire å spore. Absolutt alle vant. Det er bare å gratulere!

Men hvem vant egentlig?

- Forsiden av Finansavisen JUS var viet Årets prestasjon, den gikk til Wikborg Rein.
- Forsiden til kåringen inne i bilaget var viet den kvinnelige trioen som toppet kategorien «fast eiendom». Vinneren der var BAHR.
- Medieomtalen av arrangementet i etterkant fokuserte på hedersprisen. Den gikk til Ole Lund. Også det BAHR.
- Morten Goller fikk nok en gang mye heder fordi han fikk klart mest poeng og satte ny rekord for antall poeng på ett år. Godt gjort når man i tillegg er managing partner. Denne gikk altså til Wiersholm.
- Flest topp tre-plasseringer: BAHR.
- Flest førsteplasser: Thommessen.
- Flest poeng totalt: Wiersholm.
- Flest nye førsteplasser: SANDS.
- Størst prosentvis vekst blant de 25 opplistede firmaene var Deloitte.

Og så kommer det i tillegg en bråte «vi er fornøyd med å ha to inne på topp ti-listen her» eller «gledelig oppgang fra syvende til femteplass», som det florerer av i nyhetsbrevene og oppsummeringene etter undersøkelsen. Om det var noen

som ikke kom på en eller annen førsteplass er alle definitivt blitt vinnere nå. Det er bare å gratulere!

Men hvem vant egentlig?

To parametre kan utdype dette noe. Det ene er å se på poengfangsten de tre siste årene. Da korrigerer man litt for år der man har vært mye eller lite i søkelyset med prestisjetunge og kjente saker, eller profilerte transaksjoner.

Fra 2018–2020 skiller Kluge seg ut i en helt egen klasse med 188 prosents vekst i totalt antall poeng oppnådd. En klar nummer to er CLP med 89 prosents vekst. For de fem store advokatfirmaene, er økningen langt jevnere om man ser på poengveksten over to år. Veksten ligger på mellom 31 og 48 prosent for alle de fem store selskapene. På minussiden finner vi fire av 26 selskaper. Disse er Hjort, Arntzen de Besche, Grette og Ro Sommernes.

Et annet parameter som gir en pekepinn på hvor høyt nivået er i bedriften, er firmaets størrelse delt på antall poeng. Å definere et advokatfirmas størrelse er gjerne litt omtrentlig, men jeg har valgt omsetning, og selv om det helt sikkert foreligger noen halvveiderte 2019-tall her og der, har jeg valgt 2018-tallene. Da blir ikke dette eksakt vitenskap, det er vel ikke slike kåringer og undersøkelser heller.

Deler man totalt antall poeng på firmaets omsetning får man «poeng pr. million». Også her er utslagene store. To firmaer har over tre poeng pr. million, og det er Kvale (3,22) etterfulgt av CLP med (3,07). Av topp 20 er det DLA Piper og Simonsen Vogt Wiig som har lavest, begge med under 1 poeng pr. million.

Basert på prosentvis vekst i antall poeng de to siste årene er Kluge altså vinneren, og basert på poeng pr. million gjør Kvale det best. CLP kommer som en god nummer to på begge de ovennevnte og er således også en vinner. Det er bare å gratulere!

PS I: En interessant observasjon er at utbryterne fra Grette, nemlig Gjessing Reimers, med 8 poengs margin, ble større enn Grette i Advokatundersøkelsen.

PS II: Christian Fr. Michelet er den eneste som har vunnet hver eneste gang siden advokatundersøkelsens start. 22 strake seire står det respekt av, og marginen bakover på listen er fortsatt god.

PS III: Det ligger mye jobb i å gjennomføre en slik undersøkelse, men både prisutdelingen og listene i Finansavisen JUS hadde noen blooper. Jeg tar derfor forbehold om feil i poengberegningene, men har justert Grunde Brulands poeng over fra BAHR til Wikborg Rein. •

Fagsidene er skrevet av lagdommer i Borgarting lagmannsrett, **Per Racin Fosmark**. Han har over 25 års erfaring som advokat, og har møterett for Høyesterett. Fosmark er leder av Reklamasjonsnemnda for Eiendomsmeglingstjenester og redaktør av Lovdatas sivile flaggsaker. Han skriver også merknader i Lovdata.

E-post: per.racin.fosmark@domstol.no

Telefon: 21 55 85 56

Strafferett: Brudd på regelverket om våpen, eksplosiver m.v.

Høyesteretts enstemmige dom 9. desember 2019 - **HR-2019-2297-A** - gjaldt langvarig oppbevaring av eksplosiver, utgangsstoffer for eksplosiver og andre kjemikaler. Ulovlig befatning med skytevåpen, eksplosiver og utgangsstoffer er underlagt et sanksjonssystem med *tre trinn*: Mindre overtredelser rammes av henholdsvis våpenloven § 33 og brann- og eksplosjonsvernloven § 42 andre ledd. Straffen kan bli bot eller fengsel i inntil tre måneder. Overtredelser som er gjentatt eller foretatt på graverende måte, faller inn under straffeloven § 190, og straffes

med bot eller fengsel i inntil to år. Grov ulovlig befatning med skytevåpen, eksplosiver og utgangsstoffer for eksplosiver rammes av straffeloven § 191, som har en øvre strafferamme på fengsel i seks år. Dommen er viktig og presiserer grensdragningen mellom de ulike straffebestemmelsene. Dommen gir også veiledning om straffutmålingen.

Høyesterett kom i motsetning til lagmannsretten til at straffeloven § 191 ikke fikk anvendelse og uttalte avsnitt 47:

«Ved vurderingen av om As forhold faller inn under straffeloven § 191 legger

jeg [Thyness] betydelig vekt på at han ikke har noen forbindelse med organisert kriminalitet eller terrorvirksomhet, at den oppbevarte mengden pentritt var forholdsvis liten, og at omfanget av oppbevarte utgangsstoffer var relativt begrenset. Jeg finner under disse omstendigheter – til tross de risikøokene faktorer jeg har gjort rede for – ikke grunnlag for å anvende straffeloven § 191 på forholdet.»

Dommere: Thyness, Normann, Arntzen, kst. dommer Sverdrup og Møse.

Reindrifftsrett: Rekkevidden av reindrifftsloven § 60 fjerde ledd

Høyesteretts dom 19. desember 2019 - **HR-2019-2395-A** - som gjaldt gyldigheten av vedtak om øvre reintall, avklarer rekkevidden av reindrifftsloven § 60 fjerde ledd om fastsettelse av øvre reintall pr. siidaandel som ledd i gjennomføring av reintallsreduksjon. Fjerde ledd lyder: «Det kan fastsettes et øvre reintall pr. siidaandel. En reduksjon av siidaens reintall i henhold til tredje ledd skal i så fall skje ved at de siidaandeler som har et reintall som overstiger det fastsatte reintall for siidaandelen, først reduserer ned til det fastsatte reintallet.»

Dommen er avsagt under dissens 3-2. *Flertallet* (Steinsvik, Bergsjø og Møse) kom til at reinbeitedistriktets vedtak var ugyldig. Flertallets tolkning av

reindrifftsloven § 60 fjerde ledd fremgår av avsnittene 55-89. Etter å ha sett på HR-2017-2428-A *Sara*, går førstvoterende grundig inn på forarbeidene. Hun kom til at § 60 fjerde ledd ikke kan tolkes slik at den gir distriktsstyret myndighet til å treffe bindende flertallsvedtak om fastsettelse av øvre reintall pr. siidaandel som ledd i en reduksjonsprosess. De hensyn som ligger bak valget av modell for reintallsreduksjon i § 60 tredje ledd, innebærer at denne bestemmelsen må anses uttømmende for så vidt gjelder adgangen til å treffe ensidig bindende vedtak om reintallsreduksjon (avsnitt 88). *Mindretallet* (Thyness og Høgetveit Berg) mente at vedtaket var gyldig, og at det heller ikke krenket EMK P1-1 (avsnittene 95-139).

Plan- og bygningsrett:

Søksmål etter plan- og bygningsloven § 18

Høyesteretts ankeutvalg (Matheson, Bull og Bergsjø) har i kjennelse 20. desember 2019 - **HR-2019-2410-U** - lagt til grunn at søksmålsbestemmelsen i plan- og bygningsloven § 18-12 må forstås slik at krav om erstatning som forutsetter at retten må prøve lovligheten av refusjonsvedtaket, ikke kan gjøres til søksmålsgegenstand.

MEN\$WEAR

Vi hjelper deg med jobbdressen!

Menswear Hegdehaugsveien
Hegdehaugsveien 36C
22 46 32 00

Menswear Lysaker
Lysaker Torg 10
67 58 19 50

Menswear Tjuvholmen
Tjuvholmen allé 10
22 83 88 09

Menswear Trondheim
Dronningens gate 28
73 52 84 00

menswear.no

Endringslover:

1. FEBRUAR 2020

Justis- og beredskapsdepartementet:

LOV-2019-12-20-107 om endringer i passloven og ID-kortloven (**utstedelse og nektelse av reisedokumenter til mindreårige mv.**), *delt ikrafttredelse*, endringene i passloven § 4 om pass til mindreårige og personer som er fratatt rettslig handleevne, har harmonisert samtykkereglene med utreiseforbudet i barnevernloven. Det er barneverntjenesten som skal samtykke til utstedelse av pass i de tilfeller som er nevnt i barnevernloven § 4-31.

LOV-2020-01-10-1 om endringer i politiloven mv. (**bevæpnet patruljering mellom sårbare objekter mv.**), ny 6 b om vilkår for bruk av skytevåpen, §§ 18 og 29 endret.

Utenriksdepartementet:

LOV-2019-03-29-8 om en overgangsperiode ved Storbritannias uttreden av EU. Formålet med loven er bl. a. å sikre at bestemmelser i lov, stortingsvedtak og forskrift som tjener til å oppfylle Norges forpliktelser etter EØS-avtalen, i overgangsperioden skal anvendes som om Storbritannia fortsatt er medlem av EU.

1. MARS 2020

Helse- og omsorgsdepartementet:

LOV-2019-12-20-104 om endringer i pasient- og brukerrettighetsloven mv. (**helsehjelp i utlandet**). Endringene innebærer blant annet **ny § 2-4 a** i pasient- og brukerrettighetsloven som skal gi en bedre oversikt over de ulike ordningene som kan gi grunnlag for utgiftsdekning av helsehjelp i andre EØS-land og i utlandet ellers. Rett til å motta nødvendig helsehjelp i utlandet fordi det ikke finnes et tilbud i Norge, er presisert. Retten skal også gjelde der helsehjelpen i utlandet er dokumentert mer virkningsfull enn helsehjelpen som tilbys av det offentlige i Norge. Helsehjelpen må imidlertid være innenfor de samme vilkårene som gjelder innenlands, blant annet en vurdering av kost-nytte. Tjenester som systemet for nye metoder i spesialisthelsetjenesten har avslått å innføre, omfattes ikke av retten til å kreve dekning.

Vegtrafikkrett: Tilbakekall av førerett på grunn av vandel

Sivilombudsmannen kom i uttalelse - **SOM-2019-1991** - til at Politidirektoratets tilbakekall av førerett på grunn av vandel i henhold til vandelskravet i vegtrafikkloven § 34 femte ledd bygget på feil lovforståelse og var ugyldig. Ombudsmannen mente at vandelskravet i § 34 femte ledd forutsatte en mer målrettet skikkethetsvurdering enn det direktoratet la til grunn i sitt vedtak.

Ombudsmannen uttalte at lovbrudd som det i utgangspunktet ikke er sannsynlig vil kunne anses å ha sammenheng med føring av motorvogn eller adferd i trafikken, ikke skal ha betydning ved vurderingen av om det kan være grunn til å tilbakekalle et førerkort. Vandelsvurdering som har som siktemål å kartlegge førerettinnehavere generelle vandel og bare den, vil ikke være tilstrekkelig i saker som gjelder tilbakekall av førerkortet av hensyn til trafikksikkerheten. Avgjørende er om førerettinnehavers vandel gir berettiget grunn til å frykte at han ikke vil ferdes i trafikken med den tilstrekkelige hensynsfullhet og aktsomhet. Man må se bort fra eventuelle lovbrudd som ikke vil ha noen sammenheng med førerettinnehavers skikkethet som bilfører på vedtakstidspunktet. Om et straffbart forhold er relevant i skikkethetsvurderingen er avhengig av forholdets art og karakter, tidsforløpet siden hendelsen(e) og faren for gjentagelse. Se også vegtrafikkloven § 24 fjerde ledd om vandelskrav til de som søker førerkort.

Utlendingsrett: Beviskrav ved avgjørelsen av om en asylsøker er over eller under 18 år

Høyesterett avsa 12. desember 2019 enstemmig dom - **HR-2019-2344-A** - hvor spørsmålet var hvilket beviskrav som skal anvendes ved avgjørelsen av om en asylsøker er over eller under 18 år. Høyesterett kom til at det alminnelige beviskravet om sannsynlighetsovervekt skal legges til grunn. Det var ikke grunnlag for å anvende et dempet beviskrav, heller ikke når vurderingen skjedde i et barnesensitivt perspektiv. Høyesteretts oppsummering avsnittene 95-96:

«Jeg [Østensen Berglund] er med dette kommet til at det ikke er grunnlag for et dempet beviskrav når det skal avgjøres om en asylsøker er over eller under 18 år, heller ikke når vurderingen foretas i et barnesensitivt perspektiv. Ved vurderingen har jeg lagt vekt på at det er tale om et gjennomregulert rettsområde som har vært gjenstand for vanskelige politiske avveininger, og hvor det relativt nylig er gitt bestemmelser som innebærer økt beskyttelse for enslige mindreårige asylsøkere. Lovgivers klare forutsetning har samtidig vært at det skal benyttes et alminnelig beviskrav som følge av den betydelige risikoen for misbruk av reglene. Videre veier det tungt at det gjennomgående er lagt inn sikkerhetsmarginer i alle vurderingene som foretas, og at det når vedtaket treffes skal foretas en konkret og nyansert vurdering. Det står også sentralt at alle søkerne behandles som barn frem til søknaden om beskyttelse eller opphold på humanitært grunnlag er truffet. I tillegg kommer at behovet for barnesensitive vurderinger avtar med alderen.

Slik jeg ser det samsvarer et alminnelig beviskrav i saken her best med begrunnelsen for at man bare unntaksvis anvender et dempet beviskrav.»

Dommere: Østensen Berglund, Normann, Ringnes, Steinsvik og Webster.

Sivilprosess: Vilkår oppfylt for å anlegge sak i Norge mot utenlandske selskaper

Høyesterett avsa 27. november 2019 enstemmig kjennelse i avdeling - **HR-2019-2206-A**. Saken gjaldt spørsmålet om et erstatningssøksmål mot utenlandske selskaper som følge av ulovlig prissamarbeid kunne anlegges for norske domstoler etter Luganokonvensjonen artikkel 6 nr. 1. Høyesterett kom til at Posten Norge AS med norske og utenlandske datterselskaper (Posten-selskapene) kunne anlegge søksmålet i Norge.

En rekke europeiske lastebilprodusenter ble i 2016 gjennom et vedtak av EU-kommisjonen ilagt bøter på mer enn 2,9 milliarder euro for et samlet og sammenhengende prissamarbeid. Overtredelsene bestod blant annet i hemmelige avtaler om pris på lastebiler i EØS. Posten-selskapene hadde kjøpt et betydelig antall lastebiler av et norsk datterselskap av en av produsentene. Det ble anført at datterselskapet, som ikke var omfattet av kommisjonsvedtaket, også hadde deltatt i prissamarbeidet. Posten-selskapene saksøkte under henvisning til Luganokonvensjonen artikkel 6 nr. 1 om særlige verne-

ting de utenlandske lastebilprodusentene sammen med det norske datterselskapet for Oslo tingrett. Det ble gjort gjeldende at de saksøkte var solidarisk ansvarlig for tapet som prissamarbeidet hadde påført Posten-selskapene. Høyesterett uttalte at det ikke er en betingelse for at «kravene er så nært forbundet» som angitt i konvensjonen artikkel 6 nr. 1, at det foreligger et kommisjonsvedtak mot samtlige saksøkte (avsnitt 51-52). Saksøkerne hadde imidlertid bevisbyrden for at også selskaper som ikke var omfattet av et slikt vedtak, hadde deltatt i prissamarbeidet. Videre kom Høyesterett til at spørsmålet om det er tilstrekkelig tilknytning mellom kravene, må undergis en viss prøving. Pretensjoner om jurisdiksjon legges følgelig ikke uprøvd til grunn. Noe mer enn at saksøkeren påviser en viss sannsynlighet for at tilknytningskravet er oppfylt kreves imidlertid ikke (avsnitt 71). Kjennelsen avklarer særlig hvordan pretensjoner om jurisdiksjon skal prøves av norsk domstol i saker om internasjonalt verneting etter Luganokonvensjonen artikkel 6 nr. 1.

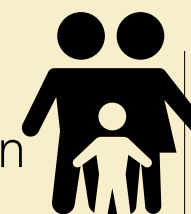
Dommen er omtalt i EuroRett nr. 21 / 2019. Saksforholdet i denne saken stammer for øvrig fra samme overtredelse av konkurranseretten som i EU-domstolens avgjørelse i sak C-451/18 *Ungarn* (omtalt i EuroRett nr. 19 / 2019).

Dommere: Matheson, Bull, Steinsvik, Kallerud og Møse.

”

Det ble gjort gjeldende at de saksøkte var solidarisk ansvarlig for tapet som prissamarbeidet hadde påført Posten-selskapene.

EFTA-domstolen: Norske regler for betalt foreldrepermisjon bryter ikke med EØS-reglene

I Norge er fars rett til foreldrepenger knyttet til mors arbeidssituasjon, mens det samme ikke gjelder motsatt vei. De norske reglene slår fast at far kun har rett på foreldrepenger dersom mor arbeider eller studerer. Det er anslått at mellom 6 000 og 6 500 fedre er uten mulighet for å ta ut foreldrepenger fordi mor ikke er yrkesaktiv. Det fins ingen lignende krav for mor. ESA mente derfor at reglene var i strid med likestillingsdirektivet og brakte saken inn for EFTA-domstolen. Domstolen avsa dom 13. desember 2019 (case E-1 / 18), hvor norsk dommer (vikar) var advokat Siri Teigum. EFTA-domstolen avviste ESAs klage. Hovedbegrunnelsen var at domstolen

mente at foreldrepengereordningen ikke kan regnes som «arbeidsforhold» og derfor faller utenfor likestillingsdirektivet artikkel 14 (1) c. Trygdeordninger er rettigheter som bestemmes av sosialpolitiske vurderinger og ikke av et ansettelsesforhold.

Reglene om foreldrepenger står i folketrygdloven kapittel 14 del II, se særlig § 14-13 om generelle vilkår for farens uttak av foreldrepenger. Det er nå opp til norske domstoler hvis det kommer opp en sak, å avgjøre om den direkte forskjellsbehandlingen folketrygdloven her har etablert, er i strid med diskrimineringsvernet i Grunnloven § 98 og i likestillings- og diskrimineringsloven.

Aktørportalen:

Domstolloven § 146 andre ledd siste punktum: «Avsendelse»

For at det skal foreligge fristavbrytende virkning ved bruk av elektronisk kommunikasjon gjennom Aktørportalen, er det ikke tilstrekkelig at det aktuelle prosesskriv blir opplastet på Aktørportalens server. Det kreves også at det trykkes på knappen «signer og send», jf. LB-2019-52590. Se også domstolloven § 146 andre ledd siste punktum, hvor det fremgår at ved bruk av elektronisk kommunikasjon, avbrytes fristen ved «avsendelse» til riktig elektronisk instans. Det kan vises til: Prop. 62 L (2017-2018) punkt 3.1.1 om gjeldende rett, LH-2019-69213 og «Brukervilkår og informasjonskapsler - brukervilkår for bruk av Aktørportalen» punkt 3.

»

Erstatningsrett: Erstatningskrav for ugyldig omgjøring av vedtak om deltagerandel til fiskeri

Høyesteretts enstemmige dom 19. desember 2019 – **HR-2019-2396-A** – bidrar til å avklare statens ansvar for ulovhjemlet myndighetsutøvelse og aktsomhetsnormen etter arbeidsgiveransvaret når myndighetsfeilen er knyttet til den konkrete rettsanvendelsen. Fiskeri- og kystdepartementet hadde omgjort et vedtak om deltageradgang i fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62 grader nord. Omgjøringsvedtaket var kjent ugyldig ved rettskraftig dom i lagmannsretten. Selskapet som eide fartøyet som hadde hatt deltageradgangen, saksøkte staten ved Nærings- og fiskeridepartementet med krav om erstatning for tapte inntekter.

Det følger av Høyesteretts dom i Rt-2010-291 *Vangen* at det offentlige som hovedregel ikke har objektivt ansvar for ulovhjemlet myndighetsutøvelse. Spørsmålet var imidlertid om de generelle rettssetningene som følger av *Vangen*-dommen, er begrenset til feil som kommuner gir, eller om uttalelsene også er retningsgivende for statens ansvar, noe som har vært omdiskutert i juridisk teori.

Med henvisning til Hagstrøm og Stenvik, Erstatningsrett, 2. utgave 2019 side 283 kom Høyesterett til at det ikke var grunnlag for å skille prinsipielt mellom kommuner og staten her. Det bør ikke

tillegges erstatningsrettslig betydning hvorledes det offentlige velger å organisere sin myndighetsutøvelse. Det forelå ikke særlige hensyn som gav grunnlag for å fravike hovedregelen om at det ikke er objektivt ansvar. Høyesterett kom videre til at staten ikke var ansvarlig på grunnlag av arbeidsgiveransvaret. Departementets rettsanvendelse var forsvarelig, blant annet i lys av hensynet til selskapets innrettelse, saksbehandlingen og vurderingstemaet.

Dommere: Ringnes, Steinsvik, Høgetveit Berg, Normann og Indreberg.

Strafferett: Motarbeiding av aktør i rettsvesenet

Høyesteretts enstemmige dom 18. desember 2019 – **HR-2019-2384-A** – er et bidrag til avklaring av vilkåret «rettsstridig atferd overfor en aktør i rettsvesenet», jf. straffeloven § 157 første ledd. Spørsmålet var om det kan være rettsstridig adferd av en aktør i rettsvesenet å tilby fornærmede økonomiske fordeler, og om bestemmelsen var overtrådt selv om tilbudet ikke var ledsaget av et uttrykkelig krav om at fornærmede trakk anmeldelsen tilbake.

For å få fornærmede til å trekke en anmeldelse av sin far for seksuelle overgrep i nærmere fem år da hun var barn, tilbød farens søster fornærmede en leilighet som faren skulle dekke de løpende kostnadene for. Fornærmede ble dessuten foreholdt hvilke skadevirkninger en straffesak ville få for familien.

Høyesterett kom til at begrepet «rettsstridig atferd overfor en aktør i rettsvesenet» også kunne omfatte «positive» påvirkningshandling som isolert sett ville tilføre fornærmede et gode. Straffbarheten vil være avhengig av om den «positive» handlingen – eventuelt i kombinasjon med andre virkemidler – etter omstendighetene er rettsstridig. Ved denne vurderingen vil blant annet momenter som aktørens rolle i rettsvesenet, styrkeforholdet mellom partene, aktørens alder og sårbarhet, hovedsakens alvor samt påvirkningshandlingens karakter og omfang kunne spille inn (avsnitt 32). Farens søster ble frifunnet i lagmannsretten, men påtalemyndigheten anket over lovanvendelsen under skyldspørsmålet. Frifinnelsen var begrunnet med at farens søster ikke hadde utøvet press. Det var uriktig rettsanvendelse, og lagmannsrettens dom på dette punkt med tilhørende ankeforhandling ble opphevet.

Dommere: Arntzen, Normann, Kallerud, kst. dommer Sverdrup og Indreberg.

Strafferett: Straffansvar for passiv medvirkning til mishandling av barn

Høyesteretts dom 27. november 2019 – **HR-2019-2205-A** – bidrar til avgrensning og presisering av det strafferettslige ansvaret for passiv medvirkning ved mishandling av barn. Retten kom *enstemmig* til at en stefar var strafferettslig ansvarlig som medvirker til ektefellens mishandling av tre barn. Hun hadde mishandlet sine tre barn over en periode på flere måneder etter at de kom til Norge for familiegjenforening. Stefaren gjorde noen forsøk på å stanse mishandlingen, men ikke tilstrekkelig til å hindre at den fortsatte.

Det vanskelige spørsmålet er hva – eller hvor mye – som skal til for at den som har omsorg for et barn, kan fri seg fra det strafferettslige medvirkningsansvaret, se avsnitt 66-76 og oppsummeringen avsnitt 77: «Den som har omsorgsansvar for barn, kan altså etter omstendighetene holdes strafferettslig ansvarlig som medvirker til gjerningspersonens overgrep. Ansvarer omfatter både ren passivitet og tilfeller hvor vedkommende ikke har gjort nok for å forhindre overgrepet. Det er ikke nødvendig at det lykkes å avverge lovbruddet. Men når det gjelder alvorlige overgrep mot barn, må omsorgspersonen – innenfor det som er rimelig å kreve – i alle fall gjøre noe som er egnet til å motvirke lovbruddet. Hva som kreves, beror på en konkret vurdering av hele situasjonen. I denne vurderingen vil det regelmessig være naturlig blant annet å vurdere de momentene jeg tidligere har gitt anvisning på.»

Flertallet, Kallerud, Arntzen og Matningsdal, fastsatte straffen til fengsel i 3 år. *Mindretallet*, Noer og Webster, mente at fengsel i 2 år var riktig.

” **Det vanskelige spørsmålet er hva – eller hvor mye – som skal til for at den som har omsorg for et barn, kan fri seg fra det strafferettslige medvirkningsansvaret.**

Forvaltningsrett: Klageinstansens kompetanse

Det fremgår av forvaltningsloven § 34 andre ledd første punktum at klageinstansen «kan» prøve alle sider av saken, og herunder ta hensyn til nye omstendigheter. Klageinstansen er følgelig hverken bundet av klagens omfang, påstander eller begrunnelse. Men kompetansen til å fatte vedtak er begrenset til den «saken» som er gjenstand for klage. Hvis klageinstansen går utover den aktuelle saken som er påklaget, må dette eventuelt skje med hjemmel i forvaltningsloven § 35 (omgjøring av vedtak uten klage). Forvaltningsloven regulerer ikke hva som er samme sak. Etter rettspraksis beror dette på en samlet vurdering av sakens rettslige og faktiske sider, jf. Rt-1997-343 på side 362.

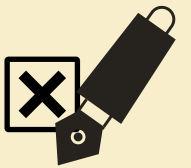
Sivilombudsmannens uttalelse – **SOM-2019-1123** – er et eksempel på hvor spørsmålet om hva som er samme sak kom på spissen. Saken gjaldt omgjøring av vedtak om dispensasjon for oppføring av tilbygg til eksisterende enebolig og ny enebolig på samme tomt. Ombudsmannen kom til dispensasjon til oppføring av tilbygg og enebolig var to separate tiltak og ikke samme sak etter forvaltningsloven § 34. Dette gjaldt selv om tiltakene var søkt oppført på samme eiendom, og hjemmelshaver i forkant hadde vært i dialog med kommunen. Det ble blant annet vist til at dispensasjonsvurderingen for de to disposisjonssøknadene hadde ulikt utgangspunkt, som krever to separate dispensasjonsvurderinger. Ombudsmannen kom derfor til at Fylkesmannen neppe hadde kompetanse til å omgjøre vedtak om dispensasjon for oppføring av tilbygg til eksisterende enebolig.

Straffeprosess: Rettens plikt til å sørge for sakens opplysning

Straffeprosessloven § 294 bestemmer at retten har plikt til å sørge for sakens opplysning, jf. f. eks. HR-2019-1967-A. Merk fire ting: (1) Rettens plikt til å «våke over at saken blir fullstendig opplyst» gjelder både til gunst og til skade for tiltalte, men plikten går noe lengre til gunst enn til skade. (2) Rettens plikt inntre uavhengig partenes syn. (3) Rettens plikt til å beslutte supplerende bevisførsel av eget tiltak er forbeholdt unntakstilfellene. (4) Plikten til å vurdere om saken er tilstrekkelig opplyst gjelder helt frem til dom er avsagt.

Trygderett: Avslag på sykepenges

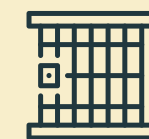
Høyesterett kom i enstemmig dom 11. desember 2019 – **HR-2019-2336-A** – til at avslag på krav om sykepenges fordi det ikke var sannsynliggjort at arbeidstageren var arbeidsufør, var gyldig, jf. folketrygdloven § 8-4 første ledd. I avsnittene 23-35 drøftes de rettslige utgangspunktene, og særlig forvaltningens (NAV)s adgang til å sette til side legers vurderinger av om en pasient er arbeidsufør eller ikke. Det er sikker rett at NAV kan overprøve legens sykmelding, jf. HR-2018-2344-A. Legens sykmelding er formelt sett bare en sakkyndig uttalelse til en søknad om sykepenges. Dette gjelder selv om folk flest mener at det er legen som «sykmelder».

Selv om en legeerklæring normalt er tilstrekkelig til at arbeidstageren har sannsynliggjort at vilkårene for sykepenges er oppfylt, står NAV rettslig sett fritt til å vurdere spørsmålet ut fra alle forhold i saken. Det gjelder ingen særlige regler om bevisføringsplikt eller tvilsrisiko på dette området. Trygdemyndighetene skal bygge på det faktum som alt i alt finnes å være mest sannsynlig, jf. HR-2018-2344-A avsnitt 34. I trygdesaker har også de tidsnære bevisene størst vekt, jf. HR-2018-2344-A avsnittene 39-42, jf. Rt-1998-565 (Nakkesleng I). Avsnitt 32:

«Som ellers i forvaltningssaker er det den som søker om et gode, som må sannsynliggjøre sitt krav og dokumentere at vilkårene for ytelsen er oppfylt. Hvor stor vekt Nav da skal legge på legens sykmelding i den samlede avveiningen, vil blant annet avhenge av kvaliteten på det arbeidet som er foretatt. Det må kreves at sykmeldingen bygger på en konkret og faglig forsvarlig vurdering av pasientens tilstand opp mot kravene i folketrygdloven § 8-4. Legen må kontrollere at det pasienten oppfatter som sykdom, tilfredsstillende lovens krav og klart fører til arbeidsuførhet for vedkommende. Også graden av arbeidsuførhet og eventuell restarbeids-evne må avklares. Jeg viser til helsepersonelloven § 4, som slår fast at legens arbeid skal utføres i samsvar med faglig forsvarlighet, og til samme lovs § 15 om at den som utsteder attest, erklæring og lignende, skal være varsom, nøyaktig og objektiv.»

Etter trygderettsloven § 26 tredje ledd kan domstolene forøvrig fullt ut prøve lovligheten av Trygderettens kjennelser. Men det skal utvises en viss forsiktighet ved prøvingen av Trygderettens medisinsk- og atfføringsfaglige vurderinger jf. HR-2018-2344-A avsnitt 26.

Dommere: Noer, Bull, kst. dommer Sverdrup, Kallerud og Møse.

Strafferett: Straffutmåling for kroppsskade i nedre sjikt – ubetinget fengsel

Høyesteretts ankeutvalg (Matningsdal, Bergh og Sverdrup) uttalte i **HR-2019-2382-U avsnitt 23** følgende om straffutmålingen i sak om kroppsskade, jf. straffeloven § 273, hvor anken ble nektet fremmet: «... Det samme gjelder for anken over straffutmålingen ved at det ikke er anvendt samfunnsstraff eller deldom. Selv om det er tale om en kroppsskade i nedre sjikt av straffeloven § 273, følger det av fast og sikker praksis at den klare hovedregelen for slike overtredelser er at det skal anvendes ubetinget fengsel. Som det fremgår av HR-2019-1780-A avsnitt 16 skal det ved overtredelse av straffeloven § 273 anvendes ubetinget fengsel med mindre det foreligger "helt spesielle omstendigheter".»

Fast eiendom:

Eierseksjonssameiets søksmålskompetanse

Det følger av tvisteloven § 2-1 første ledd bokstav f), sammenholdt med eierseksjonsloven § 60 andre ledd at sameiet har partsevne så langt styrets prosessuelle representasjonsrett går, jf. Rt-2007-1793 avsnitt 13. Men opprinnelig viste § 60 andre ledd bare til § 60 første ledd første og andre punktum - og ikke tredje punktum, som var en utvidelse av styrets representasjonsrett sammenholdt med eierseksjonsloven 1997. Etter selve ordlyden i § 60 andre ledd kunne dette tilsi at den prosessuelle representasjonsretten ikke gikk like langt som den materielle representasjonsretten i § 60 første ledd. Det er imidlertid klart at dette ikke var til-siktet. Denne inkurien er nå rettet opp ved LOV-2019-04-10-13, som trådte i kraft 1. januar 2020, jf. Prop. 36 L (2018-2019) side 35-36. Men det må legges til grunn at § 60 andre ledd også før 1. januar 2020 må tolkes slik at sameiet hadde partsevne som gjelder fellesarealene eller forsinket ferdigstilling av disse som omfattes av § 60 første ledd tredje punktum, jf. også LA-2019-82972. Man bør også merke seg at ved avgjørelsen av om prosessforutsetningene er oppfylt, skal retten legge til grunn det krav som pretenderes å foreligge. Men retten må ta selvstendig stilling til om dette kravet - ut fra pretensjonen - oppfyller søksmålsbetingelsene i § 60 andre ledd, jf. Rt-2012-1586 avsnitt 34

Trygderett:

Gyldigheten av trygderettskjennelse om trygdeavgift

Høyesteretts enstemmige dom – **HR-2019-2193-A** – gjaldt gyldigheten av en trygderettskjennelse om fastsettelse av trygdeavgift på arbeidsinntekt i Malaysia for et frivillig medlem i folketrygden. Den reiste spørsmål om trygdeavgiften skulle beregnes etter høy eller lav sats. Høyesterett kom til at det var riktig av Trygderetten å legge til grunn at trygdeavgift skulle beregnes etter lav sats. Statens anke ble på den bakgrunn forkastet. Mannen arbeidet i Malaysia fra 2010 til 2014 og var frivillig medlem av folketrygden i hele perioden. Norge har inngått en skatteavtale med Malaysia som innebærer at inntekt opptjent der, ikke beskattes i Norge. Mannen hadde imidlertid ikke påberopt seg skatteavtalen ved ligningen for 2012, men fritaksregelen i skatteloven § 2-1 tiende ledd. Høyesterett kom til at trygdeavgiftsforordningen ikke gav et klart nok grunnlag for høy avgift i et slikt tilfelle.

Dommere: Bergsjø, Thyness, Arntzen, Bull og Øie.

Fri sakførsel:

Hvem kan innvilge det?

Rettshjelploven § 16 oppstiller vilkårene for fri sakførsel. § 19, jf. retts-hjelpforskriften § 4-1 og § 4-2, har bestemmelser om hvem som kan innvilge fri sakførsel. Kort sagt er reglene om hvem som har kompetanse til å innvilge fri sakførsel slik:

Retten har kompetanse til å innvilge fri sakførsel etter § 16 første og andre ledd. Første ledd gjelder saker hvor det skal gis fri sakførsel uten behovsprøving. Andre ledd gjelder saker hvor det kan gis fri sakførsel forutsatt at de økonomiske vilkår er oppfylt (behovsprøving). Etter fjerde ledd kan det innvilges fri sakførsel selv om de økonomiske vilkår i andre ledd ikke er oppfylt, dersom utgiftene til juridisk bistand blir betydelige i forhold til søkerens økonomiske situasjon. Kompetansen til å innvilge fri sakførsel etter fjerde ledd har også retten så lenge det gjelder saker som går inn under § 16 andre ledd. Rettens kompetanse gjelder både hvor saken allerede er bragt inn for domstolen, og hvor søker vurderer å fremme sak for domstolen, samt søknad om etterbevilgning av fri sakførsel, jf. LH-2006-37274.

NB! Det er for advokater viktig å være oppmerksom på at i saker som faller inn under § 16 tredje ledd, jf. fjerde ledd, det vil si i alle uprioriterte saker, er det kun fylkesmannen som har kompetanse til å innvilge fri sakførsel, jf. Statens sivilrettsforvaltnings rundskriv om fri rettshjelp – SRF-2017-1 – punkt 2.6.2. Dette gjelder blant annet saker som gjelder felleseieskifte og økonomisk oppgjør etter oppløsning av husstandsfellesskap. Dersom retten får en søknad om fri sakførsel som skal avgjøres av fylkesmannen, *må* retten avvise søknaden og informere om at søknaden må sendes fylkesmannen. Dersom retten feilaktig behandler en søknad etter § 16 tredje ledd, jf. fjerde ledd, er dette en absolutt opphevelsesgrunn, jf. tvisteloven § 29-21 andre ledd bokstav a og f. eks. LB-2016-149206.

Fast eiendom: Nye regler for kortidsutleie i borettslag og eierseksjonssameier

I borettslag er det økte muligheter til utleie, mens det i eierseksjonssameier er kommet en for mange etterlengtet, men forsiktig innstramning av reglene.

Borettslag: Fra 1. januar 2020 kan en andelseier leie ut boligen sin i inntil 30 dager i året uten å spørre styret, jf. borettslagsloven § 5-4 nytt andre punktum. Dette innebærer en oppmykning av de ellers noe strenge reglene om utleie i borettslag. Begrepet å «overlate bruken» er et vederlagsnøytralt uttrykk, det vil si både kostnadsfritt utlån og utleie er omfattet av bestemmelsen. Andelseieren behøver ikke å måtte søke om samtykke fra styret for å drive med slik korttidsutleie. Endringen vil blant annet gjøre det mulig for andelseiere å benytte seg av delingsøkonomiens fordeler med korttidsutleie.

Eierseksjonssameier: Fra 1. januar 2020 er korttidsutleie av hele boligseksjonen i mer enn 90 døgn årlig ikke tillatt, jf. eierseksjonsloven § 24 nytt syvende ledd. Med korttidsutleie menes utleie i inntil 30 døgn sammenhengende. Grensen på 90 døgn kan fravikes i vedtektene og kan i så fall settes til mellom 60 og 120 døgn. Slik beslutning krever et flertall på minst to tredjedeler av de avgitte stemmene på årsmøtet. Når det gjelder øvrige endringene i eierseksjonsloven som trådte i kraft 1.1.2020, se Ju\$nytt nr. 9 /2019.

The Maserati of SUVs

LEVANTE 2020
PRIS FRA 1 349 000

AUTOXO SPORT
BILLINGSTADSLETTA 83
N-1396 BILLINGSTAD, NORWAY
+4766775160 - POST@AUTOXOSPORT.NO

MASERATI

Levante

Levante: Fuel consumption in mixed cycle min - max (l/100km) 7.9 – 13.3L / 100KM; CO2 emissions in the mixed cycle min - max (g / km) 208 – 302. Values relating to fuel consumption and CO2 emissions are measured by the manufacturer on current legislation (EU Regulation 2017/1151) basis and updated as of 09/2019. The most up-to-date values will be available from Maserati Dealers as they are shown for comparative purposes and may not reflect actual values.

Forfatter: Hilde Nordstoga og Alexandra Plahte
Forlag: Cappelen Damm Akademisk 2019
Sider: 286
Pris: 549 kroner

Alt du trenger å vite om pensjon

Bokens mål er å gi en forståelig og samlet oversikt om pensjon. Boken har praktiske eksempler, og kapitlene kan leses uavhengig av hverandre. Boken er delt i syv kapitler; inntektssikring og sparing, alderspensjon, AFP, pensjonsordninger utenfor skatteloven, uføreytelser, etterlattepensjon og livsforsikring og livsfaseøkonomi. Boken er rettet både mot privatpersoner, men også mot fagforeninger og virksomheter.

Forfatter: Christian Fr. Wyller i samarbeid med Christer Bjørnevik
Forlag: Universitetsforlaget 2020
Sider: 416
Pris: 1199 kroner

Eierseksjonsloven. Lovkommentar

Boken bygger på en tidligere lovkommentar av Ørnulf Hagen, Kåre Lilleholt og Christian Fr. Wyller fra 2008. Wyller var leder for utvalget som utredet ny eierseksjonslov, som kom i 2017. Teksten er ajourført med lovendringer som trådte i kraft ved nyttår.

Forfatter: Viggo Hagstrøm og Are Stenvik
Forlag: Universitetsforlaget 2019
Sider: 664
Pris: 899 kroner

Erstatningsrett, 2. utg.

Ifølge forlaget er boken velegnet som en håndbok for dommere og advokater. I

boken presenteres rettsregler og aktuell rettspraksis, og både det privatrettslige og offentligrettslige ansvaret. Boken kom første gang i 2015. Denne utgaven er redigert om, og omfatter ny lovgivning, rettspraksis og litteratur. Boken er delt i ti kapitler, blant annet om erstatningsrettens internasjonalisering, det alminnelige culpaansvaret, ulovfestet objektivt ansvar, ansvar for andres skadevoldelse, særlige ansvarsordninger, årsakssammenheng, rettslig avgrensning av ansvaret, adekvanslæren, skadelidtes forhold, erstatningsutmålingen og erstatningskravet.

Forfatter: Njål Høstmælingen, Elin Saga Kjørholt, Kirsten Sandberg (red.)
Forlag: Universitetsforlaget 2020
Sider: 504
Pris: 649 kroner

Barnekonvensjonen. Barns rettigheter i Norge, 4. utg.

Boken inneholder 17 kapitler skrevet av kjente jurister som Lucy Smith, advokat Mette Yvonne Larsen, Trude Haugli og Ragnhild Hennum. Ettersom barnekonvensjonen påberopes jevnlig for norske domstoler, så rettspraksis øker stadig på området. Forrige utgave kom i 2016. Stor etterspørsel og jevnlig utvikling av rettsområdet, kombinert med at FNs barnekonvensjon fylte 30 år i fjor, ligger bak denne nye utgaven

Forfatter: Trude Haugli, Siri Gerrard, Anne Hellum og Eva-Marie Svensson (red.)
Forlag: Fagbokforlaget 2020
Sider: 517
Pris: 899 kroner

Dette brenner jeg for!

Festskrift til Hege Brækhus 70 år
Hege Brækhus er professor emerita ved UiT. «Hege tilhører første generasjon av den nordiske kritisk juss- bevegelsen som gjennom sitt engasjement for svake grupper satte rettsområder som kvinneverett, barneverett, distriktsrett og trygderett på dagsordenen», heter det i festskriftet. Bidragsyterne ble bedt om å skrive om et felt de selv har et brennende engasjement for.
For eksempel har professor Asbjørn Strandbakken ved UiB skrevet innlegget Inngåelse av ekteskap – en politisk handling? Professor Tone Sverdrup ved UiO har skrevet Å skille seg til penger – eller gifte seg til fattigdom. Professor Jan Fridthjof Bernt ved UiB om Universitetets fremtid, og Johan Greger Aulstad, professor ved UiT har skrevet innlegget Har befolkningen rett til innsyn i statsministerens elektroniske kalender. I alt 28 bidrag.

Frode Sulland. Foto: Andreas Fadum

Vurderer ny salæraksjon

Arbeidsutvalget i Advokatforeningens representantskap ber kretsenes årsmøter stemme over og vurdere hvilke skritt som bør tas for å øke salærsatsen og reisegodtgjørelsen.

– Arbeidsutvalget mener at spørsmålene knyttet til det offentlige rettshjelpstilbudet, herunder salærsatsen, er de viktigste for alle advokater som helt eller delvis arbeider med slike saker, sier utvalgets leder Frode Sulland til Advokatbladet.

Arbeidsutvalget anmoder derfor årsmøtene i kretsene om å drøfte og stemme over om det er ønskelig at Advokatforeningen tar ytterligere skritt for å bedre salærsatsen og reisegodtgjørelsen, samt om det er aksjonsvilje blant medlemmene for å oppnå en slik forbedring.

– ÅRSMØTENE AVGJØR

Underreguleringen de siste tjue årene har allerede medført store negative konsekvenser, mener Sulland.

– Vi kan ikke bare sitte stille å se på at dette fortsetter. Vi har derfor ønsket å utfordre alle kretsene på hva som må til for å få en endring, og hva landets advokater er villig til selv å bidra med, sier Sulland.

– Innspillene vil være avgjørende for hvordan disse temaene skal behandles på Representantskapets møte i mai.

Arbeidsutvalget ble innført som et nytt organ på representantskapsmøte i fjor, og består av Sulland (leder) og Stian Bråstein, leder av Sør-Rogaland krets, og Trude Marie Wold, leder av Midt-

Advokatforeningen har tidligere aksjonert for samme sak. I en uke i august 2015 lot advokater over hele landet være å stille i fengslingsmøter.

JUS – Juristenes utdanningscenter

Bolig-, entreprise- og ekspropriasjonsrett

I vår arrangerer JUS kurs på ulike nivåer innen disse fagområdene.

DET ÅRLIGE EKSPROPRIASJONSKURSET

Generell oppdatering, kombinert med dypere innføring i emner som er særlig aktuelle eller praktisk viktige. Blant annet erstatning for innkjøp til private veier, overblikk over EMD, og skillet mellom jordskifte og ekspropriasjon.
Tid: 19. – 20. mars **Sted:** Sandefjord **Pris:** 5700 kroner

ENTREPRISEDAGEN 2020

Nyheter i rettsutviklingen, rettspraksis, regelverk og kontrakter. Forsinket fremdrift, tidspunkt for når en kontrakt er hevingsmoden, prosessrisiko og mekling, og rettslige konsekvenser av «Bori»-sakene.
Tid: 22. april **Sted:** Oslo **Pris:** 4050 kroner

ÅRLIG KURS I NÆRINGSEIENDOM

Hvitvasking og fast eiendom, hvilke retningslinjer finnes for håndtering av hvitvaskingsrisiko, og krav til advokater som håndterer det økonomiske oppgjøret i eiendomstransaksjoner. Hva skiller offentlig eiendomsinvestering fra private, og hvilke særlige hensyn må tas i betraktning?
Tid: 28. – 29. mai **Sted:** Oslo **Pris:** 5990 kroner

PROSJEKTOPPGJØR

Rettet mot advokater som gjennomfører oppgjør etter Bustadsoppløsningsloven. Vesentlige forkunnskaper ikke nødvendig, men en fordel å ha lest aktuelle uttalelser og rundskriv fra Finanstilsynet i relasjon til meglers håndtering av prosjekter og prosjektoppgjør.
E-kurs. **Pris:** 900 kroner

OPPGJØRSOPPDRA FOR ADVOKATER

Innføring i oppgjør i medhold til eiendomsmeglingsloven i medhold av advokatbevilling. Krever ikke forkunnskaper, men fordel å være kjent med pensum i oppgjør på eiendomsmeglerstudiet.
E-kurs. **Pris:** 1500 kroner

Advokat **Christina Lyngtveit-Petersson** fra PrivatMegleren er foredragsholder på e-kurs innen bolig- og eiendomsrett.

ANNONSE

Sjekk ut vår karriereportal

LEGG UT DINE STILLINGSANNONSER

Finansavisen.no

Nå slipper du å
legge deg oppi
dine ansattes
mobilbruk

Nyhet! **Flyt** for bedrifter.

Mobilabonnementet Flyt tilpasser seg automatisk databruken til hver enkelt ansatt. Bruker noen mer enn inkludert datamengde en måned, får de automatisk påfyll til en fast lav pris. Ubrukt data blir med til neste måned. Med Flyt får bedriften forutsigbare kostnader og fornøyde ansatte. Det gir god flyt i arbeidshverdagen.

Den Norske Advokatforening har tegnet en avtale med Telenor som gjør at du som medlem får spesielt gode betingelser. Kontakt oss i dag på tlf 09000.

Jan Fougner mener mange arbeidsgivere er for passive. I overkant av tre hundre advokater deltok på seminaret.

- Ikke bare snakk om suksessene, men også om det som går dårlig

Etter de siste endringene i Arbeidsmiljøloven stilles det nå strengere krav til arbeidsgivere om å tilrettelegge for at ansatte skal kunne ta opp utfordringer på arbeidsplassen.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

De nye lovkravene var temaet for innledningsforedraget på det årlige arbeidsrettskurset i Sandefjord i regi av Juristenes utdanningscenter (JUS).

Wiersholms arbeidsrettsekspert Jan Fougner og ekspedisjonssjef Ragnhild Nordaas fra Arbeids- og sosialdepartementet gjennomgikk den siste rettsutviklingen.

— Arbeidsretten har simpelthen blitt en viktigere domstol. Samtidig er det også en spennende domstol. I motsetning til Høyesterett, så avsier arbeidsretten bomber, fastslo Fougner.

Han viste til en dom om tvungen lønnsnemnd der partene i Arbeidsgiverforeningen Spekter og foreningen Akademikerne helse sto mot hverandre, en dom han mente kom svært overraskende.

TING SOM IKKE ER BRA

Dommen endte med seier for sykehuslegene — som ifølge arbeidsretten ikke kunne bli tvunget til å jobbe med store unntak fra arbeidsmiljøloven.

Fougner pekte på at formålsbestem-

melsen i arbeidsmiljøloven ble endret, og at ytringsklima nå er løftet frem som et selvstendig formål i lovens punkt 1.1.C.

— Det er et veldig viktig signal for alle arbeidsgivere og rådgivere, og de som driver med kommunikasjon. Man må tilrettelegge for å ta opp ting som ikke er bra. Ikke bare snakke om suksessene, men også om det som går dårlig. Ledel-

”

Arbeidsretten har simpelthen blitt en viktigere domstol. Samtidig er det også en spennende domstol

sen har et ansvar for å legge til rette, og fortelle de ansatte om hva som er utfordringene, og hva de ikke får til. Der synes jeg mange arbeidsgivere er for passive, påpekte Fougner, og la til at det var bred politisk enighet om lovendringene. Av opptil 160.000 varsler i året fører

bare et sted mellom 18.000 til 60.000 frem.

— Her ligger noe av problemet med varsling. Det varsles ikke bare om kuran-te forhold. Mange som kommer skjevt ut i arbeidsforholdet varsler også, og det har satt reglene under press, sa Fougner.

FLERE DILEMMAER

En rekke profilerte jurister stod på foredragslisten under seminaret. Managing partner Anne Marie Due fra Hjort gav deltagerne et dyppdykk i Telenor-dommen som omhandlet nedbemanning. Aktuell rettspraksis fra EU og EØS ble gjennomgått av dommerfullmektig Alexander Cascio.

Likestillingsombud Hanne Bjurstrøm, fagdirektør Margrethe Søbstad fra Likestillings- og diskrimineringsombudet og Kvale-partner Jan Erik Sverre ga i et parallellseminar deltagerne en oppdatering på religionens plass i samfunnet, og juridiske spørsmål knyttet til dette.

Sverre gikk gjennom den mye omtalte Posten-saken, der en klager ble valgt bort i en intervjuopprosess fordi han nektet å håndhilse på kvinner. I Diskrimineringsnemnda vant Posten frem, men avgjørelsen ble avsagt med dissens 3-2, og er ifølge Kvale-partneren langt fra opplagt.

— Det er gode argumenter på begge sider, og skarpe dissenser her, så det blir interessant å se hva som skjer videre, sa Kvale-advokaten. •

Fra v. Marit Lomundal Sæther med sønnen Asgeir (6 mnd), Henriette Willix, Frode Sulland og Simen Skjønsberg.

Unge rykker opp i Sulland

Inntil nylig bestod partnerskapet i advokatfirmaet Sulland av tre menn i sekstiårene. Ved nyttår kom tre unge advokater inn i ledelsen for å ta det tradisjonsrike strafferettsfirmaet inn i fremtiden.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Disse tre er strålende eksempler på den unge generasjonen strafferettsadvokater som ønsker å kombinere et hektisk jobbliv med familieliv. De tre har god innsikt i sine saksfelt, og har vist stor arbeidsinnsats og lojalitet til firmaet, så det er mange faktorer som gjør at vi er glade for at de er villige til å bli partnere her, sier partner Frode Sulland (63).

— Det han egentlig sikter til, er vår digitale kompetanse, skyter Henriette Willix (32) spøkefullt inn.

Sammen med Marit Lomundal Sæther (33) og Simen Skjønsberg (37) er hun nyutnevnt partner i firmaet.

— Ja, vi har absolutt hatt et behov for å utvikle firmaets digitale kompetanse, men det er også

mange andre kvalifikasjoner som skal til. Vi er ikke lenger et rent strafferettsfirma, men jobber på et mangfold av saksområder som retter seg mot enkeltmenneskets rettssikkerhet i ulike avskygninger; alle med et sterkt fokus på menneskerettighetsjussen, sier Sulland.

Man blir hverken ansatt eller partner i Sulland & Co. dersom man bare er opptatt av penger og inntjening, poengterer han.

— Dette er ikke stedet å bli rik. Og når du blir partner, påtar du deg en risiko for hvordan firmaet vil utvikle seg, for totaliteten.

VIKTIGERE ENN DET MESTE

De tre nye partnerne har alle et hjerte for strafferett.

— Mangfoldet av mennesker og historier spiller på en måte hele samfunnet. Det finnes ikke noe mer givende enn å kunne hjelpe folk i livskriser. Og så synes jeg strafferett er den mest spennende jussen, sier Simen Skjønsberg.

— Jeg synes også at vår jobb må være blant de mest meningsfylte. Senest i går bistod jeg i et avhør i en grov sedelighetssak på Barnehuset med en klient som bare er femten år. Jeg kan nesten ikke se for meg en situasjon der forsvarerjobben er viktigere, sier Henriette Willix.

Marit Lomundal Sæther forteller om en jobb som kan kreve deg 24 timer i døgnet — som når hun ble oppringt i julen av en person som ønsket å ta sitt eget liv.

— Da legger du ikke på røret. Advokatene her er innstilt på å stille opp for hverandre når det smeller. Vi er jo mange, og kan fordele oppgaver mellom oss. Vi har et eksepsjonelt godt samarbeid, sier Sæther.

VIL FORNYE

Alle de tre nye partnerne er småbarnsforeldre, i likhet med mange av kollegene. Flexibilitet er avgjørende for å få det til å gå rundt, forteller de.

— Folk ønsker jo å se barna sine før leggetid. Det er absolutt mulig å ha småbarn samtidig som man jobber her.

Nå ønsker de å utvikle firmaet videre.

— Ved å tre inn i partnerskapet nå kan vi få til en overgangsperiode der vi kan lære mye av dem som etter hvert går ut. Det vil ikke skje endringer over natten, men det er naturlig at vi ønsker å sette vårt preg på driften, sier Skjønsberg.

— Det er Frode som er bærebjelken her. Vårt mål er å skape en økonomisk bærekraftig arbeidsplass også når han ikke lenger jobber her. Det er langtidsmålet, supplerer Sæther.

De nye partnerne opplever at konkurransesituasjon har spisset seg til og tar nye former.

— Det popper opp konkurranse fra nye aktører. De økonomiske rammevilkårene fører til at det er om å gjøre å ha mange saker for å få et tilstrekkelig volum.

Et konkurransefortrinn er å opptre ordentlig, ha et sterkt engasjement for sakene, og solid faglig kvalitet, mener de tre. •

FAGFORENINGSMEDLEMSKAP gir nye GDPR-utfordringer

I slutten av januar inviterte advokat Cecilie Wille Søvik alle personvernombudene i landets arbeidstakerorganisasjoner til stormøte om personvern.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

Personvernforordningen har mange regler, deriblant om fagforeningstilhørighet. I Norge regnes ikke opplysninger om fagforeningsmedlemskap som spesielt sensitive, men ifølge GDPR er medlemskap en personsensitiv opplysning som regnes som hemmelig.

Dette gir organisasjonene nye utfordringer.

— I deler av Sør-Europa kan man for eksempel være utsatt som medlem av en fagforening, ofte som følge av påvirkning fra organisert kriminalitet. Derfor har man bestemt at det skal være særlige vilkår knyttet til behandlingen av medlemmers opplysninger. Siden reglene skal være felles for hele Europa, må man lage regler som ivaretar medlemmers behov for beskyttelse av sine personopplysninger, uavhengig av hvilket land du bor i, forteller advokat Cecilie Wille Søvik.

Da hun gikk fra å være advokat i Arntzen de Besche til å bli personvernombud i arbeidstakerorganisasjonen Econa for drøye to år siden, savnet hun et fagmiljø med kolleger som jobbet med de samme problemstillingene som henne. På vegne av Econa har hun derfor invitert til samarbeid med de andre arbeidstakerforeningene.

IKKE ANSATT

— Det er advokater som stort sett jobber med disse spørsmålene. Jeg tror den enkelte setter pris på at vi etablerer en faglig arena hvor vi kan diskutere problemstillingene. Man sitter litt alene i organisasjonen når man skal forvalte et så stort ansvar, sier Søvik.

— Vi vil forsøke å lage noen retnings-

linjer som gjør det enklere for medlemmene å få tilgang til egne opplysninger, samt for oss som skal hjelpe dem. Dette er veldig spennende, sier Søvik.

Målet med møtet er å harmonisere organisasjonenes rutiner og retningslinjer for håndtering av medlemmers personopplysninger, forteller hun.

— Det spesielle for arbeidslivsorganisasjonene er at de tillitsvalgte ikke er ansatt i organisasjonene. Hvordan skal man da skape et avtaleverk som ivaretar medlemmenes opplysninger? De tillitsvalgte skal også forvalte og beskytte personopplysningene til medlemmene, forklarer Cecilie Wille Søvik.

UTFORDRINGER

Forut for dagens møte har en arbeidsgruppe gått gjennom de fleste av de drøye tjue organisasjonenes rutiner for tillitsvalgtes håndtering av personopplysninger. Ut av dette har det kommet et forslag til felles kjøreregler.

— Det vil sikkert være noe uenighet om hvordan rutinene skal være, men likevel håper jeg at vi kan bli enige om de store linjene, slik som opplæring, og så kan det heller være opp til hver enkelt forening å utrede detaljene, sier Søvik.

Under møtet blir det tydelig at flere av organisasjonen løser nettopp personvernsopplæringen av tillitsvalgte svært forskjellig.

— Vårt mål er at dette skal bli en møteserie hvor vi møtes rundt fire ganger i året. Econa er opptatt av å gi et best mulig medlemstilbud til våre medlemmer, og da er et slikt samarbeid nyttig for oss. •

Cecilie Wille Søvik er personvernombud i Econa, og sitter i Advokatforeningens lovutvalg for IKT og personvern.

Advokater fra en rekke arbeidslivsorganisasjoner var samlet for å drøfte GDPR-rutiner.

Disse deltok på møtet

- Econa
- Tekna
- Norges Juristforbund
- Norsk psykologforening
- Legeforeningen
- Tannlegeforeningen
- Samfunnsviterne
- Samfunnsøkonome
- NITO
- Norsk Farmaceutiske Forening
- LO
- Parat
- Finansforbundet
- YTF – yrkestrafikkforbundet
- Handel og Kontor
- Lederne
- Delta
- Forskerforbundet
- Norsk Sykepleierforbund
- Toll
- NTL
- Norsk Fengsels- og Friomsorgsforbund
- Fagforbundet
- Negotia
- Stafo

«Derfor valgte jeg å gå til det kontroversielle stunt å legge frem opplysninger om guttens helsetilstand»

Nils Christian Nordhus har fått mye oppmerksomhet, også fra utenlandske advokater, etter at han lyktes med å få en terrorsiktet kvinne og hennes to barn ut av Al-Hol-leiren i Syria. Som sin berømte onkel Alf legger han vekt på å bruke et sterkt språk.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

Nils Christian Nordhus er blitt kjent som advokaten til flere terrortiltalte, sist den mye omtalte IS-kvinnen som han i månedsvis jobbet for å hente hjem til Norge.

Kvinnens fem år gamle sønn veide på et tidspunkt bare elleve kilo — en vekt tilsvarende en gjennomsnittlig ettåring. I januar kunne den lille familien på tre sette beina på norsk jord.

— Saken handlet om å redde i alle fall to menneskeliv, nemlig de to små barna, fra et sted som er definert som et humanitært katastrofeområde. På mange måter er det en dødsleir. I leiren døde det nesten fire hundre barn fra desember 2018 til september 2019. Å få dem hjem var en kamp mot klokken. Dette kunne fort gått veldig, veldig galt, oppsummerer Nordhus.

— Hvordan har det vært å opptre som forsvarer i en sak der kritikken har vært så omfattende?

— Jeg har forståelse for at mange kan oppfatte det som problematisk at mor har kommet hjem, og at flere reiser kritiske spørsmål til henne, ettersom hun har vært i Syria så lenge. Men jeg har vanskelig for å forstå kravet om å fremlegge dokumentasjon på guttens helsetilstand. Opplysninger om en fem-åring tilstand tilhører ikke offentligheten.

REAGERER PÅ KRAV

— Fordi gutten befant seg i en nødsituasjon gikk vi veldig hardt ut. Uten regjeringens inngripen er det stor sannsynlighet for at han hadde mistet livet, fremholder Nordhus.

— Derfor valgte jeg å gå til det kontroversielle stunt å legge frem opplysninger om guttens helse-

tilstand til myndighetene. Men nå er han i sikkerhet, og samfunnet bør ikke ha et behov for å vite mer om hans tilstand. Det er fullstendig uaktuelt for meg å svikte ham på målstreken.

Å rope mer vil bidra til å utsette gutten for en risiko nå eller senere, mener Nordhus. Aller sterkest reagerer han på at ulike aktører er blitt bedt om å bryte taushetsplikten, og gå ut med opplysninger om guttens helsetilstand som potensielt kan utsette ham for risiko for identifisering.

— Er det den viktigste saken du har hatt hittil din advokatkarriere?

— Med all respekt for andre saker og andre klienter, er svaret ja. Veldig mange av mine klienter vet at jeg har jobbet beinhardt for dem, men fordi denne saken dreide seg om å redde liv, er det utvilsomt den viktigste saken jeg har hatt.

INTERNASJONALT SAMARBEID

Nordhus har også fått mange positive tilbakemeldinger. Advokater fra en rekke land har tatt kontakt for å få informasjon om hvordan det norske advokatteamet jobbet for å få hentet moren og barna hjem.

— Advokater fra Tyskland, USA, Storbritannia, Australia og Frankrike har latt høre fra seg. Vi har i lengre tid utvekslet erfaringer og informasjon, sier Nordhus.

ARBEIDSHEST

Ikke siden sommeren 2018 har Nordhus hatt ferie. Da var han på bobiltur med samboeren i USA. Den sommeren fjernet han også det karakteristiske skjegget.

Aller best trives Nordhus når han kan prosedere i retten, som sin berømte onkel Alf Nordhus (innfelt). Foto: Morten Hvaal, NTB Scanpix.

— Jeg har fått spørsmål om jeg er konvertitt. Det kan jeg avkrefte. Men skjegget har vært av i kortere perioder, sist fordi jeg skulle snorkle. Men etter dette har jeg uansett ikke vært på ferie, sier Nordhus.

— I fjor sommer røk ferien da dramatikken med Syria-saken begynte. Men ellers har jeg pleid å være nøye på å ta meg et par uker fri på somrene.

At jobben som forsvarsadvokat ikke er en A4-jobb, kan han sakens underskrive.

VIL LEVE INTENST

— Det varierer veldig, men ofte arbeider jeg fra tidlig om morgenen frem til klokken to eller fire på natten. Gjennomsnittlig går jeg hjem rundt klokken elleve om kvelden. Det hender selvfølgelig jeg kan gå noe tidligere, men det forekommer aldri at jeg går klokken fem, for eksempel, sier Nordhus.

— Hva med helgene?

— Lørdag og søndag er den fineste tiden å arbeide, når det ikke er rettsaker. Da er det tid til å ta

igjen det som er blitt liggende, og forberede nye oppgaver. I perioder bruker jeg også helgedagene til å besøke klienter i fengslene.

— Jeg respekterer andre som arbeider mindre, og samtidig er utrolig dyktige, men for min egen del har det vært helt nødvendig å jobbe så mye. Min grunnholdning er at jeg heller vil leve kort, og intenst, enn lenge og laid back, sier Nordhus.

SAMBOER OG SJEF

Bak døren på kontoret henger en komfortabel joggebukse Nordhus gjerne tar på seg når han kommer på kontoret etter en dag i retten.

På kontoret ved siden av sitter advokatsamboeren Ann Helen. Hun er både sjefen hans, og en god kollega og samtalepartner.

— Vi er mye sammen i egenskap av at hun sitter rett over gangen her, og har mange klienter og saker sammen. Hun er utrolig viktig for meg. Vi har et godt samarbeid. Hun er min beste venn, og en

NILS CHRISTIAN NORDHUS (38)

Advokat i Nordhus-Aarø

Samboer med Ann Helen Aarø, ingen egne barn

Møterett for Høyesterett fra 2017

”
Saken handlet om å redde i alle fall to menneskeliv, nemlig de to små barna, fra et sted som er definert som et humanitært katastrofeområde.

Nils Christian Nordhus er redd for å bli utbrent. – Egentlig er det noe jeg er veldig opptatt av. Jeg har sett det ramme dyktige kolleger. Medisinen for meg er å drive med noe jeg liker.

viktig rådgiver som kan korrigere meg ved behov. Men at vi også arbeider så tett gjør jo at det kan være høy temperatur, det er jo nedsiden ved dette.

Hennes sønn Stian ble nylig kontorsjef, og også Nils Christians storebror jobber i firmaet.

Nylig ansatte de Mads Harlem i en stilling som advokatfullmektig og spesialrådgiver på folkerett og samfunnskontakt.

– Vi er utrolig glade for at vi har fått med flere. Jeg tror ikke de andre merker noen familie-stemming her, sier Nordhus.

SLUTT FOR DET POMPØSE

Aller best trives han når han kan prosedere i retten, som sin berømte onkel Alf. Ser Nils Christian noen likheter mellom dem?

– Han var i en helt egen klasse, så der ønsker jeg egentlig ikke å gjøre en sammenligning. Han var opptatt av at prosedyren skulle være en hyllest av ordet. Det er en annen tid nå, en forventning om mer nøkternhet, enn det tilfellet var på 70- og 80-tallet, da det var mer rom for det pompøse og grandiose. I dag stilles det krav til realisme og nøkternhet. Jeg er, som også han var, opptatt av at når jeg først får ordet skal det være god retorikk, og et sterkt språk, enten det er under en krysseksaminasjon eller under en prosedyre jeg virkelig har forberedt. Han er utvilsomt ett av mine store forbilder.

En av Nordhus' største interesser er krysseksaminasjon.

– Når vitnet har gitt en forklaring i sterk disfa-

vør av klienten vil det være knyttet sterke forventninger til krysseksaminasjonen. Da har man en plikt om å være forberedt til fingerspissene.

– Var advokater bedre på dette tidligere?

– Vi har mange utrolig dyktige strafferettsadvokater her i landet. Men det er nok gjengs oppfatning, dessverre, at en del utspøringer er altfor dårlig forberedt. En dårlig forberedt utspørring kjennetegnes av mange ord for det endelige spørsmålet til vitnet. Den fellen må man for all del unngå å gå i. Det er så lett å se når det skjer.

BEBREIDER SEG SELV

– Det hevdes at flere av de mest profilerte advokatene kunne gå rett fra et nachspiel til en viktig sak i rettssalen?

– Det kan det nok hende at de gjorde, men de hadde garantert gjort gode forberedelser først. Alf Nordhus skrev at en advokats verste mareritt er å stille et spørsmål man på forhånd ikke vet svaret på. Da kan du ende opp med at vitnet gir et svar som til de grader skader din egen klient. Derfor bør man være modig under en utspørring, men likevel forsiktig. Uavhengig om svaret er sant eller ikke kan det være drepande for klienten.

– Har du opplevd å gjøre en slik bommert selv?

– Det ville være løgn å si noe annet. Når det skjer føler jeg på en ufattelig skyld – og får utrolig dårlig samvittighet. Jeg går gjerne i kjelleren i et kvarter eller en halvtime. Så ser jeg det som min plikt til å jobbe døgnet rundt for å reparere den alvorlige svikten. •

Et hjemmebesøk fra minister Mæland

Adele Matheson Mestad og Anine Kierulf skrev i januar en menneskerettslig ønskeliste til vår nye justisminister Monica Mæland. Jeg støtter helhjertet opp om denne listen. Vi er mange som sitter med slike lister når nye ministre entrer taburettene. Advokatforeningen ønsker selvsagt å presentere sin egen liste. Derfor har jeg invitert statsråden på hjemmebesøk til 111-åringen i Kristian Augusts gate 9.

Vårt overordnede ønske er en helhetlig rettstatspolitikk. En satsing på rammeverket for en solid og velfungerende rettsstat legger grunnlaget også for en fungerende justispolitikk. Norge skal være en rettsstat som kan stå imot populisme og politisk turbulens. Vi bør til enhver tid være et forbilde for gode krefter i det stadig økende antall land der rettsstaten er under press.

En velfungerende rettsstat er samtidig en investering i økonomisk vekst, sosial fordeling og i forutsigbarhet og trygghet for befolkningen. En god rettstatspolitikk sikrer våre rettigheter og ikke minst at vi alle får tilgang til disse rettighetene.

En nødvendig forutsetning for at vi også i fremtiden skal kunne kalle Norge en velfungerende rettsstat, er betydelig økte bevilgninger til rettshjelpsordningen. I dag koster ordningen omtrent en halv milliard. Det er forsvinnende lite for et så viktig velferdsgode. Det er intet mindre enn en skandale at inntektsgrensen for fri rettshjelp har stått stille i så mange år at unge uføre med sin uførepensjon i dag er for «rike» til å få fri rettshjelp. De svakeste i samfunnet – som ofte må kjempe mest for å få tilgang til sine rettigheter – har ikke råd til å ta opp kampen. Slik kan det ikke fortsette.

I denne sammenheng er det også helt nødvendig å snakke med Mæland om reelle forhandlinger om rettshjelpssatsen. Den norske rettsstat er avhengig av at våre dyktige medlemmer som ønsker å arbeide med fri rettshjelpssaker, faktisk skal ha råd til å gjøre dette. Men når rettshjelpssatsen systematisk underreguleres sammenlignet med lønnsutviklingen i samfunnet for øvrig, og reisegodtgjørelsen kuttes, får det konsekvenser for selv den mest idealistiske advokat.

Den senere tids avisoppslag om advokater aktualiserer behovet for ny advokatlov. Utkastet til advokatlov inneholder både forslag om et enklere og

mer velfungerende disiplinærsystem, og bedre regler for hvem som skal kunne eie advokatfirmaer. Dette vil i sum gi bedre advokater - og dermed økt rettssikkerhet for befolkningen.

Nok om våre relativt sett få brodne kar(er). Jeg ser virkelig frem til å pense samtalen med statsråden inn på verdien av advokater i samfunnet. Menon Economics leverte før jul en rapport om advokatbransjen som verdiskaper i norsk næringsliv. Den viste at vår bransje har den høyeste verdiskapningen per ansatt i rådgivernæringen. Men dette som bakteppe, er det avgjørende at norsk rett og norske forretningsadvokaters konkurranseevne styrkes ytterligere. Det må være politikk som den sittende regjering bør ha alle forutsetninger for å kunne sette ut i livet.

Bransjen må også være i stand til å følge den teknologiske utviklingen. Vi i Advokatforeningen følger med på hvilke tilbud som finnes på det private markedet. Det finner sted en formidabel utvikling av programvare for advokatbransjen. Mitt budskap til ministeren vil her være at denne utvikling må gjenspeiles i den offentlige delen av justissektoren. Utviklingen bør samordnes, og det må være kunnskapsutveksling mellom aktører på alle sider av «justisbordet». Alle systemer må kunne snakke samme språk og fungere sømløst. Dette krever offentlige investeringer og offentlig styring.

Det slår meg at vi også har en flunkende ny distrikts- og digitaliseringsminister. Jeg tror jammen jeg inviterer Helleland også.

JENS JOHAN HJORT,
leder av Advokatforeningen
hjort@advrp.no

”
En dårlig
forberedt
utspørring
kjennetegnes
av mange ord
før det endelige
spørsmålet
til vitnet.

KLIMASAKEN: ALLE MONNER DRAR

Av ARON SOLHEIM, managing partner og DAGNY ÅS HOVIND, advokatfullmektig, Advokatfirmaet Glittertind

Kommentator Erlend Wessel Carlsen skrev i januarutgaven av Advokatbladet om hvordan klimakrisen er den nye arenaen for konkurranse mellom advokatfirmaene i Norge. Advokatfirmaet Glittertind ønsker konkurransen velkommen.

Det er riktig som Carlsen skriver at klimaproblematikken ikke er ny. Det er også riktig at flere advokatfirmaer har lagt merke til at denne utfordringen vil påvirke hvordan all virksomhet — også advokatvirksomhet — kan og bør drives i fremtiden dersom vi som samfunn skal nå våre klimamål. Det er da også helt naturlig. Næringslivet blir selvsagt også påvirket av klimautfordringene og de tiltak som må iverksettes for å møte dem.

Advokatfirmaet Glittertind har siden oppstarten i 2016 vært opptatt av å ta klimakrisen på alvor. Klima- og miljøproblemene er vår tids største utfordring, og de må løses. Det forplikter. Skal et firma være i toppsjiktet innenfor en hvilken som helst bransje fremover, kreves det en klar erkjennelse av

hvordan virksomheten setter sitt fotavtrykk på planeten.

Carlsen trekker frem Glittertind som et av de firmaene som «fronter klimaspørsmålet mest». Vi er selvsagt glade for at vår innsats er synlig. Det kan likevel virke som at Carlsen trekker vårt engasjement i tvil. Er det bare fromme ord og lite handling? Et tilfelle av grønnvasking? Vi kan berolige Carlsen med at det ikke er tilfellet. Glittertind har et bevisst forhold til, og jobber kontinuerlig med å redusere bedriftens kli-

”
Skal et firma være i toppsjiktet innenfor en hvilken som helst bransje fremover, kreves det en klar erkjennelse av hvordan virksomheten setter sitt fotavtrykk på planeten.

magassutslipp. Vi har engasjert et firma for å analysere vårt klimaavtrykk. Det gir oss harde fakta på bordet, og et faglig grunnlag for å treffe de tiltak vi kan. Gjennom dialog med andre firmaer har vi inntrykk av at andre også ser på lignende løsninger.

Ett konkret eksempel på et internt tiltak fra 2019 er at vi har besluttet at våre interne firmaturer ikke skal foregå med fly. Da vi spurte et utvalg reiseoperatører om å foreslå miljøvennlige alternativer møtte vi i begynnelsen en viss motstand. Det var ikke noe de hadde i sine alminnelige porteføljer. Men etter en god dialog fikk vi noen alternativer på bordet. Vi håper det i sin tur kan gjøre det enklere for andre firmaer å ta slike valg. Hvis det kan bidra til at flere advokatfirmaer dropper slike flyturer, har vi jo oppnådd noe.

En annen måte Glittertind ønsker å medvirke på er å bruke vår spisskompetanse til å bidra til å dytte verden i riktig retning, som ved å representere Greenpeace og Natur og Ungdom i klimasøksmålet mot den norske stat.

Vi vil understreke at dette også gjelder «når klienten virkelig behøver bistand, når det virkelig brenner», slik Carlsen skriver. Det er ingen hemmelighet at advokatvirksomhet er hektisk, og «det brenner» i grunnen hele tiden. Vi ser samtidig ingen motsetning mellom å være dyktige advokater som er til stede for klientene våre, og å være seg samfunnsutviklingen bevisst.

Samtidig har vi ingen illusjoner om at Glittertind på egen hånd kan ta grep som gjør merkbare utslag på overordnede statistikker. Våre utslipp er små i den store sammenhengen. Som et advokatfirma med oppdrag i hele Norge, er det heller ikke mulig å kutte alle reiserelaterte klimautslipp. Det er imidlertid ingen unnskyldning for å ikke gjøre noe. Alle utslipp er små sammenlignet med verdens samlede utslipp. Klimaendringene er et resultat av nettopp mange små utslippskilder. Derfor vil også reduksjon være avhengig av at alle kutter litt.

Av samme grunn er det gledelig at flere advokatfirmaer iverksetter tiltak for å gjøre advokatbransjen mer klima- og miljøvennlig. Hvis dette er den nye arenaen vi skal knive om å være best på, så ønsker Glittertind denne konkurransen velkommen. Vi hevder ikke at advokatfirmaene kan gjøre mest eller at Glittertind er best, men at vi i det minste må gjøre det vi kan. Fordi alle monner drar. •

NÅR RETTEN FRATAR PARTENE MULIGHET FOR REELL KONTRADIKSJON

Av MONA HOVLAND WENDELBOG, advokat i Advokatfirma Wendelborg

Borgarting Lagmannsrett avsa for kort tid siden en dom i en sivil sak der saksgangen etter min oppfatning led av alvorlige brudd på kontradiksjonsprinsippet. Rettens erfarne besetning, der dommerne var henholdsvis 68, 69 og 71 år, hadde kun fokus på bevisførsel, og styrte tiden slik at partene ikke hadde mulighet til en forsvarlig behandling av sakens avsluttende fase, noe som medførte mangel på reell kontradiksjon.

I saken synes lagmannsretten for det første å praktisere rettsdagen slavisk fra ni til femten, uavhengig av hvordan partene lå an. Retten var til nød villig til å strekke seg til klokken 15.30. Retten unte seg også mange og lange pauser, til tross for partenes anmodning om å begrense, eller korte ned pausene for å få noe mer tid til rådighet.

Retten viste en klar negativ holdning til partenes prosedyre. Rettens leder uttalte at hun hadde til gode å høre en for kort prosedyre. Rettens tidsstyring medførte at fremdriftsplanen i praksis

ble satt til side, da retten tillot saksokers prosessfullmektig innledningsvis å bruke den tiden han trengte på bevisførsel. Dette medførte at hele seks av tretten vitner måtte frafalles neste dag på grunn av mangel på tid.

Det er selvsagt krevende å måtte komprimere en prosedyre til en fjerdedel av opprinnelig avsatt tid, og likevel få med alt det vesentlige. Ikke desto mindre er kontradiksjon avgjørende når retten tillater nye faktiske anførsler og bevis under selve forhandlingene.

Det blir nærmest umulig å imøtegå nye faktiske påstander, uten noen form for forberedelse eller mulighet til å innhente ny dokumentasjon. Når rettens tidsstyring medfører at partene ikke får anledning til å holde et forsvarlig avslutningsinnlegg, eller replikk/duplikk, er dette å anse som et klart brudd på kontradiksjonsprinsippet. Ved slike brudd er det etter rettspraksis en presumpsjon for at feilen har innvirket på resultatet.

Rettens holdning til prosedyre generelt, ser ut til å ha blitt avgjørende for rettens tidsstyring. Skulle dette være gjengs praksis hos Borgarting, med korte rettsdager, mange og lange pauser, samt tidsstyring ut fra prinsippet om at ingen prosedyre kan bli for kort, anses dette å utgjøre et alvorlig rettsikkerhetsproblem.

I denne konkrete saken fikk mangel på kontradiksjon store konsekvenser for avgjørelsen, som lider av en rekke alvorlige feil, både manglende vurdering av viktige anførte bevis, men også

av flere påberopte rettslige anførsler som retten har oversett.

Dommen ble anket på grunnlag av saksbehandlingsfeil, men saken slapp ikke inn til Høyesterett med begrunnelsen manglende prinsipiell interesse.

Prinsippet om kontradiktorisk saksbehandling anses å være av fundamental betydning for å oppnå forsvarlig saksbehandling, og er kodifisert i tvistelovens formålsbestemmelse i § 1-1, men også andre bestemmelser som søker å ivareta dette grunnleggende prinsippet.

Norsk rett er også bundet av EMKs bestemmelser om kontradiktorisk saksbehandling. Muligheten til å imøtegå motpartens anførsler, misforståelser, uriktigheter og så videre, også i sakens avsluttende fase, er en av de mest grunnleggende prinsippene retten er satt til å ivareta.

I administrasjonen av saken lå det et element av arroganse, både for sakens parter, og for de rettslige grunnprinsipper om kontradiksjon. Selv om rettens medlemmer er aldri så erfarne, kan retten ikke hoppe over prosessens avsluttende fase med prosedyre, replikk og duplikk, med den underforståtte begrunnelse at jussen ikke bød på de store utfordringene.

Man får ikke umiddelbart øye på alle saksbehandlingsfeilene ved å lese kun dommen, men ser man den i sammenheng med de saksforberedende dokumenter og disposisjoner til prosedyrer, er det åpenbart at dommen er svært mangelfull. •

ANNONSE

ANNONSE

GDPR OG TAUSHETSPLIKT

Denne boken er den eneste som gir en grundig og integrert behandling både av sentrale regler i GDPR og av taushetspliktrene i finansforetaksloven. Forfatteren har mer enn 25 års erfaring fra forsikring. Over 350 sider behandles et vell av problemstillinger som reises når forsikringsselskaper behandler kundeopplysninger og er et must for advokater og jurister som arbeider med skadeoppgjør i forsikring eller andre forsikringsrelaterte saker. Boken har fylldige lov- og stikkordsregister og en omfattende innholdsfortegnelse.

KUN
kr 699,-
+ porto

Les omtale, se utdrag og bestill boken på gdprogrtaushetspliktadvokaten.no
Den kan også bestilles på e-post: roy.johansen.boksalg@gmail.com.

ADVOKATFORENINGEN

THE NORWEGIAN BAR ASSOCIATION

OSLO KRETS

HOLD AV DATO

Advokatforeningen Oslo krets inviterer til årsmøte
19. mars 2020 på Gamle Logen i Oslo.

Foruten den formelle delen vil det bli debatt, konsert, middag og utdeling av Oslo krets' ærespris.

Har du innspill til hvem som bør motta prisen? Les mer på nettsidene til Oslo krets og nominer din kandidat på e-post til ksh@advokatforeningen.no innen 1. mars 2020.

LEXUS SELF-CHARGING *HYBRID*

NYE LEXUS RX

EN EGEN DRIVKRAFT

Den originale selvladende luksushybriden er nå bedre enn noensinne. Kjøreegenskapene er finslipete, en ny berørings-skjerm med smarttelefonintegrasjon via Apple CarPlay og Android Auto gir deg full kontroll. BladeScan™ smartlysteknologi sørger for oversikt uten sidestykke og siste generasjon av Lexus Safety System+ gjør dette til tidenes sikreste RX. Drivkraften vår er kontinuerlig forbedring. Kanskje det er derfor Norges mest fornøyde bileiere kjører Lexus.

Opplev RX 450h på lexus.no

RX 450h
Fra 790 100

 LEXUS
EXPERIENCE AMAZING

Vinner av Autoindex-undersøkelsen åtte år på rad.
Les mer på www.lexus.no/autoindex. Forbruk blandet kjøring (WLTP): 7,6-7,9 l/100 km, CO2 173-179 g/km. Bilen på bildet har ekstrautstyr. Pris er levert Oslo.

— I RETTEN —

ADVOKATANSVAR

I denne spalten omtaler vi rettssaker rettet mot advokater, og advokaters ansvar. Spalten lages av advokat **Toralf Wågheim** ved Advokatfirmaet Riisa & Co. i Bergen. Wågheim er forfatter av boken Advokaters erstatningsansvar.

Henvendelser til redaksjonen@advokatbladet.no

19-018346ASD-BORG/03

Ansvar etter eiendomstransaksjon

Et selskap solgte deler av en tomt i forbindelse med eiendomsutvikling. Selgers advokat overførte hjemmelen til hele tomten til kjøperen. Kjøperen gikk senere konkurs, og boet tok beslag i eiendommen. Da selgeren senere fremmet krav mot advokaten, var kravet foreldet.

Bakgrunnen for saken var at selskap A (selger) hadde inngått avtale med selskap B (køper) om overdragelse av deler av en tomt for boligbygging. Advokat C bistod selger med gjennomføringen av avtalen. Det var kun deler av tomten som skulle overdras, men kjøper fikk overført hjemmelen til hele eiendommen. Kjøper skulle deretter på egenhånd matrikulere sitt utbyggingsområde.

Grunnbokshjemmelen til resteieendommen ble ikke tilbakeført til selger, men kjøper utstedte blankoskjøte. Ved overtakelse mottok selger kun et deloppgjør av kjøpesummen. Restkjøpesummen skulle gjøres opp senere basert på utbyggingen. Restkjøpesummen ble ikke sikret.

Dette fremkommer i en avgjørelse fra Borgarting lagmannsrett 16. januar 2020 (sak 19-018346ASD-BORG/03).

I 2011 gikk selskap B konkurs. Da selskap B fortsatt stod som hjemmelshaver til tomten, ble denne tatt i beslag av konkursboet. Restkjøpesummen ble heller ikke betalt til selger. Advokat C anførte overfor boet at beslaget var urettmessig, men dette førte ikke frem. Selger fremmet deretter krav i boet med 3.880.000 kroner. Dividende ble utbetalt med 104.617 kroner.

Etter å ha byttet advokatforbindelse, tok selger rettslige skritt mot advokat C i 2016. Det ble anført at advokaten hadde vært uaktsom ved gjennomføringen av avtalen. Videre ble anført at advokaten opptrådte uaktsomt etter konkursen ved å fremme uholdbare krav mot boet, og på denne måten hadde forledet klienten og skjult sitt eget

erstatningsansvar. Advokaten avviste å være ansvarlig. I dom fra Oslo tingrett ble advokaten frifunnet. Selger anket til lagmannsretten.

FORELDELSE

Lagmannsretten la til grunn at et erstatningskrav mot advokat C grunnet bistanden ved transaksjonen var foreldet, jf. foreldelsesloven § 3, jf. § 2. Fristen er tre år. Etter rettspraksis ble det lagt til grunn at foreldelsesfristen for erstatningskrav i rådgivningstilfellene starter å løpe når virkningen av den mangelfulle rådgivningen inntreffer. Etter lagmannsrettens vurdering inntrådte virk-

i 2014, og et erstatningskrav var da foreldet etter § 3.

TILLEGGSFRIST

Selskap A anførte at det forelå grunnlag for tilleggsfrist etter foreldelsesloven § 10. Etter bestemmelsen inntreffer foreldelse tidligst ett år etter den dag da fordringshaveren fikk, eller burde skaffet seg, kunnskap om kravet. Selskap A anførte at de ikke visste om noe krav mot advokat C før høsten 2016 etter engasjement av ny advokat. Lagmannsretten uttalte at eventuell kunnskapssvikt som utgangspunkt må relateres til faktiske forhold, ikke til rettslige forhold. Lagmannsretten la til grunn at A hadde kunnskap om samtlige faktiske forhold som lå til grunn for erstatningskravet mot advokat C senest høsten 2012. Det var heller ikke grunnlag for tilleggsfrist grunnet rettsvillfarelse. Et krav var da også foreldet etter § 10.

SKJULTE IKKE

Lagmannsretten fant det heller ikke sannsynliggjort at advokat C forsøkte å skjule sitt eget erstatningsansvar ved å fremme krav på vegne av klienten mot boet. Det ble herunder vist til at kravene ble fremmet av A og advokat C i felleskap med håp om å få motparten til forhandlingsbordet og en mulig minnelig løsning. Etter en samlet vurdering var det ikke utvist uaktsomhet, selv om kravene juridisk var løst funderte og ikke holdbare.

Advokat C ble frifunnet og tilkjent sakskostnader med 100.625 kroner. Dommen var ikke rettskraftig da Advokatbladet gikk i trykken. •

”
Det ble anført at advokaten opptrådte uaktsomt etter konkursen ved å fremme uholdbare krav mot boet.

ningen av eventuelle feil i forbindelse med transaksjonen ved konkursåpningen i B.

På dette tidspunkt kunne det objektivt sett konstateres at det oppsto et tap for A ved at A manglet rettsvern, og ved at restkjøpesummen ikke var kredittsikret. At størrelsen på tapet på dette tidspunktet ikke var avklart, var ikke avgjørende. Foreldelsesfristen utløp da

FORMIDLER JUSS PÅ TI SEKUNDER

Et bilde, litt tekst, et animert blikkfang. Snap sendt. Slik formidler advokat Ingrid Lauvås lover og regler til flere tusen barn og unge hver eneste dag.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

Da Ingrid Lauvås var rundt tolv år gammel, skjedde en episode som brant seg fast i henne: En rolig ettermiddag ble familien plutselig oppringt av en krakilsk kvinne som nettopp hadde blitt fratatt barna sine av barnevernet. Hun ville snakke med faren til Lauvås, som var advokat. Men han var ikke hjemme da telefonen kom. Ungjenta forsøkte så godt hun kunne å roe ned kvinnen.

Telefonsamtalen ble formgivende for Lauvås på flere måter. Hun fikk en grunnleggende skepsis til autoriteter, og bestemte seg for å bli advokat selv. Nå jobber hun med barnevern, familie- og strafferett ved Eurojuris i Hauge-sund, og har flere ganger vært på Stortinget for å tale disse gruppenes sak.

Den siste tiden har Ingrid Lauvås fått mye oppmerksomhet etter at hun, inspirert av «Helsesista», startet Advokatsnap i fjor høst — en konto på snapchat rettet mot ungdom.

Advokatsnap har fått så mange følger at Lauvås har mistet tellingen, men hun anslår «flere tusen». Når Advokatbladet møter henne, har hun akkurat vært på God morgen Norge.

– Var du forberedt på all oppmerksomheten?

— Jeg tenkte at jeg traff en nisje, men

jeg har blitt overrasket over behovet. Jeg var forberedt på å møte en del kverulanter, men har utelukkende fått positive tilbakemeldinger. I starten var jeg kjem-

”

Advokater er kjempeopptatt av penger, og det første spørsmålet jeg får er gjerne hva jeg tjener på det.

penervøs hver gang jeg la ut en snap, og det tok litt tid før jeg fant min stil. Nå har jeg blitt tryggere på konseptet.

– Hva er det barn og unge spør om?

— Om alt mulig. Mye om skolehverdag, for eksempel om læreren har lov til å ta mobilen eller snusboksen, om mobbing, nettmobbing og seksuelle overgrep på nett. Mange blir overrasket over at det går an å voldta noen på nett.

– «Helsesista» har fått sterk kri-

tikk fra eget fagmiljø. Hvordan har du skodd deg for å hindre at du havner i en liknende situasjon?

— Jeg tok kontakt med Advokatforeningen, fikk mye støtte der, og vi ble enige om noen kjøreregler. Jeg er veldig tydelig på at jeg gir generelle råd, og jeg går ikke inn i konkrete saker og gir advokathjelp. Jeg henviser heller videre, gir beskrivelser av lovhjemler, og anbefaler å ta kontakt med en advokat dersom jeg tror noen har krav på bistand. Jeg bruker også Barnas Jurist i tilfeller der jeg skjønner at vedkommende ikke har krav på advokat.

– Hvordan har initiativet blitt møtt av ditt eget fagmiljø?

— Egentlig veldig positivt, men det er litt splittet. Noen reagerer med at det er et bra reklamestunt. Advokater er kjempeopptatt av penger, og det første spørsmålet jeg får er gjerne hva jeg tjener på det. Jeg mener advokater godt kan bli litt mer samfunnsbevisste, og jeg tror også utviklingen går i retning av at vi ikke er så opptatt av at vi skal jobbe oss i hjel og bare tjene masse penger.

– Utenom snap jobber du med barnevern, familie- og strafferett. Hvorfor akkurat dette feltet?

— Fra tidlig av har jeg måttet behandle

– Jeg synes ofte det er enklere å gi generelle råd enn spesifikke jeg må stå inne for senere, sier Ingrid Lauvås.

Gjennom Advokatsnap vil Ingrid Lauvås informere barn og unge om egne rettigheter, samt forsøke å gjøre rettslige prosesser mer forutsigbare og mindre skumle.

”
Mange blir overrasket
over at det går an å
voldta noen på nett.

3 KJAPPE

Hvem er Norges beste advokat på ditt felt?

Blant advokatene som jobber på dette feltet er det veldig delt. Det er en del som jeg tenker ikke er bra for advokatstanden, som ikke gjøre en veldig god figur og bidrar til en utrygg kultur, og så har du dem som prøver å nyansere bildet mer. Vi mangler noen profilerte, gode på barnevernsfeltet, men det er mange flinke.

Har du et faglig forbilde, og i tilfelle hvem?

Jeg er ganske nyforelsket i barneombud Inga Bejer Engh. Hun er skikkelig dyktig, tydelig, konkret og oppriktig veldig engasjert.

Hva brenner du for rent faglig?

At domstolene skal få mer selvinnsikt, og for å få rettsstaten opp å gå. At systemene skal fungerer som de skal. Jeg ser håp, og jeg tror juristene som kommer nå tenker annerledes.

mennesker i krise. Det er noe jeg alltid har hatt med meg. Samtidig har jeg aldri likt autoriteter, og da er det noe med å bruke sin posisjon til å hjelpe de svake i samfunnet. På barne- og barnevernsfeltet tenker jeg at det er behov for folk som engasjerer seg litt mer enn bare i jussen.

– Du har tidligere sagt til Advokatbladet at domstolene har for stor tillit til staten. Tror du dette vil endre seg etter NAV-skandalen?

– Jeg tror dette er en greie nå, og så kommer vi til å glemme det igjen om et par måneder. På barnevernsfeltet er vi nå dømt i EMD, men ingen i Norge har likevel gått ut og sagt unnskyld. Selv om «alle» vet at saker om barn skal ha individuelle vurderinger, har man

likevel lent seg på et utgangspunkt fra Høyesterett, eksempelvis om samvær, helt til EMD påpeker at det det ikke går an, og mange reagerer med at «oi, det burde vi ha tenkt på».

– Du har tatt til orde for større åpenhet i barnevernssaker. Hvorfor?

– Det ville påvirket hele prosessen helt fra starten av, og jeg tror befolkningen ville fått større tillit til systemet. Slik det er nå kommer bare galskapen frem. Jeg tror også domstolen ville blitt mer bevisst på hvordan den fremstår. Jeg synes det er bra at Høyesterett åpnet dørene til storkammer, men det er jo for å vise at de tar dette på det sterkeste alvor. Det er ikke for å si at de er opptatt av åpenhet. Det må være åpenhet over

hele linjen, så lenge partene synes det er greit. Da kan man unngå katastrofer som nå, hvor man blir felt i EMD.

– Høyesterett markerer seg stadig tydeligere som en prejudikatdomstol. Kan dette være negativt for barnevernssakene?

– Ja. På barnevernsfeltet er hver sak unik. Høyesterett skulle for eksempel aldri sagt hvordan det skal være med antall samvær ved langtidsplasseringer av barn. Det håper jeg at Høyesterett ser selv også. Alle barnevernssaker er unike, og man må gjøre konkrete vurderinger i hver enkelt. Det hadde vært deilig med noen retningslinjer, men det kan vi ikke ha. Det ville slått helt feil ut.

– Hva er det viktigste valget du har tatt i karrieren som har ført deg dit du er i dag?

– At jeg søkte meg inn i lovutvalget for velferdsrett i Advokatforeningen. Jeg jobber for et mellomstort kontor i Hugesund, i et lite miljø hvor alt er trygt og greit. Gjennom lovutvalget kan jeg dra på høringer i Stortinget, jeg kan påvirke, og jeg får kontakt med mennesker jeg aldri har hatt kontakt med før. Jeg er blitt mer bevisst på hvordan jeg fremstår, med litt mer veloverveide tanker om hva jeg ønsker. Jeg har fått en større horisont.

– Hvis du skal gi et råd til unge advokater på starten av sin karriere, hva vil det være?

– Si ja til det meste, men vær tydelig på det du tror på, dine verdier og på ditt eget valg. Ta de mulighetene du får og hopp på toget før det går fra deg, samtidig som du ikke må bli slukt av pengejaget.

– Hva er det beste med jobben som advokat?

– Det beste er det man får igjen. Når man har sloss lenge, og det går bra. Jeg hadde en gang en ung klient hvor vi til slutt vant frem. Klienten hadde dysleksi, men skrev likevel et kort til meg hvor det stod «Du er dritgod i jobben din». Det har jeg ennå, og det er symbolet på hvorfor jeg gjør det.

– Og det verste?

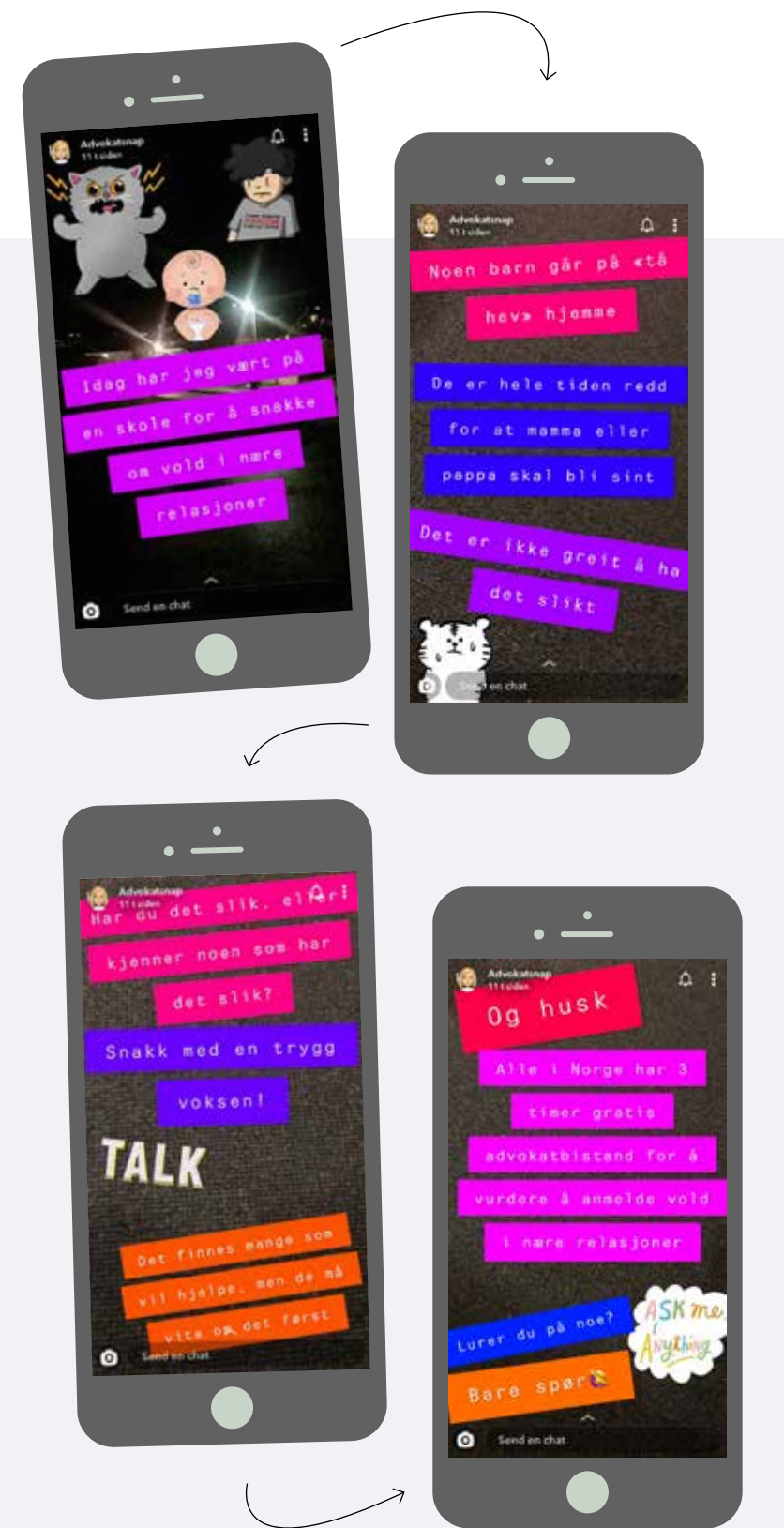
– Alle inntrykkene man sitter med. Å finne måter man kan ventilere ut alt det negative man opplever er kanskje det vanskeligste. Jeg har heldigvis gode kolleger jeg kan snakke med, og noen ganger må jeg bare ut å trene.

– Hva driver du helst med, når du ikke jobber?

– Jeg er småbarnsmor til to, trener litt, reiser på fjellet, og gjør ting som alle andre gjør.

– Hvilke TV-serier følger du med på?

– Nå følger jeg med på Heksejakt og 22. juli. Jeg sliter med å følge med på serier over tid. Jeg vil gjerne se alt på en gang.

Dette er Snapchat

Snapchat er et sosialt medium hvor man deler bilder og videoer, kalt snaps. Meldingene er kun tilgjengelig for mottakeren noen få sekunder. Ifølge analyseselskapet Ipsos hadde over 2,6 millioner nordmenn en profil på Snapchat ved årsskiftet.

TILLATELSE TIL Å VÆRE ADVOKAT VED HØYESTERETT

Jens-Henrik Lien
Advokatfirmaet Mageli ANS
HAMAR

NYINNMELDTE

Advokatfullmektiger

- Aas Francisca Del Pilar Advokatene Graasvold & Stenvaag AS OSLO
- Ajaz Umar Advokatfirmaet Nicolaisen & Co ANS SKJETTEN
- Arnesen Louise Advokatfirmaet KPU DA OSLO
- Ask Liv Elise Codex Advokat Oslo AS OSLO
- Barstad Marie Marstrand Advokatfirma AS OSLO
- Bergersen Madeleine Therese Brækhus Advokatfirma DA OSLO
- Billehaug Trine Advokatfirmaet Frøstrup Løitegaard DA PORSGRUNN
- Bruskeland Bjørnar Advokatfirmaet BAHR AS OSLO
- Bruvold Lisbeth Advokatfirmaet Hammervoll Pind AS BERGEN BERGEN
- Bønnsdalen Kristine Hovind Advokatfirmaet Seland Orwall DA OSLO
- Dybfest Hans Erik Sørlandsadvokatene DA KRISTIANSAND S
- Foldvik Åsta Eikeland Advokatfirmaet Glittertind AS OSLO
- Fredborg Nora Prydz Advokatfirmaet Glittertind AS OSLO
- Grindvold Carina Deloitte Advokatfirma AS OSLO
- Grøvdal Eline Vik Advokatfirmaet Schjødt AS BERGEN
- Hamborgstrøm Cecilie Indem Advokatfirma AS OSLO
- Harlem Mads Advokatfirmaet Nordhus og Aarø OSLO
- Henriksen Anniken Meuche Deloitte Advokatfirma AS OSLO
- Holte-Gasmann Hanna Advokatfirma Eckhoff, Fosmark & Co DA OSLO
- Holter Johanne Hauglum Marstrand Advokatfirma AS OSLO
- Hovland Anne-Marthe Vihovde Advokatene Lea, Haavik, Helland og Falkeid HAUGESUND
- Inderberg Maria Fønne Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS OSLO
- Johannessen Ragnhild Klerud Deloitte Advokatfirma AS OSLO
- Konstali Therese 1-2-3 Advokaten AS BERGEN
- Kortner Hilde Weik Tønsbergadvokatene AS TØNSBERG
- Kristiansen Mari Klungsoyr Kluge Advokatfirma AS OSLO
- Kroken Louise SANDS Advokatfirma DA OSLO
- Krøvel Anders Miro Bing Hodneland Advokatselskap DA OSLO
- Kveinå Lars Petter Wassås Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO
- Letnes Martin Hallheim KPMG Law Advokatfirma AS BODØ
- Lockert Stian Advokatfirmaet CLP DA OSLO
- Lorens Julia Jensen Aabø-Evensen & Co Advokatfirma AS OSLO
- Mellingen Mari Karoline Advokatfirma Mæland & CO AS BERGEN
- Moseid Tina Rosevold Advokat Marius Larsen VENNESLA
- Myklebust Marie Bjørk Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS OSLO
- Myrvold Karen Emilie Stenersen Advokatfirmaet Sverdrup DA OSLO
- Olsen May Elin Advokatfirma Leif Strøm AS TRONDHEIM
- Paulsen Mathias Anker Ernst & Young Advokatfirma AS OSLO

- Razaq Saqib-Razo Advokatfirmaet Furuholmen Dietrichson AS OSLO
- Reinfjord Julie Advokatfirmaet CLP DA OSLO
- Reinsnes Simon Advokatfirmaet Wiersholm AS OSLO
- Reitan Andreas SANDS Advokatfirma DA TØNSBERG
- Robstad Eivind Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS OSLO
- Rode Ane Victoria Advokatfirmaet Føyen Torkildsen AS OSLO
- Rolfsen Regine Advokatfirmaet Ræder AS OSLO
- Rødstøl Ane Bull & Co Advokatfirma AS OSLO
- Saar Karolina Maria Advokatfirmaet Føyen Torkildsen AS OSLO
- Sand Ragnhild Sofie Advokatfirmaet Schjødt AS OSLO
- Saugstad Sverre Andreas Hagen Advokatfirmaet CLP DA OSLO
- Sletner Erik Advokatfirmaet CLP DA OSLO
- Solemslie Ingrid Ernst & Young Advokatfirma AS OSLO
- Strandenæs Lise Bergen Familie Advokat AS BERGEN
- Strømman Bjørn Eivind Advokatfirma Andenæs Aaløkken Veum DA OSLO
- Strømme Thomas Meier Brækhus Advokatfirma DA OSLO
- Sverdrup Emilie Advokatfirmaet Wiersholm AS OSLO
- Sørlie Markus Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS BERGEN
- Thorseng Edith Katrine Advokatfirmaet Wiersholm AS OSLO
- Torfoss Magnus Advokatfirmaet Hasle AS TØNSBERG
- Valen Hilde Elisabeth Advokatfirmaet Stadheim Vollen Parelus DA OSLO
- Vindedal Mari Hømle Olsby advokatfirma AS OSLO
- Vinje Christina Ernst & Young Advokatfirma AS OSLO
- Virk Amandeep Kaur HELP Forsikring AS OSLO
- Waalder Ellen Codex Advokat Oslo AS OSLO
- Wahabzadah Lema Neelam Advokatfirma Jahaj OSLO
- Willyams Madeleine Advokatfirmaet Negota AS OSLO
- Wroldsen Markus Drangsholt Value Advokatfirma AS OSLO
- Xu Helen Advokatfirmaet Haavind AS OSLO
- Ødegaard Heming Advokatfirmaet Møller AS LILLESTRØM

Fullmektig hos internadvokat

- Aamodt Toini HELP Forsikring AS OSLO
- Braathen Ludvig Kløve Protector Forsikring ASA OSLO
- Lind Ingrid Swärd EVRY Norge AS FORNEBU
- Reichelt Alexandra Sopra Steria AS OSLO
- Ro Thanee Marielle Indergård Fremtind Forsikring AS OSLO
- Seljelid Magnus Newsec Basale AS TRONDHEIM

Fullmektig hos offentlig advokat

- Halvorsen Sondre Kristian Kristiansand kommune - Kommuneadvokaten KRISTIANSAND S
- Holte-Ambjørnsen Julie Sandefjord kommune SANDEFJORD
- Landås Jarle Alver kommune FREKHAUG

Fullmektig hos organisasjonsadvokat

- Aune Anniken Yrkestrafikkforbundet OSLO
- Wanvik Solveig Nørstrud MEF Service AS OSLO

Internadvokat

- Kristoffersen Siren Tryg Forsikring BERGEN
- Nordstrand Anne Finansklagenemnda OSLO

Offentlig ansatt advokat

- Bachmann Anders Flock Nordre Follo kommune SKI

Privatpraktiserende advokater

- Krogenæs Hanne Sørlie Advokatfirmaet Sulland AS OSLO
- Sanchez Coll Sofia Indem Advokatfirma AS OSLO

GJENINNMELDTE

Advokatfullmektiger

- Jeffreys Marnie Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO
- Melson Christina Paludan Advokatfirmaet Haavind AS OSLO
- Nord Simen Advokatfirma Lunde Robertsen AS MOSS
- Rørstad Kyrre Advocator Advokatfirma AS, Ålesund ÅLESUND
- Wickstrøm Maiken Advokathuset Nord AS FINNSNES

Fullmektig hos organisasjonsadvokat

- Armstrong Geoffrey James Private Barnehagers Landsforbund BODØ

Internadvokat

- Fehr-Thorsen Betina von der Protector Forsikring ASA OSLO
- Graasvoll Sondre Hermann Tine SA OSLO
- Kvale Bjørge Halliburton AS STAVANGER
- Leidland Monica Schibsted ASA OSLO
- Løland Jane Brit Kløver Rådgivning AS RØMSKOG
- Skola Cathrin Helene StenbergB.A.C.H. AS - Bygdøy Allé Claims Handling AS OSLO
- Thomassen Magnus Mediefondet Zefyr AS BERGEN
- Utkilen Per Martin SpareBank 1 SMN TRONDHEIM

Offentlig ansatt advokat

- Andersen Ingvil Conradi Moss kommune MOSS
- Liavåg-Andresen Karen Therese Elisabeth Akershus universitetssykehus HF LØRENSKOG
- Ljosdahl Therese Norges Bank OSLO
- Mikkelsen Christian Forsvarsmateriell LILLEHAMMER
- Skodvin Therese Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten BERGEN

Organisasjonsadvokat

- Bakken Lise Hovedorganisasjonen Virke OSLO
- Støle Ole-Jacob NITO - Norges Ingeniør og Teknologorganisasjon OSLO

Privatpraktiserende advokater

- Alkan Özkan Advokatfirmaet Alkan OSLO
- Andersland Geir Kjell Advokat Geir Kjell Andersland BERGEN
- Andreassen Morten Advokatfirmaet Elden DA OSLO
- Bogen Thea Karoline BDO Advokater AS KRISTIANSAND S
- Bruland Lise Ovidia Ernst & Young Advokatfirma AS OSLO
- Brygard Katrine Christensen Advokatfirmaet Brygard AS TØNSBERG
- Bydal Janne Riveland Arntzen de Besche Advokatfirma AS OSLO
- Hansen Sigrid Helle Advokatfirmaet Helle Hansen AS BERGEN
- Helberg Stefan Advokatfirmaet Helberg AS BJUGN
- Kjølleberg Ole Tobias Stensby Advokatfirma Kjølleberg AS OSLO
- Langaas Johanne Kluge Advokatfirma AS OSLO
- Langeland Hans Jørgen Wikborg Rein Advokatfirma AS OSLO
- Lundmoen Erik Advokatfirmaet Lundmoen AS OSLO
- Ramsvik Jonn Sannes Kluge Advokatfirma AS BERGEN
- Rygg Annette Advokatfirmaet BAX AS OSLO

MEDLEMMER SOM HAR ENDRET STATUS

Fra aktiv til pensjonist

- Alvheim Jostein BERGEN
- Heradstveit Dagfinn SØREIDGREND
- Lorentzen Pål W. BERGEN
- Onarheim Tor Lars RÅDAL
- Soleim Øystein OSLO
- Vale Anne Torunn OSLO
- Øraker Ola MELBU

Kindem & Co
Advokatkollegiet

Kindem & Co er et av Oslos største kontorfellesskap med 19 advokater. Våre advokater betjener de fleste rettsområder.

Vi har ledig kontorplass til

ADVOKATER

Du/dere kan gjerne være i etableringsfasen. Vi kan også legge til rette for flere som ønsker å tre inn sammen.

Kindem & Co holder til i fine lokaler bak Stortinget i nyrenoverte Prinsens gate. Store fellesarealer, med blant annet terrasse, bibliotek og lunsjrom – godt faglig og sosialt miljø.

Ta kontakt med Elisabeth Sejersted Brodtkorb (tlf 40 41 32 12) eller Asle Hesla (tlf 99 46 91 38) hvis du ønsker en uforpliktende samtale eller har spørsmål.

Søknad med CV kan sendes til eb@kindemco.no og ah@kindemco.no

Medlemmer av Den Norske Advokatforening
Prinsensgate 22, pb. 373 sentrum, 0102 Oslo. Tlf. 22 24 61 00 – faks 22 34 61 01
www.kindemco.no

Innarbeidet advokatvirksomhet sentralt Østlandet selges

Mye eiendomsomsetning og bobehandling, utover vanlig praksis forøvrig. Gunstig leiekontrakt.

Ta kontakt med Advokat Gjermund Kalsnes tlf. 976 77 802

advokatfirmaet
KALSNES & NYGAARD as

Informasjon om jobb-bytter hentes fra Advokatforeningens medlemsregister. Du kan også sende informasjon direkte til redaksjonen@advokatbladet.no

Frist for innsendelse til neste utgave er 9. mars. Spalten er kun for medlemmer av Advokatforeningen.

ADVOKAT EVY ANN HAGEN har sluttet i Finans Norge i Oslo og begynt i Aurskog Sparebank i Aurskog.

ADVOKAT TORE HELSETH HØYER har sluttet i Advokatfirmaet Meling AS i Stavanger og stiftet Advokatfirma Høyer i Stavanger.

ADVOKAT SILJE HELEN BREDESEN har sluttet i Advokatfirmaet Teigstad AS avd. Helgeland i Mosjøen og stiftet Advokatfirmaet Bredesen AS i Mosjøen.

ADVOKAT ELINE HVIDSTEN har sluttet i SANDS Advokatfirma DA i Oslo og begynt i Handelsbanken i Oslo.

ADVOKAT KNUT SVERRE SKURDAL ANDRESEN har sluttet i Advokatfirmaet BAHR AS i Oslo og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Schjødt AS i Oslo.

ADVOKAT ANDREAS W. HENNYNG har sluttet som partner i Advokatfirmaet Magnus Legal i Oslo og begynt i Intertrust Norway i Oslo.

ADVOKAT BEN EINAR GRINDHAUG har sluttet i Advokat Ben Einar Grindhaug i Haugesund og begynt i Advokatfirmaet Eurojuris Haugesund AS i Haugesund.

ADVOKAT MADS SCHJÆRVEN LEGØY AAGAARD har sluttet i Protector Forsikring ASA i Oslo og har begynt i Fremtind Forsikring AS i Oslo.

ADVOKAT INGEBORG TVEIT har sluttet som dommerfullmektig i Bergen tingrett i Bergen og begynt som senioradvokat i Stiegler WKS Advokatfirma AS i Bergen.

ADVOKAT KAROLINE RØVIK ZEINER har tiltrådt som partner i DALAN advokatfirma DA i Oslo.

ADVOKAT HENRIETTE WILLIX har tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Sulland AS i Oslo.

ADVOKAT MARIT LOMUNDAL SÆTHER har tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Sulland AS i Oslo.

ADVOKAT SIMEN SKJØNSBERG har tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Sulland AS i Oslo.

ADVOKAT ANNE CATHRINE RØED har sluttet som partner i Advokatfirmaet Grette AS i Oslo og etablert egen advokatvirksomhet i firmaet Lagata i Sandvika.

ADVOKAT PETTER ØVE PHARO har sluttet i DOF Subsea AS i Bergen og begynt i DOF ASA i Storebø.

ADVOKATFULLMEKTIG ANDRÉ WILHELM STUHR har sluttet i Advokatfirmaet Schjødt AS i Oslo og begynt i Fend advokatfirma DA i Oslo.

ADVOKAT NILS CHRISTIAN BRANDTZÆG har sluttet i Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS i Trondheim og begynt i Bjerkan Stav Advokatfirma AS i Namsos.

ADVOKAT BJØRN JACOBSEN har sluttet som partner i Svensson Nøkleby Advokatfirma ANS i Drammen og tiltrådt som partner i Advokatfirma Kildebo AS i Drammen.

ADVOKAT LARS F. HVALGÅRD-BAKKE har sluttet som partner i Advokatfirma Hald & Co DA i Arendal og stiftet LQ Law Advokatfirma AS i Færvik.

ADVOKAT OLE RUNE DØSKELAND har sluttet i Fjordane Advokatkontor AS i Førde og stiftet Advokat Ole Rune Døskeland MNA i Førde.

ADVOKAT CARINE LINDMAN-JOHANNESSEN har sluttet i Santander Consumer Bank AS på Lysaker og stiftet Lindman Advokatfirma AS på Hosle.

ADVOKAT HILDE JÆGER har sluttet i Advokatfirmaet Planke DA i Fredrikstad og stiftet Advokat Hilde Jæger AS i Fredrikstad.

ADVOKAT HENRIETTE FOLKESTAD har tiltrådt som partner i Advokatene Skien DA i Skien og driver virksomhet i Advokat Henriette Folkestad i Skien.

ADVOKAT HEGE DAHL har sluttet i Aabø-Evensen & Co Advokatfirma AS i Oslo og tiltrådt som partner i AGP Advokater AS i Oslo.

ADVOKAT OLA FREDRIKSEN har sluttet i Deloitte Advokatfirma AS i Trondheim og begynt i Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS i Trondheim.

ADVOKAT KRISTOFFER LERUM har sluttet i Advokatfirmaet Torstrup AS i Stavanger og begynt i Wikborg Rein Advokatfirma AS i Bergen.

ADVOKAT ANDREAS AUNE VIKEN har sluttet i Advokatfirmaet Selmer AS i Oslo og begynt i Brødrene Dahl AS i Oslo.

ADVOKAT TONJE LIAVAAG har sluttet i Kvale Advokatfirma DA i Oslo og tiltrådt som partner i Dalan Advokatfirma DA i Oslo.

ADVOKAT CATHERINE SANDVIG har sluttet som partner i Advokatfirmaet Ræder AS i Oslo og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Økland & Co DA i Lillestrøm.

ADVOKAT GUNNAR NERDRUM AAGAARD har sluttet i Advokatfirmaet Østgård DA i Oslo og stiftet Advokatfirmaet Nerdrum Aagaard i Oslo.

ADVOKAT NILS OLAV AARSETH har sluttet som partner i Aabø-Evensen & Co Advokatfirma AS i Oslo og tiltrådt som partner i AGP Advokater AS i Oslo.

ADVOKAT HEGE BJØRGUM SKILLINGSTAD har sluttet som partner i Advokathuset Braaholmen AS i Namsos og stiftet Advokat Hege Bjørgum Skillingstad AS i Namsos.

ADVOKAT FREDRIK NØSS har sluttet i Kluge Advokatfirma AS i Bergen og begynt i Frende Forsikring AS i Bergen.

ADVOKAT CHRISTOPHER HANSTEEN har sluttet som partner i Advokatfirmaet Grette AS i Oslo og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Hjort DA i Oslo.

ADVOKAT THOR TIDEMANN BJØNNES har sluttet i SANDS Advokatfirma DA i Tønsberg og tiltrådt som partner i HBL Advokatfirma Haraldsen Bydal Lie DA i Tønsberg.

ADVOKAT JOHN EGIL MYHRE har sluttet i Jotun AS i Sandefjord og begynt i Skagerak Energi AS i Porsgrunn.

ADVOKAT DAVID HILTON har sluttet som partner i Advokatfirmaet Riisa & Co ANS i Bergen og begynt i Advokatfirmaet Kyrre ANS i Bergen.

ADVOKAT TORSTEIN LOSNEDAHL har sluttet i Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS i Oslo og begynt i Space Norway AS i Oslo.

ADVOKAT NINA ANDRESEN har sluttet i Svensson Nøkleby Advokatfirma ANS i Drammen og begynt i Advokatfirma Kildebo AS i Drammen.

ADVOKAT LARS HESKJE har sluttet i TP Advokatfirma DA i Sandnes og begynt i Bjørnsen Advokatfirma AS på Bryne.

ADVOKAT TRINE MARLEN WANG ØREN har sluttet i Fjell kommune i Straume og begynt i Øygarden kommune i Straume.

ADVOKAT TONJE KYRKJEEIDE ÅSEBØ har sluttet i Fjell kommune i Straume og begynt i Øygarden kommune i Straume.

ADVOKAT VIBEKE HOLM TESLO har sluttet i Advokatfirmaet Grette AS i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Hjort DA i Oslo.

ADVOKAT ANE SOFIE TØMMERÅS har sluttet som partner i Fru Justisia – din advokathjelp as i Grålum og tiltrådt som partner i Advokathuset Justisia as i Grålum.

ADVOKAT KAROLINE BJERKE WANGBERG har sluttet i Fru Justisia – din advokathjelp as i Grålum og begynt i Advokathuset Justisia as i Grålum.

ADVOKAT LARS WINSVOLD har sluttet som partner i Advokatfirmaet Winsvold as i Grålum og tiltrådt som partner i Advokathuset Justisia as i Grålum.

ADVOKATFULLMEKTIG CAMILLA WINSVOLD har begynt i Advokathuset Justisia as i Grålum.

ADVOKAT HILDE MO har sluttet som partner i Advokatkollegiet Lillestrøm AS på Lillestrøm og stiftet Advokatfirmaet Hilde Mo på Lillestrøm.

ADVOKAT GEIR HOLE har sluttet i Advokatfirmaet Hole Tax and Legal i Oslo og begynt i Advokatfirmaet NOVA DA i Oslo.

ADVOKAT MALIN TØNSETH har sluttet i Norsk Hydro ASA i Oslo og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS i Oslo.

ADVOKAT JENS KRISTIAN JOHANSEN har sluttet i Advokatfirmaet Grette AS i Oslo og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Hjort DA i Oslo.

ADVOKAT TOR-BØRGE BENDIKSEN har sluttet i Advokatfirmaet Grette AS i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Hjort DA i Oslo.

ADVOKAT CARL-CHRISTIAN WISHMAN har sluttet som partner i Advoco Advokatfirma DA i Oslo og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet SGB Storløkken AS i Oslo.

ADVOKAT ELIN ØDEGÅRD har sluttet i Arbeidsgiverforeningen Spekter i Oslo og begynt i Arkivverket i Oslo.

ADVOKAT LENE LANGSETH har sluttet som partner i Svensson Nøkleby Advokatfirma ANS i Drammen og tiltrådt som partner i Advokatfirma Kildebo AS i Drammen.

249 INNBYGGERE – ÉN ADVOKAT

Det er ikke så uvanlig å flytte hjem etter studiene. Men å flytte til Etnedal og starte eget advokatfirma? Magnhild Claudius er advokaten mot strømmen.

TEKST OG FOTO: GEORG MATHISEN

Bruflat i Etnedal. Er det Norges minste tettsted med eget advokatkontor? I det lille kommunesenteret bor det 249 mennesker. Befolkningen i Etnedal kommune har falt til under 1300 innbyggere. Her har Magnhild Claudius slått seg ned, og fra 1. mars er hun i gang i eget firma.

Etnedal er blant kommunene i landet med lavest andel kvinner mellom 20 og 39 år. Én enkelt som flytter tilbake, gjør et utslag på tallene. Claudius flyttet tilbake sammen med søsteren sin. Nå håper hun at det blir nok å gjøre med firma på Bruflat og også kontor noen dager i uken på Dokka, en halvtimes biltur unna.

– Hva er den største utfordringen ved å jobbe som advokat i Etnedal?

– Verden er litt liten i sånne grisorgrindte strøk. Du treffer både klienter og motparter igjen – på butikken og ute i gata. Det gjør jo noe med hvordan du opptrer. Det kan være vanskelig for folk å skille meg som advokat og meg som privatperson. Har de hatt meg imot seg som advokat, kan de jo tro at jeg har noe imot dem på privaten. Prinsipalen min sa at «som advokat på landet kan du bare bli venn med halve bygda». Men jeg synes ikke det er noen veldig krigersk stemning her. Folk er fredelige.

– Og det morsomste?

– Det samme, egentlig. Verden er litt liten. Man blir jo godt kjent med folk, folk anbefaler deg til andre, og du trenger ikke så mye PR og reklame. Jungeltelegrafen gjør jobben. Så synes jeg også det er morsomt at på små steder må man jobbe ekstremt bredt. Man gror ikke fast på ett felt – du må innom det meste.

– Kan du trekke frem en utviklingstrend som preger kontoret ditt nå?

– Jeg begynner for meg selv fra 1. mars. Da tenker jeg å sitte

her og på Dokka. Det blir spennende å drive på egen hånd. Jeg har lært mye der jeg var tidligere – hos Scheibler Advokatfirma og Advokatfirmaet Kalsnes & Nygaard.

– Den største saken du har jobbet med det siste året, hva handlet den om?

– Jeg har hatt flere private tvister om avløpsanlegg. Det har gjort at jeg har måttet sette meg dypt inn i avløpsanlegg og spredegrøfter. Du må forstå hvordan noe fungerer optimalt for å se hvor mangelen ligger. Men det er ikke én enkeltsak som utmerker seg som den største. Jeg har hatt saker innen arv, foreldretvister, heving av eiendomskjøp og avtaletolking.

– Hvilken lov bør endres fortest mulig, og hvorfor?

– Abortloven. Jeg synes at det er trist å leve i et samfunn som ikke beskytter de aller minste og svakeste. Jeg tenker at de er skapt av Gud og ønsket av ham, og så er de uønsket av samfunnet. Jeg vet at det ikke er populært i Norge å stå for det, men de minste som ikke har noen stemme, trenger at noen står opp for dem.

– Bruker du noen digitale verktøy som gjør jobben din enklere, og som andre advokater kan ha nytte av å kjenne til?

– Jeg tror at jeg bruker bare de digitale verktøyene som er vanlige i advokatbransjen – jeg har ikke funnet opp noe kritt. Lovdata er det jeg bruker mest.

– Ser du noen skyer på advokat-himmelen i ditt distrikt?

– Sentraliseringen kan være en utfordring. Når folk flytter til byene, blir det mindre folk og mindre å gjøre. Men jeg har tro på næringslivet på bygda. Jeg snakker litt med Gud om det, og han har planer for landsbygda.

– Hva er mer komplisert med å være advokat i dag, sammenlignet med da du begynte i yrket?

– Jeg har bare jobbet i det i tre år og ikke sett så stor endring på de tre årene. For meg blir det naturlig nok enklere jo flere saker jeg får erfaring fra. Heldigvis er det en del som er blitt litt automatisert etter hvert.

– Er det utviklingstrekk i advokatyrket som du er kritisk til?

– Med digitaliseringen er det større fare for at sensitive opplysninger kommer på avveie. Det er mye man må følge opp og passe på og mye som skal være på plass for å hindre det.

– Og trekk du synes er positive?

– Digitaliseringen er også positiv. Den blir fulgt godt opp fra myndighetene, og så synes jeg at Aktørportalen er bra. Det er ekstra lettvinnt for oss som er på bygda, at ting kan leveres like kjapt her som i byen.

– Velg deg et annet yrke!

– Kanskje forfatter. Jeg liker å skrive, og det er gøy. Jeg liker å sitte og finne formuleringer. Det passer jo litt i yrket.

– En bok som har vært med på å forme deg?

– Det blir litt i tråd med det som jeg har sagt tidligere: Jeg er veldig glad i Bibelen. Den er jo 66 bøker, men den er en helhet og handler i bunn og grunn om én person. Det er en kompleks, dyp bok som man aldri blir ferdig med.

– Hva skulle du ønske du visste om advokatbransjen da du studerte?

– Kanskje at alt dreier seg ikke om jus. Det er mye taktikkeri, har jeg sett, og det er ikke alltid den som fremstår som mest eplekjekk i retten, har grunnlag i jus eller fakta. Jus er en viktig bestanddel, men vi ser at det er et spill, også.

– Jusutdanningen har et sterkt karakterfokus. Burde dette endres, synes du?

– Jeg tror kanskje ikke det vil hjelpe å endre det. Det er heller et symptom på noe underliggende hos studentene. Hele samfunnet er preget av at du må bevise din verdi: Hvis du får toppkarakterer, kan du få en toppjobb, og da kan du få mye penger. Jeg tror det sitter mange i toppjobber i oslofirmaene som har oppnådd alt og er like tomme. Det er en konkurransekultur i samfunnet der alle skal være best i stedet for å dyrke de styrkene man har.

– Hvilken advokat ville du helst invitere på middag, og hva ville du servert?

– Det er mange norske advokater jeg kunne tenkt meg å invitere, men en jeg har sett litt på YouTube, er Trey Gowdy. Han er amerikaner og har vært statsadvokat. Jeg har sett litt på hans parts- og vitneutspørring. Han er tøff. Dette ville det ha vært interessant å snakke om. Jeg har jo mye elgkjøtt i fryseren, så jeg ville hentet opp litt, og laget viltgryte.

Slik ser det ut rett utenfor kontoret til Magnhild Claudius. Det mangler ikke på skog, men så har hun da også fryseren full av elgkjøtt.

NAVN: Magnhild Irene Claudius

ALDER: 34 år

STILLING: Advokat i Advokatfirmaet Kalsnes & Nygaard; eget firma fra 1. mars

SPESIALITET: Generalist

Skrev masteroppgave om: Asylbarns rett til å bli hørt under saksbehandling hos UDI og UNE

FAMILIE: Foreldre og fire søsken

BOSTED: Flatøydegard i Etnedal

OPPRINNELIG FRA: Vokste opp på flere steder, blant annet Etnedal

Fascineres av musikk, Munch og «Making a murderer»

For Bergens-advokat John Erik Aarsheim har det vært en spesiell vinter med bred medieoppmerksomhet rundt hans egen kidnappingshistorie. Selv kobler han aller best av på løpetur med god musikk.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD

Denne vinteren har hele Norge fått ta del i historien om hvordan Simonsen Vogt Wiig-advokat John Erik Aarsheim som treåring ble kidnappet og adoptert bort til sine norske foreldre. Historien om hans første møte med sin biologiske familie ble nylig vist i beste sendetid på NRK Dagsrevyen.

– De siste ukene har vært livsendrende og intense. Over natten ble livshistorien min skrevet på nytt. Det er mye å ta innover seg, men jeg gleder meg over alt det spennende som skjer her og nå – og ikke minst alt som jeg og familien min i Colombia har i vente, sier Aarsheim.

Også Bergens Tidende og A-magasinet har viet saken bred oppmerksomhet.

– Jeg er overveldet over all oppmerksomheten og støtten jeg har fått. Det er jo først og fremst en gladsak. Men samtidig har historien min ført til søkelys på problemstillinger som har betydning for andre i lignende situasjon. Tilbakemeldingene jeg har fått har vist at dette ikke kun gjelder meg, sier Aarsheim.

– Så til spørsmålene. Kan du anbefale en aktuell kulturopplevelse som våre lesere bør få med seg?

– Hadde du spurt meg for to uker siden, hadde jeg anbefalt KODEs utstilling «Edvard Munch. I oss er verdener».

Utstillingen var et møte mellom fire av de største Munch-samlingene i verden, med utlån fra Munchmuseet, Nasjonalmuseet og Gundersen Collection i tillegg til KODEs egen samling. Jeg har alltid vært fascinert av Munchs evne til å uttrykke menneskets indre følelsesliv. Ettersom utstillingen er avsluttet, får jeg heller gi en generell oppfordring i å oppsøke Munchs kunst der den er tilgjengelig!

– Hva gjør sterkest inntrykk på deg – bildekunst, musikk, litteratur, film eller teater?

– Jeg er veldig glad i både bildekunst og stemningen ved å være i teateret. Men

Oppsøk Munchs kunst der den er tilgjengelig!

Serietips! Maluma

musikk er uunnværlig for meg. Jeg hører musikk hele dagen og går på konserter så ofte som overhodet mulig. Jeg har bred musikksmak, alt fra Beyoncé til Björk, og hva jeg hører på er ofte preget av humor og sinnsstemning. I Colombia ble det mye reggaeton, som Maluma, J Balvin og Daddy Yankee. Musikk hjelper meg å fremkalle og kjenne på de riktige følelsene. Ingenting er som å løpe av seg frustrasjon til en sang med skikkelig trøkk!

– Hører du på podcast, og kan du i så fall anbefale en?

– Jeg hører lite på podcaster, men den siste jeg hørte var BT Lytt sin nylige podcast «Gåta Jhonatan», som handler om meg selv og min gjenforening med familien i Colombia som jeg ble kidnappet fra for 32 år siden.

– Hva er din favoritt-serie(r) på TV / streaming for tiden?

– Favorittserier forandrer seg stadig, men en miniserie som gjorde inntrykk var «When They See Us» på Netflix. Serien, som er basert på en virkelig hendelse, handler om fem tenåringer fra Harlem som ble uskyldig

HVEM: John Erik Aarsheim

TITTEL: Advokat

ARBEIDSTED: Simonsen Vogt Wiig i Bergen

ALDER: 34

SIVIL STATUS: Samboer

SPECIALISERING: Kompetanse innen erstatningsrett, tvangsfullbyrdelse, konkurs- og insolvensrett. Han arbeider nå hovedsakelig med transaksjoner, herunder skipsfinansiering og kjøp og salg av skip. Aarsheim var i 2017 og 2018 Yngre advokaters observatør i Advokatforeningens hovedstyre.

John Erik Aarsheims historie ble fortalt i NRK, Bergens Tidende og Aftenposten. Her faksimile fra Aftenposten.

dømt for en brutal voldtekt av en 28-årig hvit jogger i Central Park i 1989. Som advokat var det sterkt å se den uretten som påtalemakten utøvde mot fem ungdommer, som fikk mange av sine beste år ødelagt. Det viser hvor mye makt vi advokater besitter – og at den må brukes riktig.

– Hva slags forhold har du til true crime?

– Jeg er veldig glad i true crime. Fascinasjonen oppstod med «Making a Murderer», hvor min venn Jerry Buting er medvirkende. I likhet med «When They See Us», viser den utfordringene med det amerikanske rettssystemet. Den siste jeg så var «Don`t F**k with Cats: Hunting an Internet Killer» på Netflix.

– Hvem vil du utfordre til å være neste advokat ut?

– Jeg vil utfordre advokat Lene Høivang i Sandefjord. Hun er en kul dame, som jeg gjerne vil benytte anledningen til å sende en varm hilsen til!

Våren 2020

OPPDATERING OG FELLESSKAP ÅRLIGE JUS-KURS

Våre årlige kurs er viktige møteplasser for hele bransjen. Her blir du oppdatert innen fagområdet, treffer fagfeller og kan utveksle erfaringer i et sosialt fellesskap.

ET UTVALG AV VÅRENS KURS:

ARBEIDSRETT	IKT-RETT
Det årlige arbeidsrettskurset – Bergen Ajourføringskurs / 11 juridiske timer / Bergen	Det årlige IKT-rettskurset Ajourføringskurs / 10 juridiske timer / Sandefjord
5.–6. MAR	5.–6. MAR
Det årlige arbeidsrettskurset – Oslo Ajourføringskurs / 12 juridiske timer / Advokatenes fagdager	
28.–29. MAI	
BARNERETT	KONKURRANSE- OG STATSSTØTTERETT
Det årlige barnerettskurset Ajourføringskurs / 9 juridiske timer / 1 etikktime / Sandefjord	Det årlige statsstøttekurset Ajourføringskurs / 11 juridiske timer / Fornebu
26.–27. MAR	23.–24. APR
BISTANDSADVOKATER	KONKURS, AKKORD OG PANTERETT
Det årlige bistandsadvokatkurset Ajourføringskurs / 11 juridiske timer / Sandefjord	Det årlige konkursrettskurset Ajourføringskurs / 9 juridiske timer / 1 etikktime / Kristiansand
5.–6. MAR	4.–5. JUN
BYGGEKONTRAKTER OG ENTREPRISERETT	OFFENTLIGE ANSKAFFELSER
Entreprisedagen 2020 Ajourføringskurs / 7 juridiske timer / Oslo	Det årlige kurset i offentlige anskaffelser Ajourføringskurs / 11 juridiske timer / Sandefjord
22. APR	5.–6. MAI
EKSPPROPRIASJONS- OG SKJØNNRETT	OPPHAVSRETT
Det årlige ekspropriasjonsrettskurset Ajourføringskurs / 11 juridiske timer / 4 eiendomstimer / Sandefjord	Det årlige opphavsrettskurset Ajourføringskurs / 11 juridiske timer / Sandefjord
19.–20. MAR	12.–13. MAR
ENERGI - OG MILJØRETT	SAMERETT
Det årlige kurset i energi- og miljørett Ajourføringskurs / 11 juridiske timer / Sandefjord	Kurs i samiske rettsspørsmål Ajourføringskurs / 11 juridiske timer / Alta
3.–4. MAR	12.–13. MAR
HELSE- OG TRYGDERETT	STRAFFERETT
Det årlige trygderettskurset Ajourføringskurs / 6 juridiske timer / Oslo	Det årlige forsvarerkurset Ajourføringskurs / 10 juridiske timer / Advokatenes fagdager
5. MAR	28.–29. MAI

JUS JURISTENES
UTDANNINGSSENTER

Påmelding på jus.no

Maks 6 måneder i varetekt

Den svenske regjeringen foreslår en maks-grense for varetektsfengsling på seks måneder for folk over 18 år, og tre måneder for personer under 18 år. Sverige har, i likhet med Norge, fått kritikk fra ulike organer i Europarådet og FN, blant annet Europarådets torturkomité, for utstrakt bruk av varetekt og isolasjon. Lovendringene foreslås å tre i kraft fra 1. juli i år, skriver Sveriges Advokatsamfund, som også har vært pådrivere for å endre praksisen. Her i landet satt 424 personer lenger enn seks måneder i varetekt før overføring til soning i 2017, ifølge SSB. Av de 424 hadde 13 personer sittet mer enn tre år i varetekt, 181 i ett til to år, og 230 i seks til elleve måneder.

Jurist-arbeid	Emne for lov fra 2014		Hær	Vakre		Lov fra 1992	
			Tosk	Gjøre rent		Anonym	
Forandre Rage							
						§	
Trøtt		Greit			Hellig		
		Diplom-produkt			Bibel-navn		
						Ikke-	
Hinne						Mål for isolering	
Hest			Stjerne	Data-lesing			
		Hylster					
		Fisk					
Marvel-film					Like		
Skryter					Spesiell (omv.)		
						Ordne	
Tidsrom							
Stedsan-givelsen			Frukt				

Løsningsordet finner du ved å sette sammen bokstavene i de gule rutene til et ord eller et navn. Send løsningen til **redaksjonen@advokatbladet.no** innen **16.mars**. Vi trekker ut en vinner som får fem flaxlodd i posten. Vinneren av kryssordet i nr. 1 / 2020 var Ingeborg Gjeraker Hellene, Oslo. **VI GRATULERER!** Løsningsordet var **DISSENS**.

Annonseinformasjon

27000 lesere
(TNS Gallup 2019)

Annonsestørrelser	Priser
1/1 side 216x286	20.200 kr
1/2 side 176x123	15.100 kr
1/4 side 176x58/116x83	9.950 kr
1/6 side 56x23/116x58	5.850 kr

Se vår MEDIEFOLDER på advokatbladet.no/annonser

Kontakt vår annonseselger
Salgsfabrikken AS
Jernbanevegen 13, 2260 Kirkenær

Kikki Valby
Mobil 901 19 121
kikki@salgsfabrikken.no

advokatjobb.no
en tjeneste fra Advokatforeningen

ANNONSE

ALLEGRO språktjenester

Juridisk oversetterekspertise
Våre erfarne statsautoriserte translatører gir deg rask og profesjonell service.
Kontakt oss gjerne på tlf. 55 30 17 30, post@allegro-as.no eller www.allegro-as.no.

Translatørservice as

Oversettelse for næringslivet og offentlig sektor siden 1979
Bred erfaring og kompetanse
Kontakt oss på tlf. 810 33 333 eller post@translator.no

Sosiale medier

Lund & co-partner Jon Wessel-Aas var fornøyd tredjeplass i Finansavisens advokatundersøkelse i kategorien immaterialrett og media. I kommentarfeltet etterlyste tryggerettsadvokat Olav Læg Reid nye kategorier.

Advokat Brynjar Meling får tyn i sosiale medier for sitt arbeid med Krekar-saken.

ANNONSE

Prisrekord høsten 2019: Kr 1,2 mill. + omk. for Arne Kavlis «Sommerdag»

Vi søker kunst, antikviteter, mm vil våre auksjoner.

Ved avvikling av hele innbo er vi sammen med våre gode samarbeidspartnere behjelpelige med hele prosessen fra takst til utvask.

Vi er tilgjengelige på kort varsel og har markedets beste betingelser.

Ring oss på 22 12 36 36 for nærmere informasjon.

Thomas Heftyes gate 48-50, 0267 Oslo
Tlf: 22 12 36 36
E-post: firmapost@chr-auksjon.no
www.chr-auksjon.no

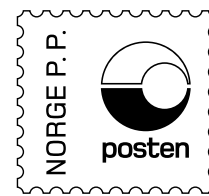
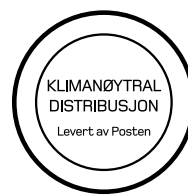
Eurojuris-advokater fra Lillehammer, Drammen, Østfold og Arendal hadde tatt veien til Arbeidslivsdagenes messedag i Oslo.

Jusprofessor Geir Woxholt ved Universitetet i Oslo mener sokker i sandalene gir klare signaler.

Kluge advokatfirmas Stavanger-kontor startet treningen til Holmenkollstafetten tidlig.

Avsender:
Den norske Advokatforening
Kr. Augustsgt. 9
0164 OSLO

Konkursboets fordringer og krav kjøpes av

K A N S L E R

Kansler AS er et selskap som spesialiserer seg på oppkjøp og inndrivelse av fordringer fra konkursbo og næringslivet ellers. Selskapet er lokalisert i Oslo, men gjør forretninger i hele landet. Kansler AS tilbyr tjenester i form av kjøp av utestående krav for hurtig realisering av verdier i selskaper og konkursbo, herunder; fakturakrav, sikrede krav, omtvistede krav, omstøtelseskrav, samt andre typer krav.

Kontakt Edward Solberg:
edward.solberg@kansler.no
tlf: 97 97 37 47